

บทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

ROLES OF TEACHERS IN STUDENTS CARING SYSTEM IN SCHOOLS UNDER
SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 32

วิทยานิพนธ์

ของ	เลขทะเบียนหนังสือ.....	196282
อนิวรรณ คิมุสา	Bib - Id.....	64958
	Barcode.....	7000155855
	เลขเรียกหนังสือ.....	251.12
		257824

ศ.1
(21/6/25)

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

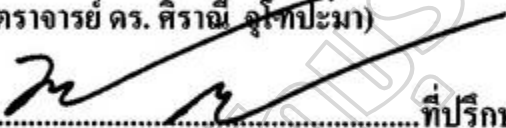
สิงหาคม 2556

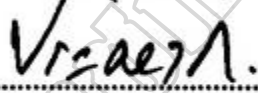
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

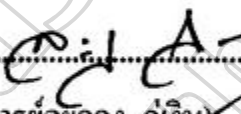

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ
นายอนิวรรณ ติมุลา เรียบร้อยแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

.....ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทิราณี จุฑาปะมา)

.....ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(รองศาสตราจารย์มาลีณี จุฑาปะมา)

.....ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประคอง กาญจนการุณ)

.....กรรมการสอบ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ละออง กูเงิน)

.....กรรมการสอบ
(ดร. ศรีเพ็ญ พลเดช)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุเทียบ ละอองทอง)

วันที่.....เดือน..... 22 ส.ค. 2556 พ.ศ. ....

ชื่อเรื่อง	บทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32	
ผู้วิจัย	อนิวรรณ ติมูตา	
กรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิราณี จุโฑปะมา	ประธานกรรมการ
	รองศาสตราจารย์มาลิณี จุโฑปะมา	กรรมการ
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประคอง กาญจนการุณ	กรรมการ
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา การบริหารการศึกษา
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีพ.ศ. 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูเกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยมุ่งศึกษา 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขป้ญหา และด้านการส่งต่อนักเรียน จำแนกตามสถานภาพ และขนาดของโรงเรียน ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 103 คน และครู จำนวน 630 คน ในปีการศึกษา 2554 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง 328 คน ได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 86 คน และครูจำนวน 242 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 2.246-8.205 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9772 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานใช้ Independent Samples t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ในการเปรียบเทียบรายคู่ในแต่ละด้าน โดยวิธีการของเซฟเฟ่ โดยกำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหา

ค่าเฉลี่ยค่า คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริม
นักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อนักเรียน

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร กับครูเกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวม
และรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน
มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหาร และครูเกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ในการปฏิบัติขาดทักษะ ขาดความเข้าใจการใช้เครื่องมือ
สำหรับเก็บข้อมูล ด้านการคัดกรองนักเรียน ควรมีเกณฑ์การคัดกรอง และผลสรุปที่เป็นระบบ
ชัดเจนและมีการดูแลอย่างต่อเนื่อง ด้านการส่งเสริมนักเรียน ครูผู้สอนควรส่งเสริมนักเรียนให้
ทำกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการแนะแนวเพิ่มมากขึ้น ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา การศึกษา
ปัญหาไม่มีความชัดเจน ไม่เป็นระบบและด้านการส่งต่อนักเรียน การติดต่อประสานงานทั้ง
หน่วยงานภายในและภายนอกโรงเรียน ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่ชัดเจนและไม่เป็นระบบ

TITLE	Roles of Teachers in Students Caring System under Secondary Educational Service Area Office 32		
AUTHOR	Aniwat Timula		
ADVISORS	Assistant Professor Dr. Siranee Chutopama		Thesis Advisor
	Associate Professor Malinee Chutopama		Co-advisor
	Assistant Professor Prakong Kajanakarun		Co-advisor
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration
SCHOOL	Buriram Rajabhat University	YEAR	2013

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to study the roles of teachers in students caring system in schools as perceived by the administrators and teachers under Secondary Educational Service Area Office 32; and 2) to compare the opinions of the administrators and teachers about the roles of teachers in students caring system in schools under Secondary Educational Service Area Office 32 in 5 aspects: getting to know student individually, student screening, student supporting, student problem prevention and solution, and student referring, classified by status, and school sizes. The population were 103 school administrators and 630 teachers in academic year 2011. The samples were 86 school administrators and 242 teachers in a total of 328, selected by using the Table of Krejcie and Morgan. The instrument used for collecting the data was a rating scale questionnaire with its discrimination value between 2.246-8.205 and reliability at .9772. The statistics used for analyzing the collected data were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The hypotheses were tested by independent samples t-test and one-way analysis of variance, and Scheffé method was used to compare each pair of the aspects. The significant difference was set at the level of .05. The findings were as follows:

1. The opinions of the administrators and teachers about the roles of teachers in students caring system under Secondary Educational Service Area Office 32 both as a whole and at each aspect were at high levels. The rankings from the highest to the lowest mean scores were getting to

know student individually, student screening, student supporting, student problem prevention and solution, and student referring.

2. The comparison of the opinions of the administrators and teachers about the roles of teachers in students caring system under Secondary Educational Service Area Office 32 both as a whole and at each aspect were statistically significant different at .05 levels.

3. The comparison of the opinions of the administrators and teachers who work in different school sizes about the roles of teachers in students caring system under Secondary Educational Service Area Office 32 both as a whole and at each aspect was not different.

4. The opinions and suggestions of the administrators and teachers about the roles of teachers in students caring system under Secondary Educational Service Area Office 32 were found as follows: 1) Getting to know student individually - the operators were lacked of skills, and understanding in using instruments for collecting data; 2) student screening - the screening criteria should be done and summarized systematically, explicitly, and taken caring continually; 3) Student supporting - teachers should promote students to do the various activities about more guidance; 4) Student problem prevention and solution - the problem study is not clear, and systematic; and 5) Student referring - the communication and coordination both inside and outside schools in student caring system were not clear and systemic.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างสูงยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร.ศิริมาณี จุโฑปะมา ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์มาลิณี จุโฑปะมา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประคอง กาญจนการุณ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ละออง ภู่งเงิน คร.ศรีเพ็ญ พลเดช กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษาแก่ผู้วิจัยจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณนายปิ่นมัทท วิวัตรชัย ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนนางรอง นายเอกวิทย์ จำปาพันธุ์ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสิงหวิทยาคม นายสรายุทธ เสลาภิรักษ์ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ แก้ไขแบบสอบถามให้มีความถูกต้องและความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นตลอดจนผู้บริหาร คณะครูและ บุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ทุกท่านที่ให้ความ ร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม รวมทั้งให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณนางประทีป คิมุลา นายชนพัฒน์ คิมุลา และนายชริวิทย์ คิมุลา ที่ให้ความรัก ความห่วงใย คอยให้กำลังใจ ให้การช่วยเหลือและสนับสนุนอย่างอบอุ่นมาโดยตลอด จนทำให้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงได้จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศแด่คุณพ่อहनุน คิมุลา คุณแม่บัว คิมุลา เพื่อบูชาพระคุณบิดา มารดา บุพการีคณาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน

อนิวรรต คิมุลา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
การบริหาร โรงเรียน.....	9
ทฤษฎีการบริหาร.....	10
หลักการบริหารการศึกษา.....	15
บทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร โรงเรียน.....	16
ภารกิจงาน 4 ฝ่ายในสถานศึกษา.....	20
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	24
ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	24
วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	25
การดำเนินงานและระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน วงจร PDCAในระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	26
ประโยชน์และคุณค่าของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	52
ลักษณะของปัญหานักเรียนระดับมัธยมศึกษาระดับมหภาค.....	54
ลักษณะของปัญหานักเรียนระดับมัธยมศึกษาระดับจุลภาค.....	55
แนวทางแก้ปัญหานักเรียนในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	61
บทบาทของผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	63

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	72
งานวิจัยในประเทศ.....	72
งานวิจัยต่างประเทศ.....	76
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	79
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	79
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	80
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	81
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	109
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	109
สมมติฐานของการวิจัย.....	109
วิธีดำเนินการวิจัย.....	110
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	110
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	110
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	110
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	110
สรุปผลการวิจัย.....	111

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
อภิปรายผล.....	112
ข้อเสนอแนะ.....	118
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	118
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป.....	119
บรรณานุกรม.....	121
ภาคผนวก.....	131
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล.....	132
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	147
ภาคผนวก ค คำอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม.....	154
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	158

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ข้อมูลพื้นฐานและรายละเอียดในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	29
2 แนวดำเนินการในการคัดกรองนักเรียน.....	34
3 รายละเอียดในการส่งเสริมนักเรียน.....	37
4 สาระความรู้และแนวดำเนินการให้การศึกษาเบื้องต้นสำหรับนักเรียน.....	39
5 ขั้นตอนวงจร PDCA.....	45
6 บทบาทหน้าที่และแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	63
7 บทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....	64
8 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา.....	65
9 บทบาทหน้าที่ของครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษา	66
10 บทบาทหน้าที่ของครูประจำวิชา ครูทั่วไป.....	67
11 บทบาทหน้าที่ของครูแนะแนว	67
12 บทบาทหน้าที่ของครูหัวหน้าระดับชั้น	68
13 บทบาทหน้าที่ของนักเรียน.....	68
14 บทบาทหน้าที่ของผู้ปกครอง	69
15 บทบาทหน้าที่ของชุมชน.....	69
16 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและครูจำแนกตามขนาด โรงเรียน.....	78
17 จำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	85
18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาท ครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้าน.....	86
19 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาท ครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมและ รายข้อ.....	87
20 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาท ครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมและ รายข้อ.....	88

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
21 คำเจตีย์และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยรวมและรายข้อ.....	89
22 คำเจตีย์และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยรวมและรายข้อ.....	90
23 คำเจตีย์และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยรวมและรายด้าน.....	91
24 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน.....	92
25 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายข้อ.....	93
26 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการการคัดกรองนักเรียน โดยรวมและรายข้อ.....	94
27 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยรวมและรายข้อ.....	95
28 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยรวมและรายข้อ.....	96
29 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยรวมและรายข้อ.....	97
30 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน.....	98
31 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายข้อ.....	99

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
32 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทครูในระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมและรายข้อ.....	100
33 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทครูในระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยรวมและรายข้อ.....	101
34 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทครูในระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยรวมและรายข้อ.....	102
35 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทครูในระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยรวมและรายข้อ.....	103
36 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทครูในระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	104
37 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทครูในระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน.....	105
38 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทครูในระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน.....	106
39 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทครูในระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา.....	107
40 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทครูในระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน.....	108

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	27
2 แผนภูมิกระบวนการแก้ไขปัญหานักเรียนของครูแนะแนว/ฝ่ายปกครอง.....	42
3 วงจรกระบวนการทำงาน.....	47
4 วงจรการทำงาน (Deming Cycle).....	48
5 โครงสร้างคณะกรรมการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	56

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมยุคปัจจุบันอยู่ในช่วงของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคมอย่างรวดเร็วมีการแข่งขัน การพัฒนา การปฏิรูป ทั้งทางด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร ด้านข้อมูลข่าวสาร ที่สามารถติดต่อกันได้โดยไร้พรมแดน ด้วยเหตุที่การติดต่อสื่อสารสะดวกสบายนี้เอง จึงทำให้วัฒนธรรมต่างๆ ของตะวันตกหลังไหลเข้ามาภายในประเทศ เยาวชนซึ่งเป็นเป้าหมายของการบริโภคด้านการสื่อสาร จึงรับเอาวัฒนธรรมของชาวต่างชาติ ซึ่งมีทั้งทางบวกและทางลบ มาใช้ในชีวิตประจำวัน และส่งผลกระทบต่อสภาพสังคม จึงทำให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ก่อให้เกิดปัญหาหลายประการ เช่น ปัญหาโสเภณี ปัญหาสิ่งเสพติด ปัญหาการพนัน ปัญหาอาชญากรรม หลายปีที่ผ่านมาสถิติการเกิดอาชญากรรมในเมืองไทย จึงมีแนวโน้มที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

จากการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมความคิดและทัศนคติของเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนที่มีปัญหาทางครอบครัว เช่น พ่อ แม่แยกทางกัน กลุ่มดังกล่าวมีแนวโน้มจะสร้างปัญหามากขึ้น เช่น การพยายามฆ่าตัวตาย สูงขึ้น แนวโน้มเด็กวัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันสมควร เด็กถูกละเมิดทางเพศ เด็กใช้ความรุนแรง เล่นการพนันและเสพสิ่งเสพติดสูงขึ้น และปัญหาการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต ใช้โทรศัพท์ในทางที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม วัยรุ่น เป็นช่วงเวลาที่มีความสำคัญยิ่งของชีวิตมนุษย์ เพราะเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านร่างกายและสภาพจิตใจ จากเด็กสู่เยาวชน และเป็นผู้นำในอนาคต ที่ต้องเรียนรู้ ต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง และพร้อมจะรับสิ่งใหม่ๆ เข้ามาในชีวิตอย่างง่ายดาย ช่วงชีวิตวัยรุ่นจึงเป็นช่วงของการลองผิดลองถูก และมีโอกาส ตัดสินใจผิดพลาดได้ง่ายมากหากขาดการชี้แนะในทางที่ถูกต้อง หรือขาดหลักยึดเหนี่ยวทางจิตใจที่มั่นคงเพียงพอ ดังจะเห็นได้จากข้อมูลข่าวสาร จากสื่อต่างๆ ที่เสนอในด้านลบเกี่ยวกับวัยรุ่นไทยในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับ ยาเสพติด พฤติกรรมทางเพศ การใช้ชีวิตฟุ้งเฟ้อ ยึดติดวัตถุ การขาดความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมรอบข้างรวมถึงการแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยความรุนแรง เป็นต้น จนทำให้หลายฝ่ายวิตกและกังวลถึงอนาคตของประเทศชาติที่ฝากไว้กับเยาวชนคนรุ่นใหม่เหล่านี้ (เฉลิมเกียรติ ศรีศิริพันธ์, 2547 : 1)

ในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา ครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง ร่วมแรงร่วมใจกันช่วยเหลือส่งเสริมนักเรียนอย่างมีระบบและต่อเนื่อง โดยยึดสายใยและความผูกพันระหว่างครูและศิษย์ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการ

ดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ระบบหนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงสาธารณสุข โดยกรมสุขภาพจิต ได้ร่วมกันวางรากฐานเพื่อ การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินงาน คือ ปรับเปลี่ยนบทบาทและเจตคติ ของผู้บริหารและครู ให้ส่งเสริม ดูแล พัฒนานักเรียนทั้งร่างกาย จิตใจ สติ ปัญญา อารมณ์ และ สังคม วางระบบที่จะสร้างความมั่นใจว่า นักเรียนทุกคนมีครูอย่างน้อยหนึ่งคน ที่จะคอยดูแล ทุกข์สุขอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง สนับสนุนให้ครูมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้ปกครอง เพื่อให้ บ้าน โรงเรียน และชุมชน เชื่อมประสานและรวมกลุ่มเป็นเครือข่าย ช่วยกันเฝ้าระวังดูแลช่วยเหลือ นักเรียน และประสานสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ชุมชน และผู้ชำนาญการในสาขาต่างๆ เพื่อให้มี การส่งต่อ และรับช่วงการแก้ไข ส่งเสริม พัฒนานักเรียนและเยาวชนในรูปแบบสหวิทยาการ ดังนั้นการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงมีคุณค่า และความจำเป็นที่สถานศึกษา จะต้องนำไปปฏิบัติให้เกิดผลกับนักเรียนอย่างเป็นระบบ ค่อยเนื่อง และยั่งยืน (สำนักวิชาการและ มาตรฐานการศึกษา. 2547 : 1)

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้กำหนด มาตรฐานตำแหน่ง และมาตรฐานวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งมีส่วน เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า ตำแหน่งครู ลักษณะงานที่ปฏิบัติ คือ จัดอบรม สั่งสอนและจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการ จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง และบุคคลใน ชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ สำหรับตำแหน่งสายงานบริหารสถานศึกษาและครู ลักษณะงานที่ปฏิบัติ คือ จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งจะเห็นได้ว่าระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบที่สถานศึกษา ครู และผู้บริหาร ต้องถือปฏิบัติ (สำนักงาน คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. 2548 : 5) สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ คือมาตรฐานด้านผู้เรียนมาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพ ภาย และสุขภาพจิตที่ดี มาตรฐานด้านการเรียนการสอนมาตรฐานที่ 10 ครูมีความสามารถในการ จัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมาตรฐานด้านการ บริหาร และการจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 15 สถานศึกษา มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพ ผู้เรียนอย่างหลากหลาย ตัวบ่งชี้ที่ 15.1 มีการจัดและพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่เข้มแข็งและทั่วถึง

จากผลการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษา เขต 32 พบว่าการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาบางแห่ง ยังมีปัญหา และอุปสรรคใน

การดำเนินงานบางประการ การศึกษาบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน จึงมีความสำคัญต่อการแก้ปัญหา และอุปสรรคดังกล่าว ตลอดจนการพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณภาพครบทุกด้าน บทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จากแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษารองผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน และกรรมการสถานักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า ครูยังไม่เข้าใจบทบาทของตนเองในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน จึงทำให้นักเรียนมีปัญหาพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น หนีเรียน ขาดเรียน แต่งกายไม่เหมาะสม ก้าวร้าว ทะเลาะวิวาท ชกต่อยกับเพื่อน ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ในด้านการเรียน ด้านสุขภาพ จิตใจ อารมณ์ ความประพฤติ ด้านครอบครัว โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 มีโรงเรียนที่มีนักเรียนทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายที่มาจากครอบครัวหลายระดับ และปัญหาของนักเรียนเท่าที่พบจากสถิติของฝ่ายปกครอง และงานแนะแนวของโรงเรียนมีปัญหาหลายด้าน เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ การขาดเรียนการหนีโรงเรียน ฐานะยากจน ยาเสพติด ผู้สาว ฯลฯ ถึงแม้โรงเรียนจะมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่แล้วก็ตาม แต่ยังไม่สามารถทำให้การช่วยเหลือนักเรียน ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้ จึงจำเป็นต้องปรับบทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ดีกว่าที่มีอยู่ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. 2550 : 8-12)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและนำข้อมูลมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามเจตมุงหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูเกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารและครู ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของครู ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
2. ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
3. ใช้ผลการศึกษาในครั้งนี้ เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาวิจัย และพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน 5 ด้าน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. 2546 : 21)

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำนวนทั้งสิ้น 733 คน จำแนกเป็นผู้บริหารจำนวน 103 คน และครู จำนวน 630 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางเครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie & Morgan ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148)

แล้วได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 328 คน โดยแยกเป็นผู้บริหารจำนวน 86 คน และครูจำนวน 242 คน แล้วสุ่มตามระดับชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งกลุ่มย่อยตามขนาดโรงเรียน คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ หลังจากนั้นทำการสุ่มทั้งผู้บริหาร และครู ให้กระจายตามขนาดโรงเรียน และอำเภอ ตามสัดส่วนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 สถานภาพตำแหน่ง

3.1.1.1 ผู้บริหาร

3.1.1.2 ครู

3.1.2 ขนาดของโรงเรียน

3.1.2.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

3.1.2.2 โรงเรียนขนาดกลาง

3.1.2.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ บทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดูแลนักเรียนอย่างมีขั้นตอนที่ชัดเจน สอดคล้องกับการบริหารทั้งระบบของสถานศึกษา โดยอาศัยศักยภาพและความสัมพันธ์ของนักเรียนที่มีต่อครู รวมทั้งการประสานสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง ในการป้องกัน แก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

2. บทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งแบ่งได้ 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง วิธีการสำคัญที่จะช่วยให้ครูทราบถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของนักเรียนแต่ละคน โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน การศึกษาข้อมูล และการทดสอบ เพื่อให้สามารถนำไปวางแผนในการป้องกัน ช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม โดยข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ควรทราบและรวบรวมไว้ ได้แก่ ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว ด้านสารเสพติด ด้านความปลอดภัย พฤติกรรมทางเพศ และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด ที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรอง จึงเป็นการจัดแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มตามพฤติกรรม ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ที่สถานศึกษาได้กำหนดขึ้น ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และความรุนแรงหรือความถี่ของปัญหา โดยในการดำเนินการคัดกรองนักเรียน สถานศึกษามีการประชุมครู กำหนดเกณฑ์การคัดกรองเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน ให้เป็นที่ยอมรับของครูในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง

2.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การสนับสนุน ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลได้เรียนรู้ และพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ และมีลักษณะที่พึงประสงค์ มีความภาคภูมิใจในตัวเอง สามารถปรับตัวเผชิญกับปัญหาและดำรงตนได้เหมาะสมตามวัย โดยใช้รูปแบบที่หลากหลายตามสภาพและความเหมาะสม ได้แก่ การจัดกิจกรรมโฮมรูม การกำหนดโครงการให้มีการประชุมผู้ปกครองนักเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ส่งเสริมด้านวิชาการ ด้านกีฬา ดนตรี ศิลปะคุณธรรมจริยธรรม และโครงการพิเศษต่างๆ

2.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา หมายถึง การดูแล เอาใจใส่และช่วยเหลือ นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มที่มีปัญหาจำต้อง ได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และหาวิธีการช่วยเหลือ โดยใช้รูปแบบที่หลากหลาย ได้แก่ การให้คำปรึกษาเบื้องต้น กิจกรรมในชั้นเรียน การสื่อสารกับผู้ปกครอง กิจกรรมเสริมหลักสูตรและการเยี่ยมบ้านนักเรียน

2.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน หมายถึง กระบวนการส่งนักเรียน ที่ต้องการความช่วยเหลือ และครูที่ปรึกษาได้แก่ปัญหาโดยวิธีต่างๆ แล้วแต่นักเรียนพฤติกรรมไม่ดีขึ้น จึงต้องดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้เป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่ง นั้นความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้น หรือถูกถามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข

3. โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

4. ผู้บริหาร หมายถึง บุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

5. ครู หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ได้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่ง ครู ครูผู้ช่วย

6. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ขนาดของโรงเรียนมัธยมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ตามเกณฑ์ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2547 : 16) ดังนี้

- 6.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียน จำนวน 1-499 คน
- 6.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียน จำนวน 500 -1,499 คน
- 6.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียน จำนวน 1,500 คนขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. การบริหารโรงเรียน

- 1.1 ความหมายของการบริหาร โรงเรียน
- 1.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียน
- 1.3 หลักการของการจัดการศึกษา
- 1.4 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร โรงเรียน
- 1.5 ภารกิจงาน 4 ฝ่ายในสถานศึกษา

2. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

- 2.1 ความหมายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.2 วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.3 การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.4 ประโยชน์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. แนวทางการแก้ไขปัญหา นักเรียนในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

- 3.1 ลักษณะของปัญหานักเรียนมัธยมศึกษาภาค
- 3.2 ลักษณะของปัญหานักเรียนมัธยมศึกษาจุลภาค
- 3.3 กระบวนการแก้ไขปัญหาอย่างมีระบบ
- 3.4 วงจร PDCA ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 3.5 บทบาทของผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 4.1 งานวิจัยในประเทศ
- 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การบริหารโรงเรียน

การบริหารโรงเรียนเป็นภารกิจที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากร ตลอดจนประชาชนในชุมชน ที่จะต้องร่วมกันดำเนินงานของโรงเรียน ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในสังคม และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน

ความหมายของการบริหารโรงเรียน

ชาอุชัย อาจิณสมาจาร (2540 : 39) ให้ความหมายของการบริหาร โรงเรียนว่า คือ การทำงานร่วมกัน การช่วยให้ตระหนักในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษาการให้บริการแก่สังคม การเข้าเกี่ยวข้องกับมนุษย์ เช่น ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ประชาชนและให้เกิดความร่วมมือระหว่างบุคคลเหล่านี้ การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

ธีรรัตน์ กิจจารักษ์ (2542 : 11) ได้ให้ความหมายของการบริหาร โรงเรียนว่า การบริหาร คือ การใช้ศาสตร์และศิลป์ นำเอาทรัพยากรการศึกษา (Administration Resource) มาประกอบการดำเนินการบริหาร (Process of Administration) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

วรงค์ สุวรรณรัตน์ (2544 : 11) ได้กล่าวว่า การบริหารงาน โรงเรียน คือ การจัดกิจกรรมต่างๆ ตามภาระหน้าที่และขอบข่ายในการจัดการศึกษา ให้ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน โดยมีครูและผู้เกี่ยวข้องดำเนินการร่วมในการบริหาร โดยอาศัยทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาให้มากที่สุด

จันทร์ธานี สงวนนาม (2545 : 12-13) กล่าวว่า การบริหาร โรงเรียนเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ การบริหารเป็นสาขาวิชาที่มีการจัดระเบียบอย่างเป็นระบบ คือ มีหลักการ กฎเกณฑ์ และทฤษฎีที่ฟังจะเชื่อถือได้ อันเกิดจากการค้นคว้าเชิงวิทยาศาสตร์ เพื่อประโยชน์ในการบริหารงาน การบริหารจึงเป็นศาสตร์ (Science) สังคม ซึ่งอยู่กลุ่มเดียวกับกับวิชาจิตวิทยา สังคมวิทยาและรัฐศาสตร์ แต่ถ้าพิจารณาการบริหารในลักษณะของการปฏิบัติที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และทักษะของผู้บริหารแต่ละคนที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งนับเป็นการประยุกต์เอาความรู้ หลักการและทฤษฎี ไปปฏิบัติงานเพื่อให้เหมาะกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมแล้วการบริหารก็มีลักษณะเป็นศิลป์ (Arts) การบริหารทุกประเภทในองค์กรจำเป็นต้องมีปัจจัยหรือทรัพยากรพื้นฐานทางการบริหาร โดยทั่วไปถือว่าปัจจัยที่สำคัญของการบริหารมีอยู่ 4 ประการที่เรียกว่า 4 Ms ได้แก่ 1) คน (Man) 2) เงิน (Money) 3) วัสดุอุปกรณ์ (Materials) และ 4) การจัดการ (Management)

วิรัช วรรณศรี (2545 : 9) ได้กล่าวถึง ความหมายของการบริหารสถานศึกษาว่าหมายถึง กระบวนการต่างๆ ในการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม ให้บรรลุตามจุดหมายที่กำหนดไว้

กิติมา ปริศิติก (2546 : 7) ให้ความหมายของการบริหารโรงเรียนว่า คือความพยายามที่จัดดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องของการศึกษา ได้แก่ โรงเรียน หลักสูตร ครู นักเรียน วัสดุอุปกรณ์ คำราเรียน และอาคารสถานที่ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ความพยายามที่จะจัดดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา โดยให้ผลผลิตคือ ผู้เรียน มีคุณภาพที่สุด

จากความหมายที่กล่าวมาสรุปว่า การบริหารโรงเรียน เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร การศึกษา ซึ่งหมายถึงกิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆ ที่บุคคลหลายๆ คนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกในโรงเรียน ให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรมที่ดี เป็นคนที่มีคุณภาพ และสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน

การบริหารสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จนั้น นอกจากผู้บริหารจะมีความรู้ ความสามารถแล้ว ต้องมีการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วน มาบริหารและจัดการศึกษา และจะต้องมีทฤษฎีในการบริหารสถานศึกษาที่เหมาะสมกับแต่ละท้องถิ่นนั้นๆ ด้วย

อุทัย บุญประเสริฐ (2543 : 40 - 43) ได้นำเสนอทฤษฎีในการบริหารสถานศึกษาไว้ 4 ทฤษฎี คือ

1. ทฤษฎีที่ผู้บริหารโรงเรียนเป็นหลัก (Administrative Control School Based Management) การบริหารในทฤษฎีนี้เป็นการให้อำนาจหน้าที่ในด้านงบประมาณ บุคลากร และ ด้านหลักสูตร แก่ผู้บริหารโรงเรียนในการตัดสินใจดำเนินการ โดยคณะกรรมการโรงเรียนมีหน้าที่ ในการให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหารโรงเรียนเท่านั้น ดังนั้นเพื่อเป็นหลักประกันในการบริหารจัดการ ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เขตพื้นที่จะต้องเพิ่มการตรวจสอบให้มากขึ้น เพื่อให้การใช้จ่าย ทรัพยากรของโรงเรียนเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนมากที่สุด
2. ทฤษฎีที่ครูเป็นหลัก (Professional Control School Based Management) เป็น ทฤษฎีที่คณะกรรมการ โรงเรียนมีอำนาจในการตัดสินใจทั้งในด้านงบประมาณ บุคลากร และ ด้านหลักสูตร โดยมีตัวแทนครูเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ โรงเรียนในสัดส่วนที่มากกว่ากลุ่มอื่นๆ จึงทำให้ครูมีบทบาทในการตัดสินใจสูง
3. ทฤษฎีที่ชุมชนมีบทบาทหลัก (Community Control School Based Management) แนวคิดพื้นฐานของการบริหารโรงเรียนแบบนี้ คือ หลักสูตรของโรงเรียนควรสะท้อนให้เห็นถึง คุณค่า และความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน มีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร งบประมาณและบุคลากร การบริหารจัดการเพื่อตอบสนองต่อคุณค่าและความต้องการของ

ผู้ปกครอง และชุมชนจะมีมากขึ้น โดยสัดส่วนของผู้ปกครอง และชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการ โรงเรียนจะมีสัดส่วนมากกว่าสมาชิกในกลุ่มอื่น ๆ

4. ทฤษฎีที่ครูและชุมชนมีบทบาทหลัก (Professional /Community Control School Based Management) เป็นการผสมผสานระหว่างผู้ปกครองกับครู ให้มีบทบาทในการกำกับดูแล โรงเรียนด้วยกันทั้งสองฝ่าย ผู้ปกครองและครูจึงมีความสำคัญต่อการตัดสินใจทั้งในด้านหลักสูตร งบประมาณ และบุคลากรโดยให้มีความสมดุลระหว่างสมาชิกที่ได้มาจากครูและผู้ปกครอง

สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ (วันชัย คณิต โนนุท และไกร เกษทัน. 2543 : 69-74) ได้เสนอรูปแบบของ การบริหารในลักษณะนี้ได้แก่

1. การบริหาร โดยใช้คณะกรรมการบริหาร ให้อำนาจหน้าที่ในการวินิจฉัยสั่งการ หรือตัดสินใจในภารกิจทั้งที่เป็นงานสำคัญและงานประจำ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

2. การบริหาร โดยใช้คณะกรรมการที่ปรึกษา คณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ในการให้ คำปรึกษา แนะนำ สนับสนุน ส่งเสริมบริหารจัดการแก่ผู้บริหาร และอาจมีอำนาจหน้าที่ในการ ตัดสินใจในงานประจำของสถานศึกษาได้

3. การบริหาร โดยใช้คณะกรรมการกึ่งบริหารและที่ปรึกษา คณะกรรมการมีอำนาจ หน้าที่ในการวินิจฉัยตัดสินใจในเรื่องที่เป็นงานสำคัญบางเรื่อง หรือหลายเรื่อง หรือมีอำนาจใน การตัดสินใจในงานประจำของสถานศึกษาในบางเรื่องหรือหลายเรื่อง และให้คำปรึกษา แนะนำ สนับสนุน ส่งเสริม การบริหารจัดการแก่ผู้บริหารเท่านั้น

ทฤษฎีทางการบริหารมีวิวัฒนาการการบริหารการศึกษา แบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ระหว่าง ค.ศ. 1887 – 1945 ยุคนักทฤษฎีการบริหารสมัยดั้งเดิม (The Classical Organization Theory) แบ่งย่อยเป็น 3 กลุ่มดังนี้ (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. 2542 : 10)

1. กลุ่มการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์ของเทย์เลอร์ (Scientific Management) ของ เทย์เลอร์ (Taylor) ความมุ่งหมายสูงสุดของแนวคิดเชิงวิทยาศาสตร์ คือ จัดการบริหารธุรกิจหรือ โรงงาน ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด เทย์เลอร์ (Taylor) มองคนงานแต่ละคน เปรียบเสมือนเครื่องจักรที่สามารถปรับปรุง เพื่อเพิ่มผลผลิตขององค์การได้ เข้าของตำรับ “The One Best Way” คือ ประสิทธิภาพของการทำงานสูงสุดจะเกิดขึ้นได้ ต้องขึ้นอยู่กับสิ่งสำคัญ 3 อย่างคือ

1.1 เลือกคนที่มีความสามารถสูงสุด (Selection)

1.2 ฝึกอบรมคนงานให้ถูกวิธี (Training)

1.3 หาสิ่งจูงใจให้เกิดกำลังใจในการทำงาน (Motivation)

เทย์เลอร์ ก็คือผลผลิตของยุคอุตสาหกรรมในงานวิจัย เรื่อง “Time and Motion Studies” เวลาและการเคลื่อนไหว เชื่อว่ามีวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่จะบรรลุวัตถุประสงค์เพียงวิธีเดียวที่ดีที่สุด เขาเชื่อในวิธีแบ่งงานกันทำ ผู้ปฏิบัติระดับล่างต้องรับผิดชอบต่อระดับบน เทเลอร์ เสนอระบบการจ้างงาน(จ่ายเงิน) บนพื้นฐานการสร้างแรงจูงใจ สรุปหลักวิทยาศาสตร์ของเทเลอร์ สรุปง่ายๆ ประกอบด้วย 3 หลักการดังนี้

1. การแบ่งงาน (Division of Labors)
2. การควบคุมดูแลบังคับบัญชาตามสายงาน (Hierarchy)
3. การจ่ายค่าจ้างเพื่อสร้างแรงจูงใจ (Incentive Payment)

2. กลุ่มการบริหารจัดการ(Administration Management) หรือ ทฤษฎีบริหารองค์การอย่างเป็นทางการ (Formal Organization Theory) ของ ฟาโยล (Fayol) บิดาของทฤษฎีการปฏิบัติการ และการจัดการตามหลักบริหาร ทั้ง ฟาโยล (Fayol) และ เทย์เลอร์ (Taylor) จะเน้นตัวบุคคลปฏิบัติงาน + วิธีการทำงาน ได้ประสิทธิภาพและประสิทธิผล แต่ก็ไม่มองด้าน“จิตวิทยา” ฟาโยล (Fayol) ได้เสนอแนวคิดในเรื่องหลักเกี่ยวกับการบริหารทั่วไป 14 ประการ แต่ลักษณะที่สำคัญ มีดังนี้ (ภาวิดา ชารา ศรีสุทธิ. 2542 : 17)

- 2.1 หลักการทำงานเฉพาะทาง (Specialization) คือ การแบ่งงานให้เกิดความชำนาญเฉพาะทาง
- 2.2 หลักสายบังคับบัญชา เริ่มจากบังคับบัญชาสูงสุดสู่ระดับต่ำสุด
- 2.3 หลักเอกภาพของบังคับบัญชา (Unity of Command)
- 2.4 หลักขอบข่ายของการควบคุมดูแล (Span of Control) ผู้ดูแลหนึ่งคน ต่อ 6 คนที่จะอยู่ใต้การดูแล จึงจะเหมาะสมและมีประสิทธิภาพที่สุด
- 2.5 การสื่อสารแนวตั้ง (Vertical Communication) การสื่อสารโดยตรงจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง
- 2.6 หลักการแบ่งระดับการบังคับบัญชาให้น้อยที่สุด คือ ไม่ควรมีสายบังคับบัญชายืดยาว หลายระดับมากเกินไป
- 2.7 หลักการแบ่งความรับผิดชอบระหว่างสายบังคับบัญชา และสายเสนาธิการ (Line and Staff Division)

3. ทฤษฎีบริหารองค์การในระบบราชการ (Bureaucracy) มาจากแนวคิดของ เวเบอร์ (Weber) ที่กล่าวถึงหลักการบริหารราชการประกอบด้วย

- 3.1 หลักของฐานอำนาจจากกฎหมาย
- 3.2 การแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบ ที่ต้องยึดระเบียบกฎเกณฑ์

3.3 การแบ่งงานตามความชำนาญการเฉพาะทาง

3.4 การแบ่งงานไม่เกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนตัว

3.5 มีระบบความมั่นคงในอาชีพ

จะอย่างไรก็ตามระบบราชการก็มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ซึ่งในด้าน ข้อเสีย คือ สายบังคับบัญชาที่ยาวการทำงานต้องอ้างอิงกฎระเบียบ จึงชักช้าไม่ทันการแก้ไขปัญหาในปัจจุบัน เรียกว่าระบบ “Red - tape” ในด้านข้อดี คือ ยึดประโยชน์สาธารณะเป็นหลักการบังคับบัญชา การเลื่อนขั้นตำแหน่งที่มีระบบระเบียบ แต่ในปัจจุบันระบบราชการกำลังถูกแทรกแซงทางการเมือง และทางเศรษฐกิจ ทำให้เริ่มมีปัญหา

ระยะที่ 2 ระหว่าง ค.ศ. 1945 – 1958 ยุคทฤษฎีมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation) ฟอล์เลต (Follette) ได้นำเอาจิตวิทยามาใช้ และได้เสนอการแก้ปัญหาคัดแย้ง (Conflict) ไว้ 3 แนวทาง ดังนี้ (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. 2542 : 10)

1. Domination คือ ใช้อำนาจอีกฝ่ายสยบลง คือ ให้อีกฝ่ายแพ้ให้ได้ ไม่คืนอก
2. Compromise คือ คนละครึ่งทาง เพื่อให้เหตุการณ์สงบโดยประนีประนอม
3. Integration คือ การหาแนวทางที่ไม่มีใครเสียหน้า ได้ประโยชน์ทั้ง 2 ทาง

(ชนะ ชนะ) นอกจากนี้ฟอล์เลต (Follette) ให้ทัศนะน่าฟังว่า “การเกิดความขัดแย้งในหน่วยงานเป็นความบกพร่องของการบริหาร” (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. 2542 : 25)

การวิจัยหรือการทดลองฮอว์ธอร์น (Hawthorn Experiment) ที่ เมโย (Mayo) กับคณะทำการวิจัยเริ่มที่ข้อสมมติฐานว่า สิ่งแวดล้อมมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของคนงาน มีการค้นพบจากการทดลอง คือมีการสร้างกลุ่มแบบไม่เป็นทางการ ในองค์กร ทำให้เกิดแนวความคิดใหม่ที่ว่า ความสัมพันธ์ของมนุษย์ มีความสำคัญมากซึ่งผลการศึกษาดทดลองของเมโยและคณะสรุปได้ ดังนี้

1. คนเป็นสิ่งมีชีวิต จิตใจ ขวัญ กำลังใจ และความพึงพอใจ เป็นเรื่องสำคัญในการทำงาน
2. เงิน ไม่ใช่สิ่งล่อใจที่สำคัญแต่เพียงอย่างเดียว รางวัลทางจิตใจ มีผลต่อการจูงใจในการทำงานไม่น้อยกว่าเงิน

3. การทำงานขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางสังคม มากกว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพ กับที่อยู่ได้สบายอยู่อย่าง ข้อคิดที่สำคัญ การตอบสนองคน ด้านความต้องการศักดิ์ศรี การยกย่อง จะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานจากแนวคิด “มนุษยสัมพันธ์”

ระยะที่ 3 ตั้งแต่ ค.ศ. 1958 – ปัจจุบัน ยุคการใช้ทฤษฎีการบริหาร (Administrative Theory) หรือการศึกษาเชิงพฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral Science Approach) ยึดหลักระบบงาน + ความสัมพันธ์ของคน + พฤติกรรมขององค์กร ซึ่งมีแนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่หลายๆคน ได้แสดงไว้ดังต่อไปนี้ (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. 2542 : 11)

1. บาร์นาร์ด (Barnard) เขียนหนังสือชื่อ The Function of the Executive ที่กล่าวถึงงานในหน้าที่ของผู้บริหาร โดยให้ความสำคัญต่อบุคคลระบบของความร่วมมือองค์กร และเป้าหมายขององค์กร กับความต้องการของบุคคลในองค์กรต้องสอดคล้องกัน

2. ทฤษฎีของมาสโลว์ ว่าด้วยการจัดอันดับขั้นของความต้องการของมนุษย์ (Maslow's Hierarchy of Needs) เป็นเรื่องแรงจูงใจ แบ่งความต้องการของมนุษย์ตั้งแต่ความต้องการด้านกายภาพ ความต้องการด้านความปลอดภัย ความต้องการด้านสังคม ความต้องการด้านการเคารพนับถือ และประการสุดท้าย คือ การบรรลุศักยภาพของตนเอง (Self Actualization) คือ มีโอกาสได้พัฒนาตนเองถึงขั้นสูงสุดจากการทำงาน แต่ความต้องการเหล่านั้น ต้องได้รับการสนองตอบตามลำดับขั้น

3. ทฤษฎี X ทฤษฎี Y ของแมคกรีกอร์ (McGregor Theory X, Theory Y) เขาได้เสนอแนวความคิดการบริหารอยู่บนพื้นฐานของข้อสมมติฐาน เกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ต่างกัน ทฤษฎี X (The Traditional View of Direction and Control) ทฤษฎีนี้เกิดข้อสมมติฐาน ดังนี้

1. คนไม่ชอบทำงาน และหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ
2. คนไม่ทะเยอทะยาน และไม่คิดริเริ่ม ชอบให้การสั่ง
3. คนเห็นแก่ตนเองมากกว่าองค์กร
4. คนมักต่อต้านการเปลี่ยนแปลง
5. คนมักโง่ และหลอ้งง่าย

ผลการมองธรรมชาติของมนุษย์เช่นนี้ การบริหารจัดการจึงเน้นการใช้เงิน วัตถุ เป็นเครื่องล่อใจ เน้นการควบคุม การสั่งการ เป็นต้น

ทฤษฎี Y (The integration of Individual and Organization Goal) ทฤษฎีข้อนี้เกิดจากข้อสมมติฐานดังนี้

1. คนจะให้ความร่วมมือ สนับสนุน รับผิดชอบ ขยัน
2. คนไม่เกียจคร้านและไว้วางใจได้
3. คนมีความคิดริเริ่มทำงานถ้าได้รับการจูงใจอย่างถูกต้อง

4. คนมักจะพัฒนาวิธีการทำงาน และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ผู้บังคับบัญชาจะไม่ควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเข้มงวด แต่จะส่งเสริมให้รู้จักควบคุมตนเองหรือของกลุ่มมากขึ้น ต้องให้เกียรติซึ่งกันและกัน จากความเชื่อที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดระบบการบริหารที่แตกต่างกัน ระหว่างระบบที่เน้นการควบคุมกับระบบที่ค่อนข้างให้อิสระภาพ

4. อูชิ (Ouchi) ชาวญี่ปุ่น ได้เสนอ ทฤษฎี Z (Z Theory) ศาสตราจารย์แห่งมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ลอสแอนเจลิส (The University of California Los Angeles) ทฤษฎีนี้รวมเอา

หลักการของทฤษฎี X Y เข้าด้วยกัน แนวความคิดก็คือ องค์กรต้องมีหลักเกณฑ์ที่ควบคุมมนุษย์ แต่มนุษย์ก็รักความเป็นอิสระและมีความต้องการ หน้าที่ของผู้บริหาร จึงต้องปรับเป้าหมายของ องค์กรให้สอดคล้องกับเป้าหมายของบุคคลในองค์กร

สรุป ทฤษฎีในการบริหารสถานศึกษา มีหลายรูปแบบ ซึ่งสถานศึกษาแต่ละแห่ง ต้องพิจารณานำไปใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของแต่ละสถานศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ การทำให้ปรัชญาที่กำหนดไว้บรรลุ การพัฒนาผู้ได้บังคับบัญชาให้ทำงานอย่าง มีประสิทธิภาพ การให้ความไว้วางใจแก่ผู้ได้บังคับบัญชา การให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ

หลักการของการจัดการศึกษา

ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขีดหลักที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ ดังนี้ (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 8-9)

1. หลักการพัฒนาผู้เรียนอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม เป็นผู้มีจริยธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข ใฝ่รู้มีทักษะในการแสวงหาความรู้ที่พอเพียงต่อการพัฒนางานอาชีพและคุณภาพชีวิตส่วนตน สามารถเผชิญความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทันและชาญฉลาด และมีความเป็นประชาธิปไตย
2. หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นไทย ให้มีความรักและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น และประเทศชาติ มีความรู้และทักษะพื้นฐานสำหรับการประกอบอาชีพสุจริต มีความมุ่งมั่น ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีลักษณะนิสัยและทัศนคติที่พึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีทั้งของ ครอบครัว ชุมชน สังคมไทย และสังคมโลก
3. หลักแห่งความเสมอภาค คนไทยทั้งปวงต้องมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้น พื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างทั่วถึงเท่าเทียม ควบคู่ไปกับการมีคุณภาพ โดยไม่แบ่งชนชั้น หรือความแตกต่างทางสังคมวัฒนธรรม
4. หลักการมีส่วนร่วม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน มีส่วนร่วมใน การบริหารและการจัดการศึกษา ร่วมกับคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ สถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างเอกลักษณ์ศักดิ์ศรีและตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ตามนโยบายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
5. หลักแห่งความสอดคล้อง อุดมการณ์และมาตรฐานในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องสอดคล้องกับสารบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช

2545 นโยบายการศึกษาของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภา สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ และสัมพันธ์เชื่อมโยงมาตรฐานการอาชีวศึกษา และมาตรฐานการอุดมศึกษา

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียน เป็นบุคคลสำคัญที่สุดในกระบวนการบริหารทางการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้บังคับบัญชาสูงสุดในโรงเรียน จึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับบทบาท และภารกิจที่รับผิดชอบในการบริหารการศึกษา และปฏิบัติภารกิจได้อย่างดีเยี่ยม

นิพนธ์ พรพิพัฒน์ (2546 : 24-25) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องเกี่ยวข้อง และรับผิดชอบในการบริหารอยู่ 3 ส่วน คือ ส่วนแรก ได้แก่ ทรัพยากร (Resource) ซึ่งเป็นตัวป้อนของระบบบริหาร โดยจะต้องคำนึงถึงการได้มาและการใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ส่วนที่ 2 ได้แก่ กระบวนการ (Process) ซึ่งจัดว่าเป็นตัวผ่านเพื่อการทำงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ การบริหารในส่วนนี้ ผู้บริหารจะต้องใช้ทรัพยากรเข้ามาประกอบในกระบวนการ และใช้เทคนิควิธีที่เหมาะสม เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยจะต้องใช้ทั้งทักษะทางการบริหาร (Managerial Knowledge) และที่สำคัญที่สุดก็คือต้องใช้อำนาจ (Power) อำนาจหน้าที่ (Authority) อิทธิพล (Influence) และภาวะผู้นำ (Leadership) เพื่อทำให้เกิดการยอมรับหรือยอมตาม เพื่อการปฏิบัติ ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของการบริหาร และส่วนสุดท้าย ได้แก่ จุดประสงค์ขององค์การบริหาร (Objective) ซึ่งเป็นผลผลิต หรือผลงานที่ได้จากการบริหารตามวัตถุประสงค์ขององค์การบริหาร ผลที่ได้ในส่วนนี้ควรจะมีในแง่ของการเกิดผลดี ความมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล และคนผู้เกี่ยวข้องก็จะต้องพอใจด้วย ซึ่งหมายถึง ผู้ปฏิบัติงาน ลูกจ้าง และผู้บริหาร ผลจากการตรวจสอบ และประเมินค่าผลงานจะเป็นผลย้อนกลับ (Feedback) ไปสู่ส่วนแรกและส่วนที่สองเพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

สมศักดิ์ คงเที่ยง และคนอื่นๆ (2543 : 7-8) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับภารกิจ บทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร โรงเรียน สรุปได้ 8 ประการ คือ

1. ปฏิบัติหน้าที่ในการพัฒนาจุดมุ่งหมายของโรงเรียน
2. ปฏิบัติงานในการวางตัวบุคลากร
3. ปฏิบัติงานในการจัดสรรเวลาและสถานที่
4. มีหน้าที่ในการจัดหาและจัดใช้วัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ เพื่อให้ได้ประโยชน์

สูงสุด

5. มีหน้าที่ส่งเสริมการเรียนการสอน
6. มีหน้าที่สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

7. มีหน้าที่จัด โปรแกรมการอบรมเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

8. มีหน้าที่ประเมินความต้องการของ โรงเรียน ประเมินผลกระบวนการและผลผลิตของโรงเรียน เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการปรับปรุง

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ (2543 : 3) ได้กล่าวถึงบทบาทความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการบริหารและปรับปรุงวิชาการ โดยผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างไปจากครูโดยทั่วไปจำนวน 8 ด้าน ดังนี้

1. ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบการพัฒนาจุดมุ่งหมาย เป้าหมาย นโยบายของโรงเรียน เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการสอน
2. ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบการพัฒนาจุดมุ่งหมาย เป้าหมาย นโยบายของโรงเรียน เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการสอนด้านวัตถุประสงค์
3. ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบในการจัดวางตัวบุคคล เพื่อให้สามารถทำหน้าที่ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา
4. ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบในการจัดสรรเวลาและสถานที่ เพื่อประโยชน์ของการสอน
5. ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบในการจัดหา จัดใช้วัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่เพื่อประโยชน์ของการศึกษาอย่างสูงสุด
6. ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบการสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา
7. ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบการจัด โปรแกรมการอบรม เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

8. ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบในการประเมินความต้องการของโรงเรียน

เสนาะ ดิยาวี (2544 : 7-8) กล่าวว่า ผู้บริหารไม่ได้ทำหน้าที่สั่งงานอย่างเดียว แต่มีงานประจำซึ่งเรียกว่าเป็นบทบาท (Role) ของผู้บริหาร ผู้บริหารที่คืบหน้าไม่ถึงขั้นต้องใช้ความเชี่ยวชาญ หรือความถนัด แต่ผู้บริหารต้องทำได้อย่างเหมาะสมเสมือนเป็นหัวหน้าอย่างหนึ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และในฐานะการดำรงตำแหน่งบริหารบทบาทของผู้บริหารจึงต้องมีบทบาทหลัก 3 บทบาท ดังนี้

1. บทบาทความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Role) เป็นบทบาททางด้านพิธีการและสัญลักษณ์ของผู้บริหาร แสดงออกถึงความสัมพันธ์ภายในองค์กรและระหว่างองค์กรกับภายนอก โดยใช้ความรู้ทางการเขียน และการพูดของผู้บริหารเป็นสำคัญ
2. บทบาททางด้านข้อมูล (Informational Role) เป็นบทบาทเกี่ยวกับการประมวลข้อมูล

คือ การรับข้อมูล การให้ข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อประโยชน์แก่องค์กร โดยอาศัยความรู้ทางด้านข้อมูลเป็นสำคัญ

3. บทบาททางในการตัดสินใจ (Decision Role) ผู้บริหารจะต้องเกี่ยวกับการตัดสินใจตลอดเวลา ดังนั้นการตัดสินใจจึงต้องแน่นอน และถูกต้อง

ชาญชัย อาจิณสมภาร (2544 : 101-105) ได้จัดแบ่งบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารดังนี้

1. ด้านวัตถุประสงค์

1.1 กำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ทางการศึกษา แล้วกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายทางการบริหาร

1.2 ระลึกเสมอว่าอะไรคือสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับนักเรียน

1.3 ส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรทางการศึกษา ให้ปฏิบัติงานตามเป้าหมายทางการศึกษา ทั้งจุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะ และให้ทุกคนแปรจุดมุ่งหมายสู่การปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน

1.4 ค้นหาวิธีทางที่มีสำหรับให้เป้าหมายบรรลุผลสัมฤทธิ์

1.5 หาวิธีเพื่อให้ได้มาซึ่งความร่วมมือจากบุคลากรทางการศึกษาทุกคนและก่อให้เกิดความสามัคคีขึ้นในระหว่างบุคลากรทางการศึกษา

2. ด้านการวางแผน

2.1 ออกรูปแบบเพื่อการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า โดยดำเนินการผ่านทางทางเลือกแนวทาง (Alternatives) ที่ดีที่สุด

2.2 กำหนดผลที่ได้จากการปฏิบัติงาน

2.3 ทำความกระจ่าง (Clarify) ในสิ่งที่ต้องการให้สัมฤทธิ์ผล และวิธีการ

2.4 วางแผนสัมฤทธิ์ และการปรับปรุงระบบค่านิยมของสังคม

2.5 ทำงานยืดหยุ่น เพื่อปรับให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วของกิจกรรมทั้งหลายในชีวิต

2.6 ทำแผนให้สมบูรณ์

2.7 ทบทวนแผนอย่างสม่ำเสมอ

2.8 ทำแผนการศึกษาให้เข้ากับแผนของประเทศ

2.9 ร่างแผน โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของการวิจัย

2.10 ทำแผนให้เป็นจริงและปฏิบัติได้

2.11 ทำให้บุคลากรทางการศึกษาทุกคนเข้าใจแผน

3. ด้านการจัดการองค์การ ผู้บริหารควร

- 3.1 วางโครงสร้างของการจัดการรูปแบบของตำแหน่ง และความสัมพันธ์
- 3.2 กำหนดตำแหน่งของบุคลากร โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของกฎหมาย
- 3.3 กำหนดหน้าที่ และความรับผิดชอบของบุคลากร
- 3.4 ส่งเสริมพฤติกรรมกลุ่มสู่สัมฤทธิ์ผลของวัตถุประสงค์ทางการศึกษา โดยผ่านทาง การปฏิบัติงาน กระบวนการสื่อความหมาย และการประเมินผล
- 3.5 ก่อให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยของกลุ่ม โดยผ่านทางความสัมพันธ์ทาง การแสดงออกด้วยตนเอง และการนำตนเอง
- 3.6 ก่อให้เกิดบรรยากาศที่ได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกคน
- 3.7 ทำให้องค์การเกิดบรรยากาศแบบประชาธิปไตย โดยผ่านทางความสัมพันธ์อันดี
- 3.8 ส่งเสริมประสิทธิผล และประสิทธิภาพ เพื่อให้วัตถุประสงค์สัมฤทธิ์ผล
- 3.9 คงไว้ซึ่งมิตรภาพ ความเคารพ และความมั่นใจในระหว่างบุคลากร

4. ด้านการปฏิบัติงาน

- 4.1 แนะนำบุคคลว่าจะทำอะไรบ้าง
- 4.2 แนใจว่ากิจกรรมทั้งหลายดำเนิน ไปสู่วัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้
- 4.3 ประสานงานองค์ประกอบต่างๆ ที่ครอบคลุมทิศทางของการทำงาน เช่น สถานการณ์ เครื่องมือ การเงิน ความรู้และทักษะ
- 4.4 ได้ผลงานจากการทำงานมากที่สุด โดยลงทุนน้อยที่สุด
- 4.5 เคารพความรู้ บุคลิกภาพ และเกียรติของบุคลากรทุกคน
- 4.6 ทำให้บุคลากรเคารพตนเอง และมีความพอใจในตัวเอง
- 4.7 ก่อให้เกิดความสามัคคีในพลังกาย สังคม และเศรษฐกิจ
- 4.8 เป็นผู้ประสานงานระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง
- 4.9 เป็นผู้ประสานงานในเรื่องหลักสูตร วิชสอน กฎ ระเบียบ บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อม
- 4.10 ใช้อำนาจหน้าที่ตัดสินใจในกิจกรรมของบุคลากร
- 4.11 ทำให้บุคลากรรับผิดชอบงานที่ตัวเองทำ
- 4.12 กำหนดขั้นตอนของปัญหาเพื่อการแก้ปัญหา
- 4.13 ใช้วิธีแก้ปัญหาจากผลการอภิปรายของกลุ่ม
- 4.14 เข้าใจความรู้สึกและการตัดสินใจของบุคลากร และหลีกเลี่ยงการใช้ความ กิตเห็นของคนเองแต่ผู้เดียว

5. ด้านการประเมินผล

5.1 ประเมินผลกระบวนการทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ โดยกำหนดการเปรียบเทียบมาตรฐาน และค่านิยม

5.2 ค้นหาจุดอ่อน และแก้ไขจุดอ่อนดังกล่าว

5.3 รู้จุดแข็งของบุคลากร

5.4 ประเมินผลเพื่อปรับปรุงงานและตัวบุคลากร

5.5 ประเมินผลเพื่อก่อให้เกิดความพอใจทางจิตวิทยา และปรับปรุงเรื่องมนุษยสัมพันธ์

5.6 ก่อให้เกิดความเข้าใจแก่ประชาชน ให้ได้รับความสนใจและการร่วมมือจากประชาชน

5.7 ประเมินเจตคติของประชาชน เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากประชาชน

5.8 ทำการประเมินอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบและเป็นปรนัย

5.9 ส่งเสริมการประเมินตนเอง และปรับปรุงตนเองในตัวบุคลากร

จากการศึกษาบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารการศึกษา สรุปได้ว่า ผู้บริหารการศึกษา จะต้อง มีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน มีความรู้ทั้งทฤษฎี และมีเทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อควบคุมดูแล ส่งเสริม ประสานงาน วางแผนดำเนินงาน และประเมินผลงาน ทั้งในด้านวิชาการ ธุรกิจ การงานปกครอง กิจกรรม และการปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องและสามารถทำให้องค์การบริหาร วัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ และผู้บริหารศึกษามีอาชีพ จะต้องปฏิบัติเช่นเดียวกันนี้มากกว่า ผู้บริหารการศึกษาทั่วไป

ภารกิจงาน 4 ฝ่าย ในสถานศึกษา

ขอบข่ายภารกิจงานวิชาการ

สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้รับการกระจายอำนาจจากปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านวิชาการที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งหรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องดังต่อไปนี้

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 32)

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอน
4. การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. การพัฒนาและการส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา
10. การแนะแนว
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

การบริหารงานงบประมาณ

ขอบข่ายงานงบประมาณ

1. การจัดทำและเสนอของงบประมาณ
  - 1.1 การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา
  - 1.2 การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา
  - 1.3 การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของงบประมาณ
2. การจัดสรรงบประมาณ
  - 2.1 การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา
  - 2.2 การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ
  - 2.3 การโอนเงินงบประมาณ
3. การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
  - 3.1 การตรวจสอบติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
  - 3.2 การประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
4. การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา
  - 4.1 การจัดการทรัพยากร
  - 4.2 การระดมทรัพยากร
  - 4.3 การจัดหารายได้และผลประโยชน์
  - 4.4 กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา
  - 4.5 กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา
5. การบริหารการเงิน
  - 5.1 การเบิกเงินจากคลัง
  - 5.2 การรับเงิน
  - 5.3 การเก็บรักษาเงิน

5.4 การจ่ายเงิน

5.5 การนำส่งเงิน

5.6 การกันเงินไว้เบิกเหลือในปี

6. การบริหารบัญชี

6.1 การจัดทำบัญชีการเงิน

6.2 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน

6.3 การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงานการบริหารพัสดุ

และสินทรัพย์

6.4 การกำหนดรูปแบบรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะการจัดซื้อจัดจ้าง

6.5 การควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ

การบริหารงานบุคคล

ขอบข่ายภารกิจงาน

1. การวางแผนอัตรากำลัง
2. การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
3. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
4. การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
5. การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
6. การลาของบุคลากรสังกัดสถานศึกษาที่ไม่มีระเบียบกำหนดไว้โดยเฉพาะ
7. การประเมินผลการปฏิบัติงาน
8. การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
9. การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
10. การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
11. การอุทธรณ์และการร้องทุกข์
12. การออกจากราชการ
13. การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ
14. การจัดทำบัญชีรายชื่อ และให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอชื่อพระราชทาน

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

15. การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
16. การส่งเสริมและการยกย่องเชิดชูเกียรติ
17. การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ

18. การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรม สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

19. การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และบุคลากรทางการศึกษา

20. การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

การบริหารงานทั่วไป

ขอบข่ายภารกิจงาน

1. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
2. การประสานงานและการพัฒนาเครือข่าย
3. การวางแผนการบริหารงานการศึกษา
4. งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน
5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
6. การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
7. งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
8. การดำเนินงานธุรการ
9. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
10. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
11. การรับนักเรียน
12. การเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ขุน วมหรือเลิกสถานศึกษา
13. การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบและในอัชชาติ
14. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
15. การทัศนศึกษา
16. งานกิจการนักเรียน
17. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
18. การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กรหน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
19. งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น
20. การรายงานผลการปฏิบัติงาน
21. การจัดระบบควบคุมภายในหน่วยงาน
22. แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 5) กล่าวว่า ระบบการช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูประจำชั้นเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน คึงกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง หรือบุคลากรภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 5) ให้ความหมายของการดูแลช่วยเหลือ คือ การส่งเสริม การป้องกันและแก้ปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูประจำชั้น และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และปลอดภัยจากสารเสพติด

กรมสามัญศึกษา (2544 ก : 5) ได้ให้ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า “ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน” คือ กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่าง มีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการ และเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการ คึงกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง หรือบุคลากรภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน การดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียน ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และปลอดภัยจากสารเสพติด

กรมสุขภาพจิต (2544 ก : 15) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การดูแลช่วยเหลือ การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียน ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด

สำนักพัฒนาสุขภาพจิต (2546 : 7) ได้ให้ความหมายของการดูแลช่วยเหลือไว้ว่า หมายถึง การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินการพัฒนานักเรียน ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และปลอดภัยจากสารเสพติด

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2547 : 4) ให้ความหมายของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่าคือ การส่งเสริมพัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหา เพื่อให้ นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

196282

27/11/25
17/11/25
9/11/25
10/11/25

มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง นอกจากนี้ยังกล่าวถึงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนที่ชัดเจน พร้อมทั้งมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน คุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูประจำชั้น เป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน และบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคนมีส่วนร่วม

สรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในด้านการส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน โดยมีครู ที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน ภายใต้วามร่วมมือสนับสนุนจากบุคลากรทั้งใน โรงเรียนและนอกโรงเรียน

วัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2544 ก : 13) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียน เป็นไปอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้โรงเรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือชุมชนมีการทำงานร่วมกัน โดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจน พร้อมด้วยเอกสาร หลักฐานการปฏิบัติงานสามารถ ตรวจสอบหรือรับการประเมินได้

นิวัฒน์ พูลจันทร์ (2551 : 1) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนไว้ ดังนี้

1. เพื่อให้โรงเรียนมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีกระบวนการ วิธีการ เครื่องมือที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน และสามารถตรวจสอบได้
2. เพื่อส่งเสริมให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา บุคลากรใน โรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรภายนอก มีส่วนร่วมในการ ช่วยดูแลนักเรียน
3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วย และส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 (2551 : 1) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ ดังนี้

1. เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียน เป็นไปอย่างระบบและมีประสิทธิภาพ

2. เพื่อให้โรงเรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือชุมชน มีการทำงานร่วมกัน โดยผ่านกระบวนการทำงานที่มีระบบ พร้อมด้วย เอกสาร หลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบหรือรับการประเมินได้

กาญจนะ บุรี (2553 : 1) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังนี้

1. เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือ และพัฒนาทั้งด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต สติปัญญา อารมณ์และสังคม
2. เพื่อให้นักเรียน ได้รู้จักตนเอง นำความสามารถของตนเอง ไปใช้ในทางที่เป็นประโยชน์
3. เพื่อให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นคนดีของสังคมและประเทศชาติ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข
4. เพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

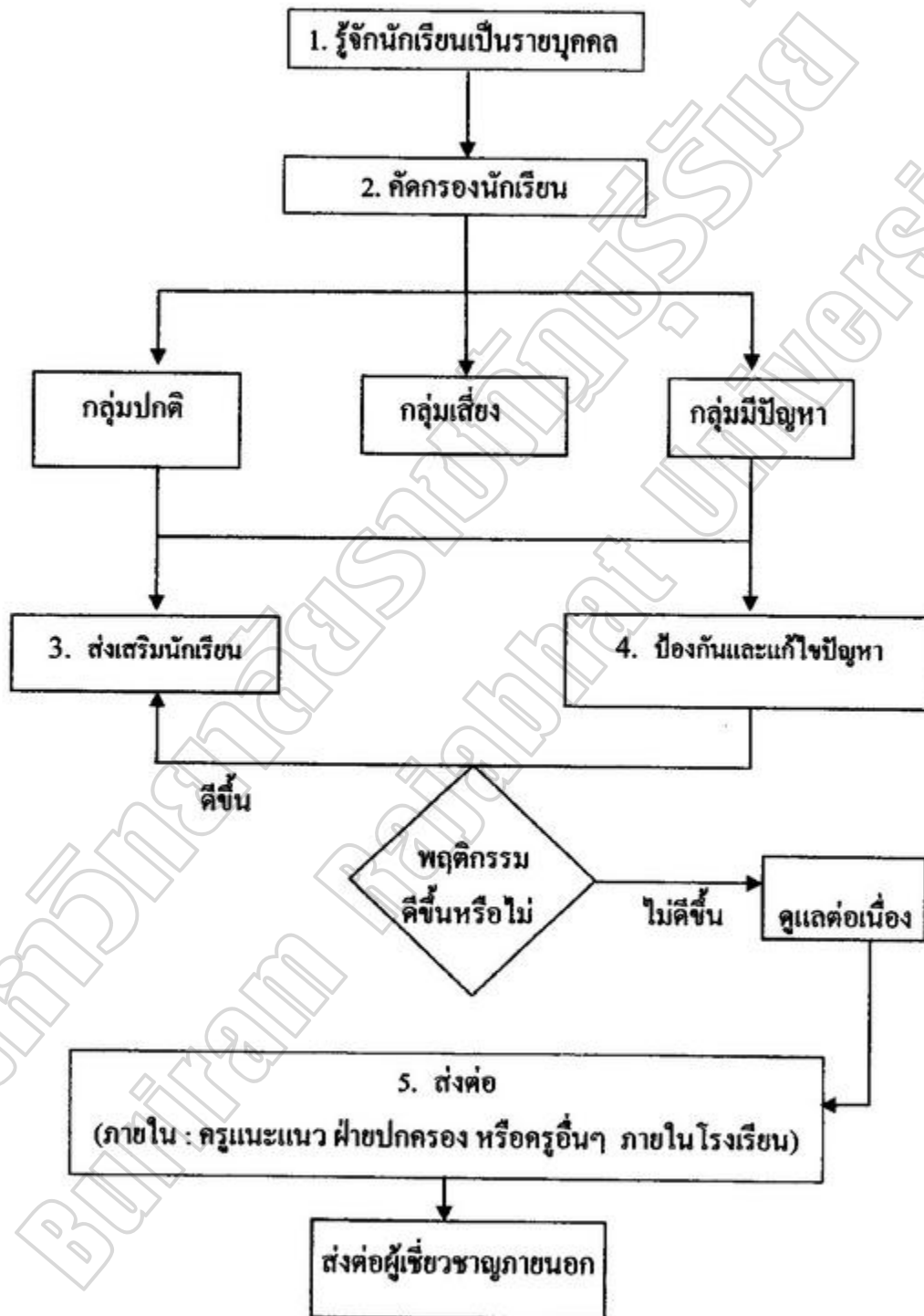
สรุปวัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือโดยสถานศึกษาร่วมมือกับผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือชุมชนมีการทำงานร่วมกัน โดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจน

การดำเนินงานและระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดไว้ เพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา มีภารกิจหลักที่เป็นหัวใจของการดำเนินงาน 5 องค์ประกอบ คือ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2547 : 35-55)

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมนักเรียน
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน
5. การส่งต่อนักเรียน

กระบวนการของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังภาพประกอบ 1 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546 : 21)

ภาพประกอบ 1 กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ความสำคัญ เนื่องจากความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวก และด้านลบ ดังนั้นการรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ มิใช่การใช้การคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหานักเรียน ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือ เกิดได้น้อยที่สุด โดยใช้ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งครูควรมีข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน อย่างน้อย 3 ด้าน คือ

- 1.1 ด้านความสามารถ ประกอบด้วย
  - 1.1.1 ด้านการเรียน
  - 1.1.2 ด้านความสามารถอื่นๆ
- 1.2 ด้านสุขภาพ ประกอบด้วย
  - 1.2.1 ด้านร่างกาย
  - 1.2.2 ด้านจิตใจ-พฤติกรรม
- 1.3 ด้านครอบครัว ประกอบด้วย
  - 1.3.1 ด้านเศรษฐกิจ
  - 1.3.2 ด้านการคุ้มครองนักเรียน
- 1.4 ด้านอื่นๆ ที่ครูพบเพิ่มเติม ซึ่งมีความสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือ

นักเรียน

ส่วนแนวดำเนินการในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สรุปได้ดังตาราง 1

(สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2547 : 39)

ตาราง 1 ข้อมูลพื้นฐาน และรายละเอียดในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กระบวนการ ดำเนินงาน/ ประเด็นที่ พิจารณา	ข้อมูลพื้นฐาน ที่ควรทราบ	วิธีการ	เครื่องมือ/แหล่งข้อมูล
การรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล 1. ด้าน ความสามารถ 1.1 ด้าน การเรียนรู้ 1.2 ด้านความ สามารถพิเศษ	<ul style="list-style-type: none"> - ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในแต่ละรายวิชา - ผลการเรียนรู้เฉลี่ยในแต่ละ ภาคเรียน/ปีการศึกษาที่ ผ่านมา - ผลการสอบวัดความรู้ มาตรฐานระดับชาติ (NT) - พฤติกรรมการเรียน - พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึง ความสามารถพิเศษ - ผลงาน ชิ้นงาน โครงการ - เอกสารหลักฐาน ร่องรอย แสดงถึงพฤติกรรมที่ โดดเด่น - ความสามารถพิเศษ - การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ 	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาข้อมูลผล สัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวัดความรู้ มาตรฐานระดับชาติ (NT) ฯลฯ - สังเกตพฤติกรรมการ เรียนเช่น การมาเรียน อย่างสม่ำเสมอ เวลา เข้าชั้นเรียน - สัมภาษณ์/สอบถามครู ประจำวิชา ผู้ปกครอง นักเรียน อื่นๆ - สังเกต - การแสดงออกถึง ความสามารถพิเศษ ความถนัด ความสนใจ - การมีบทบาทหน้าที่ พิเศษในสถานศึกษา - ใช้แบบวัดความ สามารถพิเศษ 10 แฉก 	<ul style="list-style-type: none"> - ระเบียบสะสม - แบบประเมินจุดแข็ง และจุดอ่อน - แบบทดสอบทาง การเรียนรู้ประเภท ต่างๆ ที่สถานศึกษา จัดทำขึ้น - แบบสำรวจ พฤติกรรมทาง การเรียนรู้ - แบบบันทึก การสัมภาษณ์ อื่นๆ - ระเบียบสะสม - แบบสำรวจ ความสามารถพิเศษ - แบบประเมิน พฤติกรรมเด็ก - แบบประเมิน พหุปัญญา - แฟ้มสะสมผลงาน

ตาราง 1 (ต่อ)

กระบวนการ ดำเนินงาน/ ประเด็นที่ พิจารณา	ข้อมูลพื้นฐาน ที่ควรทราบ	วิธีการ	เครื่องมือ/แหล่งข้อมูล
<p>2. ด้านสุขภาพ</p> <p>2.1 ด้าน ร่างกาย</p> <p>2.2 จิตใจ - พฤติกรรม</p> <p>3. ด้านครอบครัว</p> <p>3.1 ด้าน เศรษฐกิจ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ความปกติความพิการหรือความบกพร่องทางร่างกาย เช่น การได้ยิน การมองเห็น ความบกพร่องด้านการพูดและภาษา ออทิสติก หรือ พิการซ้อน - โรคประจำตัว - ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนสูงกับน้ำหนัก - ความสะอาดของร่างกาย - สภาพอารมณ์ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น ความวิตกกังวล หรือ ซึมเศร้า - รายได้ ผู้ปกครอง - ภาระหนี้สิน - ความเพียงพอของ 	<ul style="list-style-type: none"> - สํารวจนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ - ศึกษาระเบียบสะสม - ศึกษาข้อมูลจากแบบบันทึกสุขภาพ - การสัมภาษณ์ - การสอบถาม - การสังเกต - วิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อน - การสอบถาม - การสังเกต - การประเมินความฉลาดทางอารมณ์ Emotional Quotient - ศึกษาจากระเบียนสะสม - สัมภาษณ์นักเรียน/ 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบสำรวจนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ - ระเบียบสะสม - แบบบันทึกสุขภาพ - แบบบันทึกการสัมภาษณ์ - อื่นๆ - บันทึกการเยี่ยมบ้าน - แบบประเมิน Emotion Quotient (EQ) - แบบบันทึกการสังเกต - แบบบันทึกการสัมภาษณ์ - ระเบียบสะสม - แบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน

ตาราง 1 (ต่อ)

กระบวนการ ดำเนินงาน/ ประเด็นที่ พิจารณา	ข้อมูลพื้นฐาน ที่ควรทราบ	วิธีการ	เครื่องมือ/แหล่งข้อมูล
<p>3.2 ด้าน การคุ้มครอง สวัสดิภาพ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - รายได้ ผู้ปกครอง - ภาระหนี้สิน - ความเพียงพอของ รายรับรายจ่าย - จำนวนเงินที่นักเรียน ได้รับและใช้จ่าย ในแต่ละวัน - ความสามารถในการ คุ้มครองนักเรียน ได้อย่างปลอดภัย ของ ผู้ปกครอง - ความเหมาะสม ของสภาพที่อยู่อาศัย - ความสัมพันธ์ของคน ในครอบครัว - การถูกคุกคาม ล่วงละเมิดทางเพศ 	<ul style="list-style-type: none"> - สัมภาษณ์ผู้ปกครอง - เชื่อมบ้าน - ศึกษาข้อมูล Executive Information System (EIS) - ศึกษาจากระเบียน สะสม - สังเกต - สอบถาม - เชื่อมบ้าน - สํารวจเด็กด้อยโอกาส 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบข้อมูล สารสนเทศ ทางการศึกษา - แบบบันทึก การสัมภาษณ์ - อื่นๆ - ระเบียบสะสม - แบบบันทึก การสังเกต - แบบบันทึก การเชื่อมบ้าน - แบบสำรวจข้อมูล นักเรียนด้อยโอกาส - แบบสรุปจำนวน นักเรียนด้อยโอกาส - อื่น ๆ
<p>4. ด้านสารเสพติด</p>	<ul style="list-style-type: none"> - พฤติกรรมที่แสดงออก - พฤติกรรมการเรียนใน ชั้นเรียน - การใช้จ่ายเงิน - การคบเพื่อน - สุขภาพและบุคลิกภาพ - สถานภาพทาง 	<ul style="list-style-type: none"> - การสัมภาษณ์ - การสอบถาม - การสังเกต - เชื่อมบ้าน - ตรวจสอบสุขภาพ - ตรวจปัสสาวะ 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบบันทึก การสังเกต - แบบสัมภาษณ์ - แบบสอบถาม - บันทึกเชื่อมบ้าน - แบบสรุปผล การตรวจสุขภาพ

ตาราง 1 (ต่อ)

กระบวนการ ดำเนินงาน/ ประเด็นที่ พิจารณา	ข้อมูลพื้นฐาน ที่ควรทราบ	วิธีการ	เครื่องมือ/แหล่งข้อมูล
5. ด้าน ความปลอดภัย	<p>ครอบครัวและ สิ่งแวดล้อม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผลการตรวจปีศาจ - การจัดสภาพแวดล้อม ในสถานศึกษา - การแต่งกาย - สถานภาพทาง <p>ครอบครัวและ สิ่งแวดล้อม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ข้อมูลการเดินทาง - ข้อมูลการใช้พาหนะ 	<ul style="list-style-type: none"> - การสัมภาษณ์นักเรียน/ ผู้ปกครอง - สังเกตพฤติกรรม นักเรียน - การเยี่ยมบ้านนักเรียน - ศึกษาข้อมูลจาก ระเบียบสะสม - จากการประเมิน จุดแข็งจุดอ่อนของ นักเรียน - อื่นๆ 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบสรุปผล การตรวจปีศาจ - อื่นๆ - ระเบียบสะสม - แบบประเมิน พฤติกรรมเด็ก The Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) - แบบบันทึก การสังเกต พฤติกรรมนักเรียน - แบบบันทึก การเยี่ยมบ้านนักเรียน - อื่นๆ
6. พฤติกรรม ทางเพศ	<ul style="list-style-type: none"> - บุคลิกภาพ อยู่ในกลุ่ม ที่มีพฤติกรรมเหมือน เพศตรงกันข้าม - มีพฤติกรรมเหมือน เพศตรงกันข้าม 	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตพฤติกรรมที่ แสดงออก - การสัมภาษณ์นักเรียน/ ผู้เกี่ยวข้อง - คอบแบบสอบถาม ประเภทอื่นๆ - การทำแบบทดสอบ บุคลิกภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบบันทึกการสังเกต - แบบบันทึกการสัมภาษณ์ - แบบทดสอบบุคลิกภาพ - ข้อมูลต่างๆ จากเพื่อน ฝ่าย ปกครอง

ครูที่ปรึกษาควรใช้วิธีการ และเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียน ที่ครอบคลุมทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว เครื่องมือที่สำคัญ คือ แบบ ประเมินพฤติกรรมเด็ก The Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) ไม่ได้เป็นแบบวัด หรือแบบทดสอบ แต่เป็นเครื่องมือสำหรับการคัดกรองนักเรียนด้านพฤติกรรม การปรับตัว ที่มีผล เกี่ยวเนื่องกับสภาพจิต ซึ่งจะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีแนวการพิจารณานักเรียนด้านสุขภาพจิตมากขึ้น แบบประเมินพฤติกรรมเด็กเป็นเครื่องมือที่กรมสุขภาพจิตจัดทำขึ้น โดยพัฒนาจาก SDQ ของ ประเทศเยอรมนี ซึ่งใช้กันแพร่หลายในประเทศแถบยุโรป เพราะมีความเที่ยงและความตรง จำนวนข้อไม่มากนัก คณะผู้จัดทำกรมสุขภาพจิต โดยแพทย์หญิงพรรณพิมล หล่อตระกูล เป็น หัวหน้าคณะ ได้ทำการวิจัย เพื่อวิเคราะห์ค่าความเที่ยง และความตรงของแบบประเมิน และ หาเกณฑ์มาตรฐาน (Norm) ของเด็กไทย แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก มี 3 ชุด คือ (กรมสามัญ ศึกษา. 2546 : 11)

1. ชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเด็ก
2. ชุดที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นผู้ประเมินเด็ก
3. ชุดที่เด็กประเมินตนเอง

แบบประเมินทั้ง 3 ชุด มีเนื้อหาที่ทาง โรงเรียนอาจเลือกใช้ชุดที่นักเรียนประเมินตนเอง ชุดเดียวหรือใช้ควบคู่กับชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเพื่อความแม่นยำยิ่งขึ้น โดยระยะเวลาที่ประเมิน ไม่ควรห่างจากนักเรียนประเมินตนเองเกิน 1 เดือน ซึ่งหากเป็นไปได้ควรใช้แบบประเมินทั้ง 3 ชุด พร้อมกัน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของผลที่ออกมา

สรุปได้ว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นงานที่ครูที่ปรึกษาต้องดำเนินการเพื่อให้ได้ ข้อมูลนักเรียนด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว ด้านอื่นๆ โดยใช้ระเบียบสะสม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกประวัติ แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสามารถ นำไปใช้จัดกลุ่มนักเรียนในการคัดกรองได้

การคัดกรองนักเรียน

การคัดกรองนักเรียน เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด ที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล แล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษา ได้จัดทำขึ้น โรงเรียน ควรมีการประชุมครู กำหนดเกณฑ์การคัดกรอง เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน ให้เป็นที่ยอมรับของ ครูในโรงเรียน และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง รวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ว่า ความรุนแรงหรือความถี่เท่าไร จึงจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา

การคัดกรองนักเรียนจะแบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ (กรมสามัญศึกษา. 2546 : 13-14)

1. กลุ่มปกติ หมายถึง นักเรียนที่ไม่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและส่งผลกระทบ

ต่อชีวิตประจำวันของตนเอง หรือสังคมส่วนรวมในด้านลบ

2. กลุ่มเสี่ยง หมายถึง นักเรียนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติ เช่น เก็บตัวแสดงออกเกินขอบเขต การปรับตัวทางเพศไม่เหมาะสม ทดลองสิ่งเสพติด ส่วนผลการเรียนเปลี่ยนแปลงไปในทางลบ

3. กลุ่มมีปัญหา หมายถึง นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาชัดเจน มีผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของตนเอง หรือต่อสังคมโดยส่วนรวมในด้านลบ

จากการคัดกรอง จะพบเด็กที่มีความต้องการพิเศษแทรกอยู่ในเด็กทั้งสามกลุ่ม ได้แก่

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น
2. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
3. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
4. เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย
5. เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
6. เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรม
7. เด็กออทิสติก
8. เด็กอัจฉริยะ

ตาราง 2 แนวดำเนินการในการคัดกรองนักเรียน

กระบวนการ ดำเนินงาน/ ประเด็นที่พิจารณา	ข้อมูลพื้นฐาน ที่ควรทราบ	วิธีการ	เครื่องมือ/แหล่งข้อมูล
การคัดกรอง กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา	- ข้อมูลการศึกษา นักเรียนเป็นรายบุคคล	- แยกนักเรียนตาม เกณฑ์การคัดกรอง และบันทึกลงใน แบบสรุปผล การคัดกรอง - จัดทำเอกสาร สารสนเทศการ คัดกรองนักเรียน	- เกณฑ์การคัดกรอง นักเรียน - แบบบันทึก การคัดกรองนักเรียน - แบบสรุปผล การคัดกรอง

ผลการคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ทำให้นักเรียนรับรู้ได้ว่าตนถูกจัดกลุ่มอยู่ในกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา แม้ว่านักเรียนจะรู้ตัวก็ตาม ขณะนี้คนมีพฤติกรรมอย่างไร หรือประสบกับปัญหาใดก็ตาม และเพื่อเป็นการป้องกันการล้อเลียนในกลุ่มเพื่อน ดังนั้นครูที่ปรึกษาคือต้องเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ หากครูที่ปรึกษามีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อช่วยเหลือนักเรียน ก็ควรระมัดระวังการสื่อสารที่จะทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกว่า บุตรหลานของตนถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ผิดปกติ ซึ่งอาจมีผลเสียด้านนักเรียนในภายหลังได้

สรุปได้ว่า การคัดกรองนักเรียน เป็นการใช้ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล มาจัดกลุ่มตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด โดยใช้ระเบียบเหมาะสม แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนเป็นต้น ในการคัดกรองจะแบ่งนักเรียน เป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา แล้วนำข้อมูลที่ได้ออกไปจัดกิจกรรมดูแลช่วยเหลือ หรือส่งเสริมตามกระบวนการต่อไป

การส่งเสริมนักเรียน

กรมสามัญศึกษา (2544 ก : 19-22) ได้สรุปความหมายของการส่งเสริมนักเรียนไว้ดังนี้ การส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษา ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ หรือกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติ กลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ และมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป การส่งเสริมนักเรียนมีหลายวิธี ที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ

3.1 การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการ เพื่อส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ ซึ่งสถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรมโฮมรูมที่ห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนก็ได้ ให้มีบรรยากาศเสมือนบ้าน ที่มีครูที่ปรึกษาและนักเรียนเป็นดังสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน และมีการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านต่างๆ การรู้จักตนเองของนักเรียน การรู้จักผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม มีทักษะการตัดสินใจการปรับตัว และการดำเนินชีวิตเป็นต้นกิจกรรมเหล่านี้ ครูและนักเรียนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้วยกัน กิจกรรมโฮมรูมจะช่วยให้ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนมากขึ้น สามารถส่งเสริมความสามารถ และป้องกันปัญหาของนักเรียนได้อีกด้วย

แนวทางการดำเนินการจัดกิจกรรมโฮมรูมมีดังนี้

3.1.1 กำหนดกิจกรรมโฮมรูม โดยยึดความต้องการของนักเรียน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมโฮมรูม

3.1.2 โรงเรียนกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม หรือมีคู่มือในการจัดกิจกรรม

แต่ละครั้ง โดยมีจุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียน ครูที่ปรึกษาก็ดำเนินการตามนั้น แต่ให้มีความยืดหยุ่นในการกำหนดหัวข้อ และวิธีการดำเนินกิจกรรมให้เหมาะสมและทันสมัย

3.1.3 วิธีการผสมผสาน โดยยึดตามความต้องการของนักเรียน และนโยบายของโรงเรียน ในการพัฒนานักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม

3.2 การจัดประชุมครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองนักเรียน เป็นการพบปะกันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียน และผู้ปกครองด้วยกัน การประชุมผู้ปกครองจะทำให้นักเรียนได้รับความเอาใจใส่ดูแลจากผู้ปกครองมากขึ้น ทั้งการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพมีความสามารถมากยิ่งขึ้นหรือร่วมมือกับทางโรงเรียนในการป้องกัน หรือแก้ไขปัญหานักเรียน

แนวทางการดำเนินการจัดกิจกรรมประชุมครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองนักเรียนมีดังนี้ ครูที่ปรึกษาควรจัดประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งการประชุมนี้มิใช่การรายงานสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่จะทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มากขึ้น ดังนั้นสิ่งสำคัญที่ควรตระหนักในการจัดกิจกรรมประชุมครูก็คือ

3.2.1 การเตรียมการ ครูที่ปรึกษาควรเตรียมความพร้อมก่อนการประชุมในด้านต่างๆ โดยเฉพาะข้อมูลของนักเรียนแต่ละคน และกิจกรรมที่จะดำเนินการ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน

3.2.2 การสื่อสาร ครูที่ปรึกษาควรระมัดระวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบหรือต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนินักเรียนหรือผู้ปกครอง การแจ้งข้อบกพร่องของนักเรียนในที่ประชุมหรือจะเป็นการส่วนตัวก็ตาม ควรเป็นการพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียน แสดงถึงความห่วงใย ใส่ใจของครู ที่มีต่อนักเรียนทุกคน และอาศัยกิจกรรมที่จะทำให้ผู้ปกครองตระหนักในความรับผิดชอบ และต้องการปรับปรุงหรือแก้ไขในส่วนที่บกพร่องของนักเรียน

3.2.3 การจัดกิจกรรมในการประชุม การที่จะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประชุมนั้นจำเป็นต้องใช้กิจกรรมต่างๆ โดยเริ่มด้วยการสร้างความคุ้นเคย ระหว่างผู้ปกครองด้วยกันก่อน จึงจะมีกิจกรรมอื่นๆ ให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นสาระที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.2.4 การสรุปผลและบันทึกหลักฐานการประชุมผู้ปกครองในการประชุมแต่ละครั้ง ครูที่ปรึกษาควรมีการสรุปผล และจัดทำเอกสารเป็นหลักฐานเพื่อประโยชน์ ดังนี้

1. เป็นหลักฐานในการจัดประชุมแต่ละครั้ง
2. เป็นข้อมูลสำหรับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

ตาราง 3 รายละเอียดในการส่งเสริมนักเรียน

กระบวนการ ดำเนินงาน/ ประเด็นที่ พิจารณา	ข้อมูลพื้นฐาน ที่ควรทราบ	วิธีการ	เครื่องมือ/แหล่งข้อมูล
การส่งเสริมและ พัฒนานักเรียน ครูควรจัด กิจกรรมส่งเสริม และพัฒนา นักเรียนทุกกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> - ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล - ข้อมูลการคัดกรองนักเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมโฮมรูม - จัดตามความต้องการของนักเรียนและให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม - การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting) จัดอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง มีการสรุปและบันทึกหลักฐานการประชุม - จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน - โครงการพิเศษอื่น ๆ 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบสำรวจความต้องการของนักเรียน - แบบบันทึกผลการจัดกิจกรรมโฮมรูม - แบบประเมินผลการจัดกิจกรรมโฮมรูม - กิจกรรมโฮมรูมของนักเรียน - แบบบันทึกผลการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน

สรุปได้ว่า ในการส่งเสริมนักเรียน โรงเรียนสามารถเลือกใช้ได้หลายวิธี โดยมีกิจกรรมหลักที่ควรดำเนินการคือ การจัดกิจกรรม โฮมรูม การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน

การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

กรมสามัญศึกษา (2544 ก : 23-26) ได้สรุปแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนไว้ดังนี้ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรให้ความสนใจใฝ่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความสนใจดูแลใฝ่ใจอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยเอาใจใส่ในการแก้ปัญหาของนักเรียน ก่อนที่จะกลายเป็นปัญหาของสังคม การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน จึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่ และมีคุณค่าอย่างมากมาใช้ในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโต เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป นอกจากนี้ทุกครั้งที่มีการช่วยเหลือนักเรียน ควรมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานด้วยการป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียนนั้น มีหลายเทคนิควิธีการ แต่สิ่งที่ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการมี 2 ประการคือ

1. การให้คำปรึกษาเบื้องต้น เป็นการช่วยเหลือก่อนคลายปัญหาให้ลดน้อยลง ทั้งด้านความรู้สึกรู้สึก ความคิด และการปฏิบัติตนของนักเรียน โดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงามหรือพึงประสงค์ ปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การปรึกษามีประสิทธิภาพ ในการช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษา ควรมีความรู้และทักษะพื้นฐานดังนี้ จิตวิทยาวัยรุ่น ความต้องการพื้นฐาน ของมนุษย์ทั้งร่างกายและจิตใจ กระบวนการและทักษะการปรึกษาเบื้องต้นที่สำคัญๆ คือ การสร้างสัมพันธภาพ การใช้คำถาม การรับฟังปัญหาทั้งเนื้อหาและความรู้สึกแนวทางการแก้ไขปัญหานักเรียนในแต่ละลักษณะปัญหา เช่น ด้านการเรียน สุขภาพ ครอบครัว หรือการใช้สารเสพติด การพนัน หนีเรียน เป็นต้น ซึ่งควรศึกษาค้นคว้าจากเอกสารของหน่วยงานต่างๆ แนวทางดำเนินการครูที่ปรึกษา ควรมีความพร้อมในการให้การปรึกษาช่วยเหลือนักเรียนด้วยความรู้สึกที่ดีต่อนักเรียนตั้งแต่เริ่มต้นจนจบ การปรึกษา โดยมีกระบวนการในการปรึกษา คือ สร้างสัมพันธภาพ พิจารณาทำความเข้าใจปัญหา กำหนดฝึกทักษะการปรึกษาวิธีการและการดำเนินการ และการพัฒนาคนอย่างสม่ำเสมอ และศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการ หรือความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ปัญหา ในการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน นอกจากจะให้การปรึกษาเบื้องต้นแล้ว การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อช่วยเหลือนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะทำให้การช่วยเหลือมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของครูทุกคนและผู้ปกครองแนวทางในการดำเนินการครูที่ปรึกษา สามารถพิจารณากิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหานักเรียนได้หลายแนวทางซึ่งในที่นี้สรุปไว้ 5 แนวทางที่จำเป็น คือ การใช้กิจกรรมซ่อมเสริมหลักสูตร การใช้กิจกรรมในห้องเรียน การใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน การใช้กิจกรรมซ่อมเสริม การฝึกซ้อมกิจกรรมสื่อสาร กับผู้ปกครอง แต่อย่างไรก็ตามการช่วยเหลือทั้ง 5 กิจกรรมดังกล่าว ครูที่ปรึกษาสามารถขอคำแนะนำความคิดเห็นของครูอื่นๆ ในการจัดกิจกรรมเพื่อให้ได้ผลยิ่งขึ้นการพิจารณาเลือกใช้กิจกรรมครูที่ปรึกษา ควรคำนึงความเหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะปัญหา บุคลิกลักษณะของนักเรียนแต่ละคน สภาพของชั้นเรียน/โรงเรียน/

ชุมชน ข้อที่พึงตระหนักในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ได้แก่ การรักษาความลับ เรื่องราว ข้อมูลของนักเรียนที่ต้องช่วยเหลือนักเรียน ไม่ควรนำไปเปิดเผย ยกเว้นเพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียนกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยไม่ระบุชื่อ - สกุลจริงของนักเรียน และการเปิดเผยควรเป็นไปในลักษณะ ให้เกียรตินักเรียน การบันทึกข้อมูลการช่วยเหลือนักเรียน ควรเก็บไว้ในที่เหมาะสมและสะดวก ในการใช้การรายงานการช่วยเหลือนักเรียน ควรรายงานในส่วนที่เปิดเผยได้ โดยให้เกียรติและคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ การแก้ไขปัญหานักเรียนต้องพิจารณาสาเหตุของปัญหาให้ครบถ้วน และหาวิธีการช่วยเหลือที่เหมาะสมกับสาเหตุนั้นๆ เพราะปัญหามิได้เกิดจากสาเหตุเพียงสาเหตุเดียว แต่อาจเกิดจากหลายสาเหตุที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันปัญหาที่เหมือนกันของนักเรียนแต่ละคน ไม่จำเป็นต้องเกิดจากสาเหตุที่เหมือนกันและวิธีการช่วยเหลือ ที่ประสบผลสำเร็จกับนักเรียนคนหนึ่ง ก็อาจไม่เหมาะสมกับนักเรียนอีกคนหนึ่ง

ตาราง 4 ตารางความรู้และแนวดำเนินการให้การปรึกษาเบื้องต้นสำหรับนักเรียน

กระบวนการ ดำเนินงาน/ ประเด็นที่พิจารณา	ข้อมูลพื้นฐาน ที่ควรทราบ	วิธีการ	เครื่องมือ/ แหล่งข้อมูล
การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข ครูควรจัดกิจกรรม การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข ให้กับกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา	- ข้อมูลนักเรียนเป็น รายบุคคล ประวัติ ส่วนตัว/ข้อมูลสุขภาพ/ ข้อมูลด้านการเรียน/ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ/ ข้อมูลครอบครัว ฯลฯ - ข้อมูลการคัดกรอง นักเรียน - ข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้อง	- ให้คำปรึกษา เบื้องต้น - ประสานกับครูและ ผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อการจัดกิจกรรม เช่น กิจกรรมใน ห้องเรียน/กิจกรรม เสริมหลักสูตร/ กิจกรรมซ่อมเสริม/ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน - ติดตามรายงานผล ผู้เกี่ยวข้อง	- แบบบันทึก การให้คำปรึกษา - แบบบันทึกผล การประสานและ ช่วยเหลือนักเรียน - แบบบันทึก การดูแลช่วยเหลือ นักเรียน

กล่าวโดยสรุป ครูที่ปรึกษาควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา นั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลใส่ใจอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยจนกลายเป็นปัญหาของสังคม เช่น การให้คำปรึกษาเบื้องต้น การติดตามดูแลช่วยเหลือ เป็นต้น

การส่งต่อนักเรียน

กรมสามัญศึกษา (2544 ก: 27-30) ได้เสนอแนวทางในการส่งต่อนักเรียนดังนี้ คือ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยครูที่ปรึกษาดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนนั้น อาจมีบางกรณีที่มีปัญหา มีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรม ไม่ดีขึ้น ก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหานักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้เกยตื้นเป็นบทรบหน้าหน้าของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้น หรือลุกลามกลายเป็นใหญ่โตจนยากแก่การแก้ไข

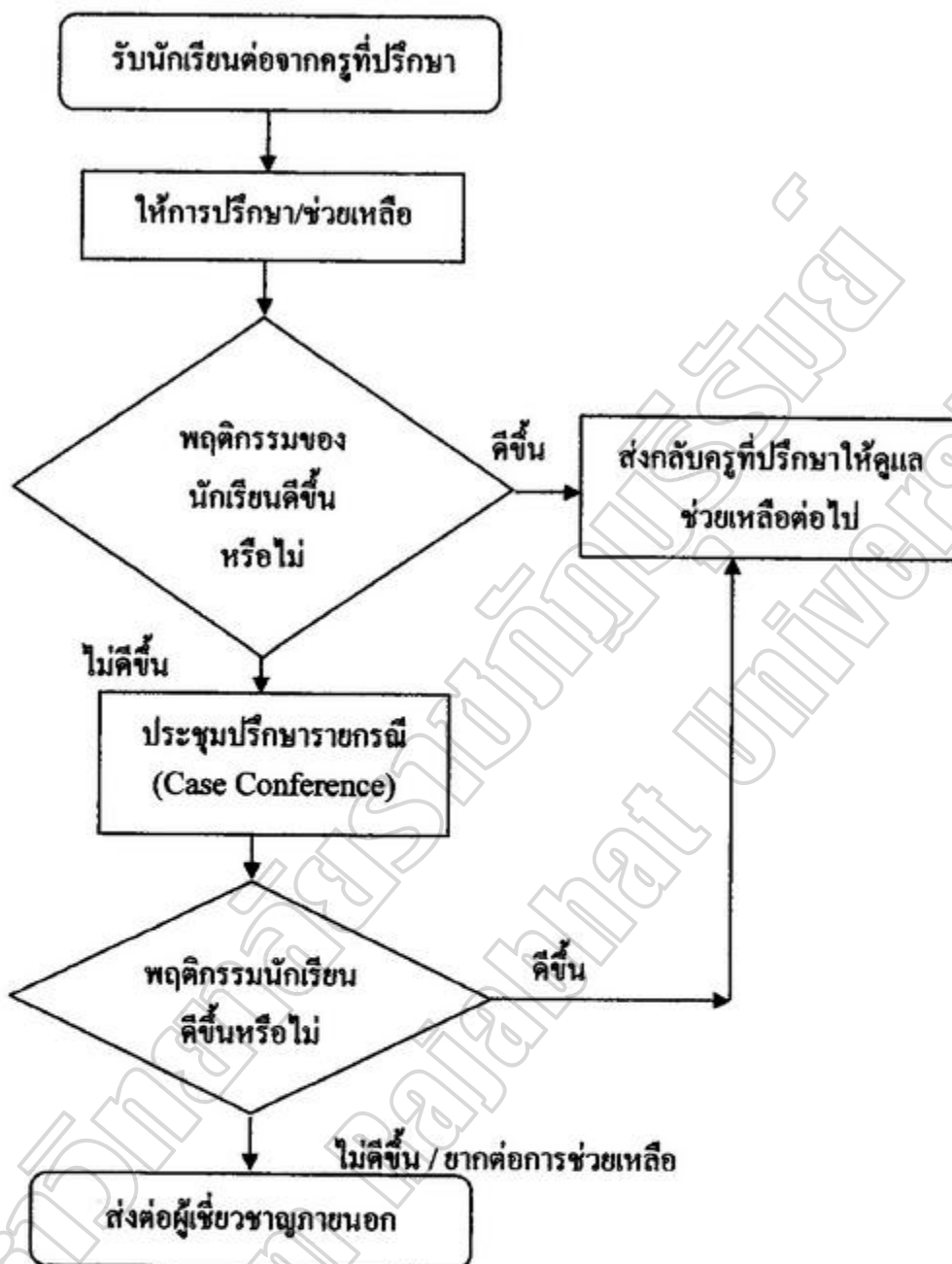
การส่งต่อแบ่งเป็น 2 แบบ คือ

1. การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือให้นักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชาหรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น
2. การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง เป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก สำหรับการส่งต่อภายใน หากส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองจะเป็นปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึก ปัญหาพฤติกรรมที่รุนแรง เป็นต้น ครูที่รับต่อต้องมีการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ และประสานการทำงานกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ แต่หากเกิดกรณียากต่อการช่วยเหลืออีก ก็ต้องส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกเช่นกัน การส่งต่อนักเรียนไปพบครูอื่นๆ เพื่อให้การช่วยเหลือต่อไปนั้น มีแนวทางการส่ง ต่อสำหรับครูที่ปรึกษาดังนี้ (กรมสามัญศึกษา. 2544 : 29-30)

1. นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิม หรือไม่ดีขึ้น หรือแย่ลงแม้ว่าครูที่ปรึกษาจะดำเนินการช่วยเหลือด้วยวิธีการใดๆ
2. นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น นัดให้มาแล้วไม่มาตามนัดอยู่เสมอ ให้ทำกิจกรรมเพื่อการช่วยเหลือก็ไม่ยินดีร่วมกิจกรรมใดๆ เป็นต้น
3. ปัญหาที่เป็นเรื่องเฉพาะด้าน เช่น เกี่ยวข้องกับความรู้สึกความจิตวิทยาควรพิจารณาส่งนักเรียนต่อให้จับข้อของสภาพจิตใจที่จำเป็นต้องให้การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดและได้รับการบำบัดจากผู้มีความรู้เฉพาะทางเพื่อดำเนินการให้ความช่วยเหลือต่อไป

แนวดำเนินการส่งต่อนักเรียน เพื่อให้ได้รับการช่วยเหลือที่ถูกต้อง

1. ครูที่ปรึกษาประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อเพื่อให้ทราบล่วงหน้าก่อน
  2. สรุปข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือ และวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมา รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากการช่วยเหลือนั้น ให้ผู้ที่รับการช่วยเหลือนักเรียนทราบ โดยมีแบบบันทึกการส่งต่อ หรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง
  3. ครูที่ปรึกษา ชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อ โดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ ระมัดระวังมิให้นักเรียนเกิดความรู้สึกผิดกังวล หรือโกรธ เป็นต้น แต่ให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีจากการส่งต่อและยินดีไปพบครูที่จะช่วยเหลือตามแต่กรณีที่ครูที่ปรึกษาพิจารณาว่าเหมาะสม
  4. ครูที่ปรึกษานัดวัน เวลา สถานที่ นัดพบกับครูที่รับการช่วยเหลือนักเรียน และส่งต่อให้เรียบร้อย
  5. ติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ
- ผังแผนภูมิกระบวนการแก้ไขปัญหานักเรียนของครูแนะแนวฝ่ายปกครอง
 ดังภาพประกอบ 2 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546 : 21)

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิกระบวนการแก้ไขปัญหานักเรียนของครูแนะแนว/ฝ่ายปกครอง

นอกจากนี้แนวทางการพิจารณาในการส่งต่อ โดยครูที่ปรึกษาส่งนักเรียนไปพบครูอื่นๆ เพื่อให้การช่วยเหลือต่อไป มีแนวทางการพิจารณา ดังนี้

1. นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิม หรือไม่ดีขึ้น หรือแย่ลง แม้ว่าครูที่ปรึกษาจะดำเนินการช่วยเหลือด้วยวิธีการใดๆ

2. นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น นัดให้มาพบแล้วไม่มาตามนัดอยู่เสมอ ให้ทำกิจกรรมเพื่อการช่วยเหลือ ก็ไม่ยินดีร่วมกิจกรรม เป็นต้น

3. ปัญหาของนักเรียนที่เป็นเรื่องเฉพาะด้าน เช่น ความรู้สึก ความสับสนซับซ้อน

ของสภาพจิตใจ ที่จำเป็นต้องให้การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด และได้รับการบำบัดทางจิตวิทยา ควรพิจารณาส่งต่อให้ผู้มีความรู้เฉพาะทาง เพื่อดำเนินการให้ความช่วยเหลือต่อไป

สรุปได้ว่า การส่งต่อนักเรียน เป็นกระบวนการที่ครูที่ปรึกษาไม่สามารถช่วยเหลือหรือ แก้ไขปัญหาได้ จึงส่งให้ครูที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น ครูแนะแนว ฝ่ายปกครองช่วยเหลือ เป็นการส่งต่อ ภายใน ส่วนกรณีที่ยากต่อการช่วยเหลือ ก็จะมีการประสานงานส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก ให้ช่วยเหลือต่อไป

กล่าวโดยสรุป ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียน โดยมุ่งหวังให้นักเรียนได้รับการพัฒนาคุณภาพทั้งด้านสติปัญญา ด้านความสามารถ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านการดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขในสังคมซึ่ง ผู้รายงานใช้เป็นกรอบแนวคิดศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ 5 ด้าน ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน เกี่ยวกับ ด้านความสามารถในการเรียน และความสามารถอื่นๆ ด้านสุขภาพเกี่ยวกับร่างกายจิตใจ และ พฤติกรรมด้านครอบครัวเกี่ยวกับเศรษฐกิจ และการคุ้มครองนักเรียน และด้านอื่นๆ ด้วยการ ใช้ ระเบียบสะสม แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก การสัมภาษณ์ และการสังเกต
2. การคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อจัดกลุ่มนักเรียน เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือ ป้องกัน หรือ แก้ไขปัญหาตามแต่กรณี ด้วยการ ใช้ระเบียบสะสม การสังเกต การได้ข้อมูล จากครูผู้สอนที่เกี่ยวข้อง และเพื่อนนักเรียน
3. การส่งเสริมนักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแล ไม่ว่าจะ เป็นนักเรียนกลุ่มปกติ หรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภูมิใจในตนเองซึ่งจะช่วย ป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติ กลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/ปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ และมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชน คาดหวัง ด้วยการ จัดกิจกรรมโฮมรูม และการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน
4. การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน เป็นการให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคน เท่าเทียมกัน โดยนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาโรงเรียนต้องช่วยเหลือด้วยการป้องกัน และการแก้ไข ปัญหา ด้วยการให้การปรึกษาเบื้องต้น และการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
5. การส่งต่อนักเรียน เป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนบางกรณีที่มีปัญหา ยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ที่โรงเรียนได้ส่งต่อภายใน โดยครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถในการช่วยเหลือนักเรียน เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล

ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง และการส่งต่อภายนอก โดยครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก

วงจร PDCA ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กระบวนการแก้ไขปัญหาย่างมีระบบ (Problem Solving) เป็นการบริหารงานที่มุ่งเน้นให้เกิดคุณภาพทั่วทุกระบบภายในองค์กร เป็นการบริหารงานแบบหนึ่งที่เป็นที่นิยม อาจเรียกว่า การบริหารงานแบบ PDCA ประกอบด้วย (วรภัทร์ ภูเจริญ, 2541 : 76-77)

1. การวางแผน (Plan) คือ ในบรรดาองค์ประกอบทั้ง 4 ของวงจร PDCA นั้น ขั้นตอนการวางแผนเป็นเรื่องสำคัญที่สุด แต่ไม่ได้หมายความว่า ไม่ว่าการดำเนินการในขั้นตอนที่เหลือจะเป็นอย่างไร ขอให้การวางแผนถูกต้องก็พอ แต่เนื่องจากทุกสิ่งทุกอย่างต้องอาศัยแผน ดังนั้นถ้าแผนไม่ดีเสียแล้วงานอื่นก็ไม่ดีด้วย ถ้าแผนเดิมมีการวางแผนอย่างดี การแก้ไขก็มีน้อย และกิจกรรมต่างๆ ก็สามารถดำเนินได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าดังนั้น ในการจัดทำแผน จำเป็นจะต้องมีการระบุข้อจำกัดของทรัพยากรที่มี และผลที่มีต่อแผน เช่น ทรัพยากรมนุษย์ วัสดุคิบ และเงินทุนระยะเวลาที่เกี่ยวข้อง และพิจารณาหาวิธีการที่เป็นไปได้ภายใต้ข้อจำกัดดังกล่าว ถ้าเป็นไปได้ควรตรวจสอบความเป็นไปได้ ในการผ่อนคลยข้อจำกัดดังกล่าวด้วย ควรมีการพิจารณาข้อเสนอต่างๆ ก่อนที่จะกำหนดเลือกใช้ข้อเสนอที่ดีที่สุดเป็นแผนปฏิบัติการ ในแผนควรกำหนดวิธีการต่างๆ ที่ใช้ เพื่อการตรวจสอบว่า แผนดังกล่าวมีการวางแผนที่ดี และมีการปฏิบัติตามอย่างถูกต้อง

2. การลงมือปฏิบัติ (Do) คือ หลังจากจบจากการวางแผนแล้ว ก็เข้าสู่ขั้นตอนการปฏิบัติงานหรือดำเนินงานขั้นตอนต่างๆ ที่เสนอไว้ ควรนำไปปฏิบัติเพื่อให้มั่นใจว่าการปฏิบัติการตามแผนที่วางไว้

2.1 สร้างความมั่นใจว่า ผู้รับผิดชอบดำเนินงาน ตระหนักถึงวัตถุประสงค์และความจำเป็นของงานอย่างถ่องแท้

2.2 ให้ผู้รับผิดชอบดำเนินงานตามแผน รับรู้เนื้อหาในแผนอย่างถ่องแท้

2.3 จัดให้มีการศึกษาหรือฝึกอบรมเพื่อดำเนินงานตามแผน

2.4 จัดหาทรัพยากรที่จำเป็นตามที่กำหนดและเมื่อต้องการ

3. ตรวจสอบผลการปฏิบัติ (Check) คือ เมื่อทำการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผน ควรมีการประเมินในสองแง่ที่จะกล่าวนี้ อย่างเป็นอิสระซึ่งกันและกัน

3.1 มีการดำเนินงานตามแผนอย่างถูกต้องหรือไม่

3.2 เนื้อหาของแผนมีสาระเพียงพอหรือไม่ถ้าวัตถุประสงค์ของงานไม่บรรลุ นั้นหมายความว่า สภาพเงื่อนไขไม่เป็นไปตาม (ข้อ1 หรือข้อ2) หรือทั้งสองข้อ เป็นสิ่งที่จำเป็น

ที่ต้องพิจารณาว่าอยู่ในกรณีใด เพราะการแก้ไขที่ต้องการในแต่ละข้อจะแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง

4. ปฏิบัติตามผลการตรวจสอบหรือแก้ไข (Action) คือ การนำผลการตรวจสอบ มาวิเคราะห์หาต้นตอ สาเหตุข้อบกพร่อง การระดมพลังสมองเพื่อการแก้ไขป้องกันไม่ให้เกิดซ้ำขึ้นอีก การกำหนดมาตรการตัดสินใจว่า ขั้นตอนการทำงานผ่านมาน่าจะถือเป็นมาตรฐานการทำงาน หรือต้องแก้ไขปรับปรุงต่างๆ

กล่าวโดยสรุปแล้วการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจร PDCA เป็นการบริหารงานที่เป็นระบบ และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กระบวนการที่ดำเนินตามวงจร PDCA มีขั้นตอนตามตาราง 5 ดังนี้

(วรภัทร์ ภูเจริญ. 2541 : 76-77)

ตาราง 5 ขั้นตอนวงจร PDCA

กระบวนการ	วงจร PDCA
1. ค้นหาปัญหา	PLAN
2. วิเคราะห์สถานะปัจจุบัน	
3. กำหนดเป้าหมาย	
4. วางแผนแก้ไข	
5. ดำเนินการแก้ไข	DO
6. ประเมินผล	CHECK
7. กำหนดมาตรฐาน	ACTION
8. สรุปปัญหาที่ยังเหลืออยู่และเริ่มกระบวนการแก้ไขใหม่	

วิระพล บศิริฐ (2543 : 18) กล่าวว่าวงจรกระบวนการทำงาน PDCA (Management Cycle) เป็นวงจรที่พัฒนาที่คิดค้นโดย แวลเทอร์ (Walter) ผู้บุกเบิกการใช้สถิติสำหรับในแวดวงอุตสาหกรรม ในเวลาต่อมาวงจรนี้เริ่มเป็นที่รู้จักมากขึ้น เมื่อ เดมมิ่ง (Deming) เป็นปรมาจารย์ด้านการบริหารคุณภาพได้เผยแพร่ให้เป็นเครื่องมือสำหรับการปรับปรุงกระบวนการทำงานของพนักงานภายในโรงเรียนให้ดีขึ้น และช่วยการค้นหาปัญหาและอุปสรรคในแต่ละขั้นตอนการผลิตโดยพนักงานเอง จนวงจรนี้เป็นที่รู้จักกันในอีกชื่อว่า “วงจรเดมมิ่ง” ต่อมาพบว่าแนวคิดในการใช้วงจร PDCA นั้นสามารถนำมาใช้ได้กับทุกกิจกรรม จึงทำให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย

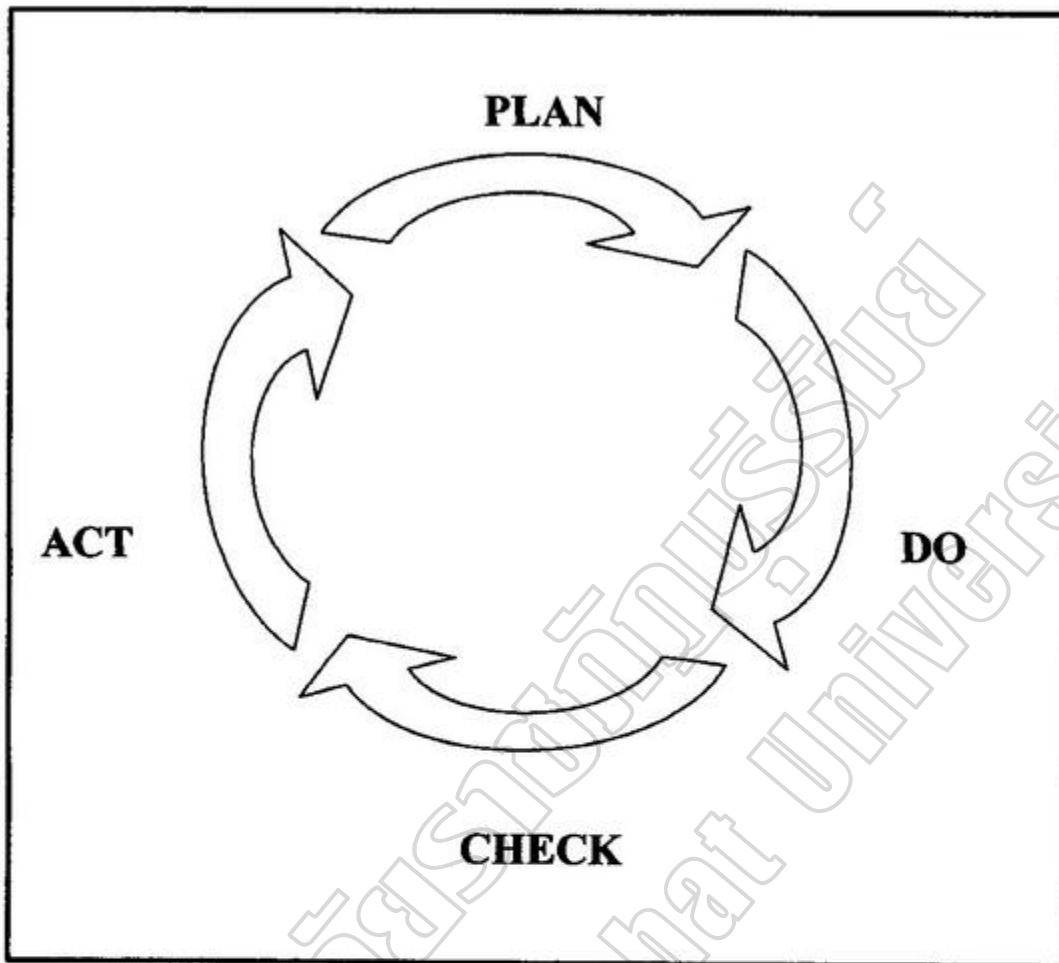
มากขึ้นทั่วโลก PDCA เป็นอักษรนำของศัพท์ภาษาอังกฤษจำนวน 4 คำ คือ

- P : Plan = วางแผน (วางระบบ)
 D : Do = ปฏิบัติตามแผน
 C : Check = ตรวจสอบ
 A : Act = ดำเนินการให้เหมาะสม

โดยปกติแล้วสามารถใช้วงจรสู่ความสำเร็จ 2 ลักษณะด้วยกันคือ

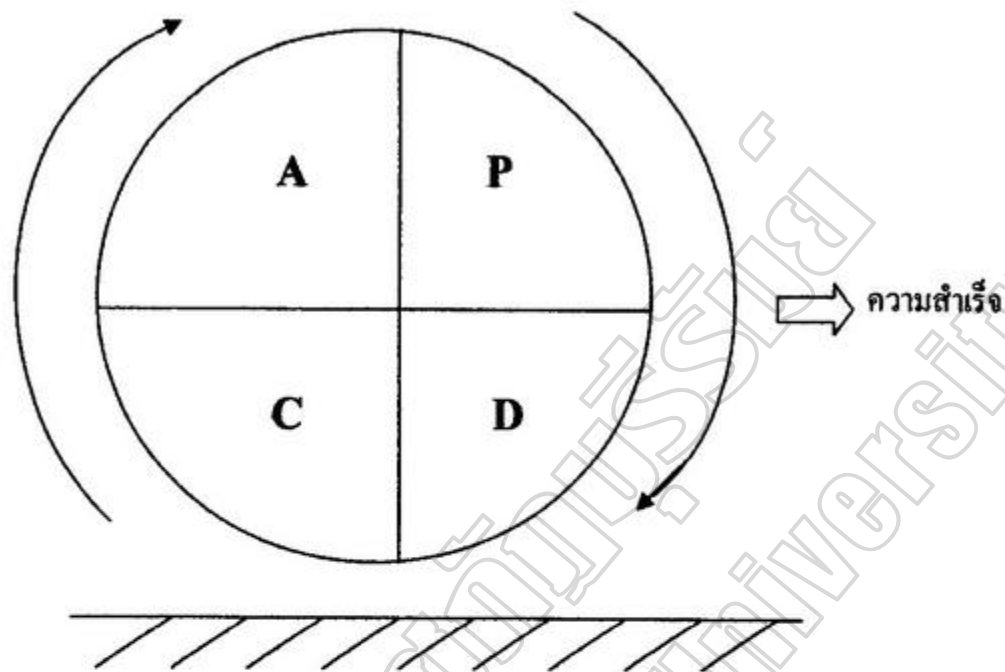
1. ทุกครั้งที่เริ่มต้นทำกิจกรรมอะไรก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นการเรียนหรือการทำงาน วงจรสู่ความสำเร็จจะช่วยให้กิจกรรมมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มจากการตั้งเป้าหมายด้วยการวางแผน (P) และนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (D) หลังจากนั้นแล้วจึงต่อด้วยการตรวจสอบหรือประเมินผล การปฏิบัติตามแผน (C) ว่าผลที่ได้นั้นเป็นไปตามที่คิดไว้มากน้อยแค่ไหน และท้ายที่สุดก็นำผลที่ได้จากการประเมินไปดำเนินการต่อเป็นไปตามความเหมาะสม (A) หากผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามที่วางแผนเอาไว้ ก็ให้จัดทำมาตรฐานวิธีการดำเนินการนั้น เพื่อกิจกรรมลักษณะเดียวกันต่อไป แต่ถ้าหากผลที่เกิดขึ้นไม่เป็นไปตามแผน อาจจำเป็นต้องคิดปรับเปลี่ยนบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งอาจเป็นการเปลี่ยนเป้าหมายเปลี่ยนแผนหรือเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติก็ได้

2. เมื่อต้องการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยเริ่มจากการระบุปัญหา และกีดค้นหาแนวทางในการแก้ปัญหาด้วยการกำหนดเป็น (P) และลงมือแก้ปัญหาให้เป็นไปตามแนวทางๆ (D) ซึ่งความเป็นจริงปัญหาหรืออุปสรรคต่างๆ อาจจะได้รับการแก้ไขเยียวยาได้สำเร็จหรือไม่สำเร็จก็ได้จึงจำเป็นต้องตรวจสอบผลลัพธ์ และประเมินวิธีการแก้ปัญหาที่ได้เลือกไว้ (C) และท้ายที่สุดเมื่อได้ผ่านการตรวจสอบและประเมินผลแล้ว หากวิธีการแก้ปัญหานั้นๆ เป็นวิธีที่ถูกต้องให้นำวิธีนั้นใช้กับปัญหา ในลักษณะเดียวกันในอนาคตต่อไป แต่ถ้าหากวิธีการแก้ปัญหานั้นๆ ไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ให้ ลองหาทางคิดวิธีการใหม่ หรือเริ่มต้นระบุปัญหาใหม่ (A) การนำวงจรสู่ความสำเร็จมาแก้ปัญหาในการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน และผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ที่ปฏิบัติงานฝ่ายธุรการจำนวน 3 งาน คือ งานด้านสารบรรณ งานการเงินและบัญชี และงานพัสดุ เพื่อพัฒนาการบริหารงานธุรการของโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาของกรมสามัญต่อไปดังนี้ (วิระพล บศิริรัฐ. 2543 : 18) ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 วงจรกระบวนการการทำงาน

วงจรควบคุมคุณภาพงาน เป็นหัวใจที่สำคัญยิ่ง ในการที่กลุ่มควบคุมคุณภาพงาน (Deming Circle) จะดำเนินการปรับปรุงงานให้สำเร็จ ตามเป้าหมายการควบคุมคุณภาพ เป็นหลัก ในการดำเนินงานให้สำเร็จตามเป้าหมายอย่างหนึ่ง เดมมิ่ง เป็นคนแรกที่คิดค้นหลักการนี้ชาวญี่ปุ่น ได้นำหลักการของ เดมมิ่ง ไปใช้อย่างแพร่หลาย และประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้นำไปใช้ในกิจกรรมควบคุมคุณภาพงาน จนกระทั่งกลายเป็นส่วนหนึ่งของวงจร ในการควบคุมคุณภาพงาน ดังวงจรควบคุมคุณภาพงาน (เกษม พิพัฒน์ปัญญากุล. 2541 : 95-139) ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 วงจรการทำงาน (Deming Cycle)

Plan	หมายถึง	การวางแผน
Do	หมายถึง	การนำแผนมาปฏิบัติ
Check	หมายถึง	การติดตามผลการปฏิบัติว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่
Action	หมายถึง	การปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

จากวงจร PDCA อธิบายได้ดังนี้

1. การวางแผน

1.1 เลือกรงานที่จะปรับปรุงเป็นงานอันดับแรก ที่กลุ่มควบคุมคุณภาพงานหลักการและวิธีการของการทำกิจกรรมควบคุมคุณภาพงาน

1.2 เก็บข้อมูลเพื่อดูสภาพเดิม ในการเก็บข้อมูลจำเป็นต้องออกแบบฟอร์ม เพื่อให้สะดวกในการเก็บข้อมูล แล้วพยายามแปลงข้อมูลออกมาในรูปของสถิติ เช่น กราฟเส้นตรง กราฟวงกลม เป็นต้น ส่วนการระยะเวลาในการเก็บข้อมูลขึ้นอยู่กับความยากง่ายของงานที่ต้องการจะปรับปรุง

1.3 ตั้งเป้าหมายพิจารณาจากสภาพเดิมของงาน แล้วตั้งเป้าหมายในการปรับปรุงงาน พร้อมกับกำหนดระยะเวลาดำเนินงาน

1.4 มองปัญหาให้ถูกจุด เพื่อให้การปรับปรุงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องรู้ว่า ปัญหาหลักคืออะไรกันแน่ แล้วเข้าไปปรับปรุงจุดนั้นก่อนเป็นอันดับแรก โดยใช้แผนภูมิ พารेटโต (Pareto Diagram) เข้าช่วยในการค้นหาปัญหาหลัก

1.5 ระดมความคิดหาสาเหตุ นำปัญหาหลักที่ได้จากการวิเคราะห์ในข้อ 1.4 มาค้นหาสาเหตุว่า เกิดจากอะไรกันแน่โดยใช้ผังก้างปลาเข้าช่วย

1.6 วางแผนแก้ไข นำสาเหตุต่างๆ ที่วิเคราะห์ได้จากข้อ 1.5 มาวางแผนแก้ไข โดยกำหนดวิธีแก้ไขผู้รับผิดชอบ และระยะเวลาในการดำเนินงาน

2. การนำแผนมาปฏิบัติ

2.1 การดำเนินการแก้ไขปัญหาใดๆ ที่กลุ่มควบคุมคุณภาพ สามารถแก้ไขได้เอง ก็ดำเนินการได้ทันที ส่วนปัญหาใดที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานอื่นๆ ก็ให้แจ้งผ่านผู้บังคับบัญชา เพื่อขอความร่วมมือในการดำเนินงาน

3. การติดตามผล

3.1 การเปรียบเทียบผลกับเป้าหมาย นำผลที่ได้จากการดำเนินการเปรียบเทียบกับเป้าหมาย ถ้าผลที่ได้เป็นที่พอใจ คือใกล้เคียงกับเป้าหมายก็ให้จัดทำมาตรฐานไว้ถ้าผลที่ได้ไม่เข้าสู่เป้าหมายก็ให้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงใหม่

4. การปรับปรุงแก้ไขและจัดทำมาตรฐาน

4.1 เมื่อผลที่ได้ใกล้เคียงกับเป้าหมาย

4.1.1 จัดทำมาตรฐานการทำงาน นำวิธีการแก้ไขที่ได้ผลจัดทำเป็นมาตรฐานการทำงานให้ทุกคนปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด เพื่อป้องกันมิให้ปัญหาเช่นนี้เกิดขึ้นซ้ำอีกและเมื่อเวลาสลับเปลี่ยนตำแหน่งผู้ที่ย้ายมาใหม่จะได้ปฏิบัติถูกต้องตามมาตรฐาน

4.2 เมื่อผลที่ได้ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

4.2.1 แก้ไขปรับปรุงเมื่อปรากฏว่า ที่นำมาแก้ไข ไม่สามารถทำให้การปรับปรุงเป็นไปตามเป้าหมายกลุ่มควบคุมคุณภาพงาน สามารถดำเนินการได้ 2 กรณี ดังนี้

กรณีที่ 1 แก้ไขปรับปรุงแผนงานวิธีการที่กำหนดไว้ขั้นต้นอีกเพียงเล็กน้อยแล้วดำเนินการแก้ไข

กรณีที่ 2 พิจารณาแผนใหม่หมด ตั้งแต่ขั้นตอนมองปัญหาให้ถูกจุดจนกระทั่งถึงขั้นตอนวางแผนแก้ไขแล้วดำเนินการแก้ไข

จากที่ได้มีนักวิชาการ ได้กล่าวถึงวงจร PDCA พอสรุปได้ว่า การนำวงจรสู่ความสำเร็จ มาแก้ปัญหในการบริหารงานของผู้บริหาร หรือวงจรสู่ความสำเร็จเป็นเทคนิคในการปรับปรุงงาน หรือการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง และยังเป็นเทคนิคในการแก้ปัญหาให้กับบุคคลทุกระดับได้ปฏิบัติภารกิจงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดผลงานที่น่าพึงพอใจในทุกขั้นตอน จะช่วยให้เราเกิดการเรียนรู้ฝึกให้คิดในเชิงวิเคราะห์

ประโยชน์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีดังนี้ (กรมสามัญศึกษา. 2544 ก : 2)

1. นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา
2. สัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียนเป็นไปด้วยดีและอบอุ่น
3. นักเรียนรู้จักตนเองและควบคุมตัวเองได้ มีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ซึ่งจะเป็นรากฐานในการพัฒนาความเก่ง (IQ) คุณธรรม จริยธรรม (MQ) และความมุ่งมั่นที่จะเอาชนะอุปสรรค

การดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทุกคน ให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 ก : 4)

1. เพื่อให้โรงเรียนมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีกระบวนการ วิธีการ และเครื่องมือที่มีคุณภาพ และมาตรฐานสามารถตรวจสอบได้
2. เพื่อส่งเสริมให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรภายนอกที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือ และส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ แต่ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากครูและผู้เกี่ยวข้อง มีการทำงานเป็นทีม ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ และชื่นชมผลงาน เพื่อสร้างสรรค์ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้เป็นรูปธรรม และจะก่อประโยชน์ต่อนักเรียนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 ค : 8)

1. นักเรียน

- 1.1 ได้รับการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตและสภาพแวดล้อมทางสังคมอย่างทั่วถึง
- 1.2 ได้รับการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน แก้ไขปัญหาทั้งด้านการเรียนรู้ และความสามารถพิเศษ
- 1.3 ได้รู้จักตนเอง สามารถปรับตัว และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
- 1.4 มีทักษะชีวิตและมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ครู และผู้ปกครอง

2. ครู

- 2.1 ตระหนักและเห็นความสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.2 มีเจตคติที่ดีต่อนักเรียน
- 2.3 มีผลงานสอดคล้องกับมาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษา
- 2.4 มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู

3. ผู้บริหาร โรงเรียน

- 3.1 รู้ศักยภาพของครูในการขับเคลื่อนให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้
- 3.2 ได้ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน เพื่อใช้ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน หลักสูตรและคุณภาพการจัดการศึกษา
- 3.3 มีรูปแบบกระบวนการพัฒนาและการพัฒนาเชิงระบบภายใต้การมีส่วนร่วม

4. ผู้ปกครอง ชุมชน

- 4.1 ตระหนักในการมีส่วนร่วมกับ โรงเรียน
- 4.2 เข้าใจถึงวิธีการอบรมสั่งสอนบุตรหลาน
- 4.3 เป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุตรหลาน
- 4.4 มีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับบุตรหลาน เป็นครอบครัวที่เข้มแข็ง

5. โรงเรียน

- 5.1 มีผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา
- 5.2 ได้รับการยอมรับ การสนับสนุนและความร่วมมือจากบุคลากร จากชุมชน และจากองค์กรที่เกี่ยวข้อง
- 5.3 มีการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้และเอื้ออาทร

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

- 6.1 พัฒนานวัตกรรมในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน
- 6.2 พัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำงาน การนิเทศติดตามผล/ประเมินผลและการวิจัยที่เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 6.3 มีระบบข้อมูลสารสนเทศ ทั้งข้อมูลระดับบุคคลและระดับโรงเรียน เพื่อใช้พัฒนางานต่อไป

7. ประเทศชาติ

- 7.1 มีการเชื่อมโยงข้อมูลของเยาวชนทุกระดับ
- 7.2 ลดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน และลดค่าใช้จ่ายของหน่วยงานต่างๆ
- 7.3 ประชาชนมีคุณภาพ และเป็นกำลังอันสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ

ลักษณะของปัญหานักเรียนมัธยมศึกษาภาค

ปัญหานักเรียนมัธยมศึกษาระดับภาค เป็นการศึกษาปัญหาในระดับรวมทั้งประเทศ และเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขด้วยนโยบายระดับประเทศ หรือระดับกระทรวงจากส่วนกลาง คณะกรรมการงานวิจัยและจัดสัมมนา 40 ปี ของการพัฒนาเด็กและเยาวชนไทย ได้ศึกษาผลงานวิจัยเกี่ยวกับเยาวชน ทั้งในระบบโรงเรียน และเยาวชนนอกระบบโรงเรียนที่อายุระหว่าง 13-20 ปี และสรุปปัญหาไว้เป็น 3 กลุ่มดังนี้ (คำชัย จำสูงเนิน. 2544 : 2)

1. ปัญหาสุขภาพกายและสุขภาพจิต

ปัญหาสุขภาพกาย คณะกรรมการพัฒนาการศึกษาอบรมและดูแลเด็กวัยรุ่น ได้กล่าวถึงปัญหาสุขภาพกายไว้ 2 ประการ คือ (1) ความสมบูรณ์และแข็งแรงของร่างกายยังไม่เพียงพอ และ (2) เกิดสภาพจิตเวชและโรคเพศสัมพันธ์ไว้ดังนี้ (ผ่องพรรณ สายทอง และคนอื่นๆ. 2545 : 2)

1.1 ความสมบูรณ์และแข็งแรงของร่างกายยังไม่เพียงพอ กล่าวคือน้ำหนัก ส่วนสูงและความแข็งแรงของร่างกายต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

1.2 เกิดสภาพจิตเวชและโรคเพศสัมพันธ์ แนวโน้มของการจิตเวชและโรคเพศสัมพันธ์อันได้แก่ กามโรค และโรคเอดส์มีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

ปัญหาสุขภาพจิต สุขภาพจิตได้แก่อาการทางอารมณ์กล่าวคือ มีอารมณ์อ่อนไหว คิดมาก วิดกกังวลสูงเมื่อมีอารมณ์สะเทือนใจ และมีแนวโน้มจะมีการโรคจิตมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ เด็กอายุ 15-19 ปี ที่ได้รับการรักษาโรคจิตระหว่าง พ.ศ. 2531-2533 เพิ่มจากอัตราเคมร้อยละ 12.0 สถิตินี้มักจะเป็นสถิติของผู้ป่วยที่มีอาการหนักแล้วจึงเข้ามารับการรักษา ส่วนสถิติของผู้ที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตในระดับที่ยังไม่ถึงขั้นต้องเข้ารับการักษา หรือไม่รู้ว่าคุณเองมีปัญหาสุขภาพจิตนั้นมีอยู่เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอีกประการหนึ่งคือ อัตราการฆ่าตัวตายของคนไทยที่นับวันจะสูงขึ้น โดยพบว่า กลุ่มผู้มีอายุ 15-24 ปี เป็นกลุ่มที่มีอัตราการฆ่าตัวตายสูงกว่ากลุ่มอื่น

2. ปัญหาพัฒนาการสติปัญญา

ซึ่งได้แก่ปัญหาพัฒนาการทางสมอง จากการสอบถามบิดา มารดาของนักเรียนมัธยมศึกษา โดยคณะอนุกรรมการงานวิจัยและจัดสัมมนา 40 ปี ของการพัฒนาเด็กและเยาวชนไทย เกี่ยวกับผลการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งแสดงถึงระดับปัญหาของนักเรียนได้นั้น พบว่าผลการเรียนในปีสุดท้ายของนักเรียน โดยดูจากสมุดรายงานมีผลการเรียนค่อนข้างต่ำ

3. ปัญหาด้านสังคม

กองสารวัตรนักเรียน กรมพลศึกษา ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับความประพฤติคนมีเหมาะสมได้สรุปความประพฤติของนักเรียนที่ไม่เหมาะสมไว้ 11 ประเภท ซึ่งได้แก่ 1. การหลบหนีการเรียน 2. การเที่ยวเตร่ 3. การแต่งกายไม่สุภาพ 4. ผู้สาว 5. เล่นการพนัน 6. ดื่มสุรา 7. จับกลุ่มมั่วสุม 8. พกอาวุธ 9. แสดงกิริยาวาจาไม่สุภาพ 10. สูบบุหรี่ และ 11. ขัดขวางปัญหา อันดับแรก คือ หลบหนีการเรียน (กองนโยบายและแผนงานเยาวชน. 2524 : 80-84 ; อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2543 : 120)

ลักษณะของปัญหานักเรียนมัธยมศึกษาจุลภาค

ปัญหานักเรียนมัธยมศึกษา เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับเฉพาะ โรงเรียนระดับชั้นเรียนและเป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้ด้วยการบริหารใน โรงเรียน มีผู้ศึกษาระดับจุลภาคไว้หลายท่าน คังผลการศึกษาของเสงี่ยม อินภิรมย์ สุภา มาลากุล ณ อยุธยา และปรีชา วิหคโต ดังนี้

เสงี่ยม อินภิรมย์ (2543 : 80-84) ได้สำรวจความเห็นของครูเกี่ยวกับปัญหาทางพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายใน โรงเรียนรัฐบาลและ โรงเรียนราษฎร์ จำนวน 410 โรงเรียนจากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสำคัญที่ครู โรงเรียนรัฐบาลพบได้แก่ การไม่สนใจเรียน การหนีโรงเรียน การคบโกง และการทุจริต ปัญหาสำคัญที่ครู โรงเรียนราษฎร์พบ ได้แก่ การหนีโรงเรียน การไม่สนใจเรียน การสูบบุหรี่ ปัญหาที่ควบคุมยาก ได้แก่ การสูบบุหรี่ การไม่สนใจเรียน การลักขโมย และการทุจริต

สุภา มาลากุล ณ อยุธยา (2543 : 121-122) ได้จัดกลุ่มพฤติกรรมที่เป็นปัญหาจากผู้ขอปรึกษาที่ศูนย์สุขวิทยาได้ดังนี้ กลุ่มแรกปัญหาการเรียน เช่น เรียนไม่ได้ ไม่ชอบเรียน ไม่อยากเรียน หนีโรงเรียน เคยเรียนดีแล้วแต่เรียนเลวลงหรือการเรียนอยู่ในระดับน่าเป็นห่วง ทำความอลเวงในห้องเรียน ไม่ทำการบ้าน เด็กที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหากลุ่มนี้มีมากที่สุด กลุ่มที่สองมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น การไม่ประพฤติตามกฎเกณฑ์ ของโรงเรียน เกเร ก้าวร้าว ขวนขวาย ขวนเพื่อวิวาท ลักขโมย ทุจริต หนีออกจากบ้าน คิดสิ่งเสพคิด เล่นการพนัน ประพฤติคนไม่เหมาะสมทางเพศ กลุ่มที่สามมีนิสัยไม่เหมาะสม เด็กที่มีนิสัยการกระทำบางอย่างที่ทำให้เกิดความรำคาญแก่ผู้อื่น เช่น แคะ แคะ เกา กัดเล็บ ไม้บรรทัด เป็นต้น กลุ่มที่สี่มีความประพฤติเชิงประสาทอ่อน หวาดกลัว หวาดหวั่น ดัดสันใจไม่ได้ กลุ่มที่ห้า ที่บุคลิกภาพแอนโธปิก ได้แก่ เก็บตัว ถอยหนี ไม่เข้าเพื่อน แยกตัวไม่เข้ากลุ่ม ชอบนั่งคนเดียว กลุ่ม ที่หก มีความเจ็บป่วยทางกายที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายใน เช่น โรคระบบทางเดินอาหาร ระบบหายใจ โรคประจำตัว ทำให้ขาดเรียนบ่อย กลุ่มที่เจ็ดมีการของโรคจิตโรคประสาท คือ ทำอะไรแผลงๆ นั่งหัวเราะคนเดียว คิดอะไรแปลกๆ

ปรีชา วิหคโต (2543 : 121-122) ได้สำรวจปัญหา สาเหตุและวิธีแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน โดยศึกษาจากเอกสารที่เป็นวิทยานิพนธ์ ปรียญานิพนธ์ หนังสือและวารสารที่กล่าวถึงปัญหา สาเหตุ และวิธีแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียน และได้นำปัญหาต่างเหล่านี้มาจัดเป็นหมวดหมู่ของปัญหาที่มีลักษณะร่วมกัน ดังนี้

1. พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ได้แก่ การไม่ทำการบ้าน เกียจคร้าน ไม่ทำงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่รับผิดชอบงานที่มอบหมาย ไม่สนใจการเรียน ไม่ชอบครู ไม่ชอบวิชาที่เรียน สอบตกเสมอ คะแนนดีแล้วแต่เลวลง เป็นต้น
2. การแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับครูอาจารย์ เช่น ไม่เชื่อฟังคำสั่งครู พุดก้าวร้าว ต่อครู นินทาครู เป็นต้น
3. พฤติกรรมก่อนวันขึ้นเรียน เช่น รบกวอนขึ้นเรียน โดยคุยกับเพื่อน เดินไปเดินมาในห้องเรียน ร้องเพลงผิวปากเสียงดัง เป็นต้น
4. ปัญหาสุขภาพ เช่น เจ็บป่วยบ่อยๆ ร่างกายพิการ หรือผิดปกติ เป็นต้น
5. พฤติกรรมทางบุคลิกภาพแก่ เกือบตัว ซึมและเหงา ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ยาก ตกใจง่าย หวาดกลัว ไม่ชอบแสดงตัว
6. พฤติกรรมก้าวร้าว ได้แก่ ก่อการทะเลาะวิวาท ก่ออาชญากรรม จนคดีถึงศาล พกอาวุธมาโรงเรียน อารมณ์ฉุนเฉียว
7. พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอื่นๆ เช่น หนีเรียนและขาดเรียนบ่อยๆ ทำผิดวินัยของโรงเรียน ทำผิดเกี่ยวกับทางเพศ สูบบุหรี่ สูบกัญชา คี๋มสุรา แต่งกายไม่ถูกระเบียบ ลักขโมย พุดปด เป็นต้น

จากการสำรวจดังกล่าวพบว่า พฤติกรรมที่เป็นปัญหามากเรียงตามลำดับดังนี้ พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอื่นๆ พฤติกรรมการเรียนการสอน พฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมก่อนวันขึ้นเรียน พฤติกรรมทางบุคลิกภาพ และพฤติกรรมเกี่ยวกับสุขภาพ

กระบวนการแก้ไขปัญหามีระบบ

การนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเข้าสู่โรงเรียนนั้น มีแผนการดำเนินงานที่ประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ และนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 1 รอบปี ซึ่งมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพ ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังมีรายละเอียดการดำเนินการต่อไปนี้ (กรมสามัญศึกษา. 2544 ก : 31-39)

การดำเนินงาน ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนแต่ละแห่ง ในหนึ่งรอบปี ระหว่างมีนาคม - มีนาคม ปีถัดไป มีวิธีการดำเนินการ คือ

1. เตรียมการและวางแผนดำเนินงาน

กิจกรรมที่ 1 แต่งตั้งคณะกรรมการ

1.1 วัตถุประสงค์

1.1.1 เพื่อให้ได้คณะกรรมการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.1.2 เพื่อให้ได้ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือ

นักเรียน

1.2 วิธีดำเนินการ

ผู้บริหารและคณะผู้รับผิดชอบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แต่งตั้ง

คณะกรรมการ ดังนี้

1.2.1 ประชุมหารือ เพื่อกำหนดโครงสร้างบุคลากรช่วยเหลือนักเรียน

ของโรงเรียนดำเนินการในระบบการดูแล

1.2.2 แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงาน

และคณะกรรมการดำเนินงาน

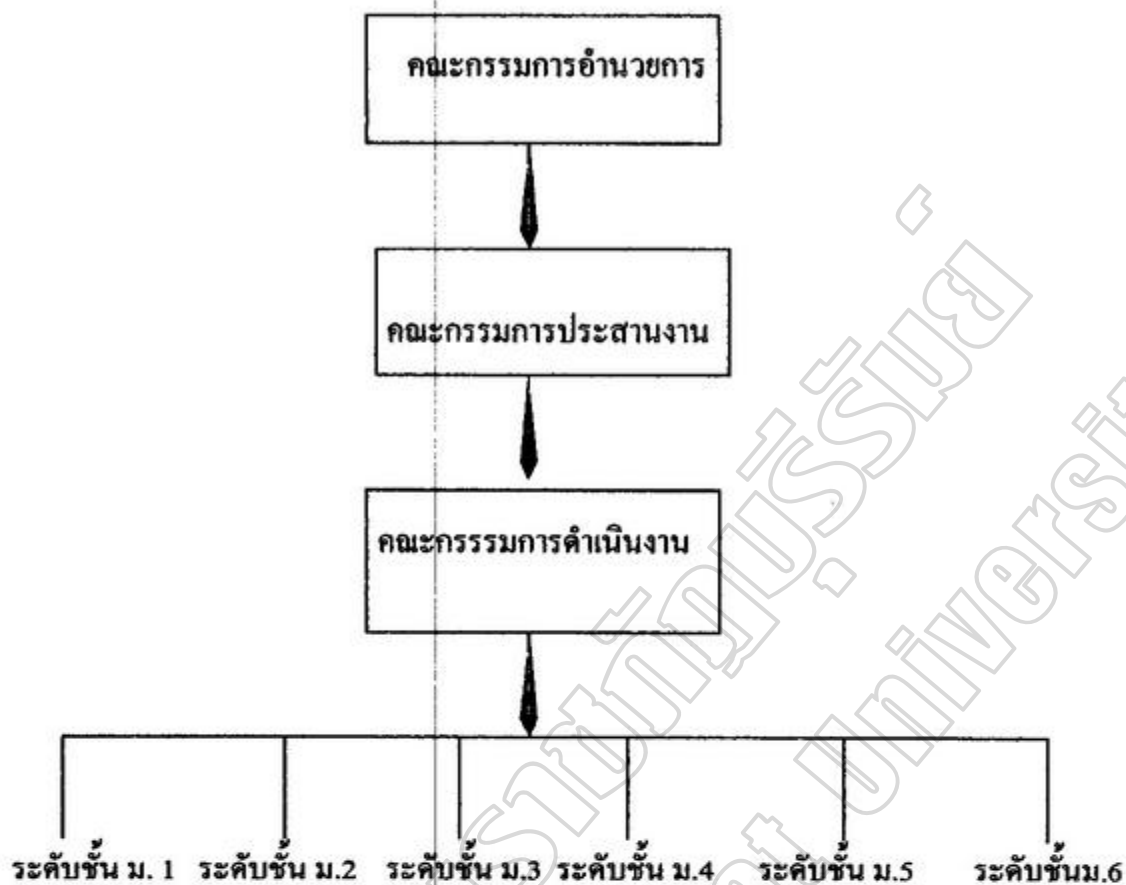
1.2.3 กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการ

ประสานงาน และคณะกรรมการดำเนินงานในการช่วยเหลือดูแลนักเรียน

1.3 คณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คณะกรรมการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำคัญอย่างมากต่อการดูแลระบบโครงสร้างคณะกรรมการประสานการทำงานระหว่างคณะกรรมการ และบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในแต่ละคณะ จึงต้องมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามแผนการดำเนินงาน ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทุกกิจกรรม ดังนี้

1.3.1 โครงสร้างคณะกรรมการ ดังภาพประกอบ 6 (กรมสามัญศึกษา. 2544

ก : 34)

ภาพประกอบ 5 โครงสร้างคณะกรรมการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. ปฏิบัติตามแผน

กิจกรรมที่ 2 สร้างความตระหนักให้ครู-อาจารย์ทุกคนในโรงเรียน เห็นความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเข้าใจแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.1 วัตถุประสงค์ของกิจกรรม สร้างความตระหนัก ให้ครู-อาจารย์ทุกคนในโรงเรียน เห็นความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเข้าใจแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีดังนี้

2.1.1 เพื่อให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียน ตระหนักถึงความสำคัญ และเห็นคุณค่าของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.1.2 เพื่อให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียน มีความเข้าใจในบทบาท ภาระหน้าที่ของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.1.3 เพื่อให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียน เข้าใจขั้นตอน วิธีการดำเนินงาน และมีการประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2 วิธีดำเนินการสร้างความตระหนัก ให้ครู-อาจารย์ทุกคนในโรงเรียน เข้าใจ แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คณะกรรมการประสานงานดำเนินการสร้างความเข้าใจกับบุคลากร

2.2.1 ประชุม ชี้แจง และสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรในโรงเรียน ด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความยินดี ร่วมมือร่วมใจในการทำงานเพื่อช่วยเหลือนักเรียน

2.2.2 ฝึกอบรมบุคลากร โดยเฉพาะครูที่ปรึกษาให้มีความรู้ความสามารถ เทคนิค หรือทักษะต่างๆ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเบื้องต้น

2.2.3 ประชาสัมพันธ์งานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้กับบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง

2.2.4 ประเมินผลการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากร ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาบุคลากรต่อไป

2.2.5 ประเมินผลการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากร ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาบุคลากรต่อไป

กิจกรรมที่ 3 ดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.3 วัตถุประสงค์ของการดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.3.1 เพื่อให้ครูได้ดำเนินการช่วยเหลือนักเรียน ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่กำหนดไว้

2.3.2 เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือ จากครูที่ปรึกษาอย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพของนักเรียน

2.4 วิธีดำเนินการดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.4.1 เพื่อให้ครูได้ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้ (กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 ก: 51)

2.4.2 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งอย่างน้อยต้องครอบคลุมด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว

2.4.3 การคัดกรองนักเรียน โดยจัดแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา

2.4.4 การส่งเสริมนักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแล ด้วยการจัดกิจกรรมโฮมรูม

กิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน

2.4.5 การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาด้วยวิธีการให้การปรึกษาช่วยเหลือ จัดกิจกรรมต่างๆในการป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน คือ กิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมซ่อมเสริมและ กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง

2.4.6 การส่งนักเรียนไปรับการช่วยเหลือจากครูอื่นๆ เช่น ครูแนะแนว หรือ ฝ่ายปกครอง เป็นต้น

2.5 บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและควรบันทึกทุกขั้นตอน

2.6 สรุปผลการปฏิบัติงาน รายงานหัวหน้าระดับ

3. กำกับติดตาม ประเมินและรายงาน

กิจกรรมที่ 4 ประเมินเพื่อทบทวน

3.1 วัตถุประสงค์

3.1.1 เพื่อทราบผลการดำเนินงานปัญหาและอุปสรรคที่มีในแต่ละระดับและ นำข้อมูลไปใช้ในการทบทวน และปรับปรุงระหว่างการค้าเนินการ

3.1.2 เพื่อให้ได้รายงานผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในแต่ละระดับชั้น สำหรับการจัดทำสรุปรายงานของโรงเรียนต่อไป

3.2 วิธีดำเนินการ

3.2.1 คณะกรรมการอำนวยการ แต่งตั้งผู้ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการดำเนินงานของครูในแต่ละระดับชั้น

3.2.2 ดำเนินการประเมินแต่ละระดับชั้น โดยผู้ที่ได้รับคำสั่งแต่งตั้งหรือ ผู้แทนครูในแต่ละระดับ ซึ่งได้รับการอบรมหรือมีความรู้ทักษะในการประเมิน โดยดำเนินการประเมินสลับระหว่างชั้น

3.2.3 นำผลดังกล่าวมาปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น

3.2.4 ดำเนินการประเมินคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการดำเนินงานของครูในแต่ละระดับภาคเรียนละ 1 ครั้ง

3.2.5 ผู้ทำหน้าที่ประเมินจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพของแต่ละระดับ ส่งคณะกรรมการประสานงาน เพื่อรายงานผู้บริหาร โรงเรียนต่อไป

กิจกรรมที่ 5 ประเมินผลเพื่อพัฒนาสรุปรายงาน

3.2 วัตถุประสงค์

3.2.1 เพื่อให้ได้รายงานสรุปการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ในแต่ละภาคเรียน และปีการศึกษา

3.2.2 เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุง พัฒนาระบบวิธีการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.3 วิธีดำเนินการ

3.3.1 ครูที่ปรึกษาแต่ละคน จัดทำรายงานการดำเนินงานเสนอหัวหน้าระดับทุกสิ้นภาคเรียน

3.3.2 คณะกรรมการดำเนินงานแต่ละระดับ จัดทำรายงานสรุปเป็นระดับเสนอคณะกรรมการประสานงาน

3.3.3 คณะกรรมการประสานงาน สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากหัวหน้าระดับและจากการประเมิน เพื่อทบทวนของแต่ละระดับมาจัดทำรายงาน เป็นภาพรวมของโรงเรียนเสนอคณะกรรมการอำนวยการ

3.3.4 คณะกรรมการอำนวยการ ดำเนินการประชุม พิจารณา รายงานคณะกรรมการประสานงาน เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ อีกทั้งนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานของคณะกรรมการประสานงานทุกระดับอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการประชุม ติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง

แนวทางการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นเด็กวัยรุ่น ซึ่งมีอายุระหว่าง 13-19 ปี เป็นวัยที่ชีวิตประสบกับการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในหลายๆ ด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา และสังคม เป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต จากความเป็นเด็กประถมเข้าสู่การเป็นวัยรุ่น ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในเวลาต่อไป ในวัยเด็กจะมีความรุนแรงมีความต้องการ และแรงผลักดันตามธรรมชาติอันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย มีความคิดอ่าน ริเริ่มสร้างสรรค์ อันสืบเนื่องมาจากมีความเจริญทางสมองมากขึ้น และสมบูรณ์ขึ้นพัฒนาการทางสังคมจะขยายขอบเขตออกไปแตกต่างจากวัยเด็ก วัยรุ่นมีการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองมากขึ้น เรียนรู้และเข้าใจบทบาทของตนในสังคม จากการเปลี่ยนแปลงในหลายๆ ด้านดังกล่าว ทำให้วัยรุ่นต้องเผชิญกับปัญหาและข้อขัดแย้งต่างๆ มากมายหลายด้าน จึงทำให้บางครั้งดูเหมือนว่าเด็กวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา บางครั้ง ร่าเริง แจ่มใส เบิกบาน แข็งแกร่ง เต็มไปด้วยพลังและความหวัง แต่บางครั้งกลับวิตก กังวล ว้าวุ่น เคร่งเครียด ท้อแท้ หมดหวัง เป็นต้น ผลจากการเปลี่ยนแปลงนี้ ทำให้วัยรุ่นต้องมีการปรับตัว ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว วัยรุ่นที่มี

การปรับตัวที่ดี เหมาะสมจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความสุข และประสบความสำเร็จในชีวิต ส่วนวัยรุ่นที่ปรับตัวไม่ได้ หรือไม่เหมาะสมจะประสบกับปัญหาต่างๆ ทำให้ไม่สามารถเจริญเติบโต หรือพัฒนาไปในทางที่ถูกที่ควรได้ การศึกษาปัญหา การปรับตัวของเด็กวัยรุ่น ทั้งในประเทศไทย และสหรัฐอเมริกา ได้เห็นข้อเท็จจริงตรงกันกล่าว คือ เด็กวัยรุ่นที่เพิ่งเริ่มแรกเริ่ม ระหว่างอายุ ประมาณ 13-14 ปี ยังไม่ประสบปัญหาร้ายแรงถึงขั้นล้มเหลวขนาดเป็นโรคจิต โรคประสาท หรือมีบุคลิกภาพแปรปรวนอันแสดงออกทางพฤติกรรม การปรับตัวแบบผิดๆ ซึ่งเบี่ยงเบนจาก มาตรฐานอันดีงามของสังคม อาทิ การก้าวร้าว และประพฤตินเป็นอันธพาล การติดสุรายาเมา หรือยาเสพติด และกามวิปริต ซึ่งล้วนแต่นำไปสู่การกระทำที่ผิดกฎหมาย เช่น ลักทรัพย์ ทำร้าย ร่างกาย วิวร้าง จี้ปล้น หรือข่มขืน เป็นต้น แต่วิกฤตการณ์แห่งการปรับตัวดังกล่าวนี้ มักจะเกิด แก่เด็กวัยรุ่น อายุเกิน 14 ปีขึ้นไปแทบทั้งสิ้น

จากการศึกษาเด็กและเยาวชนไทย ที่กระทำผิดในลักษณะต่างๆ เช่น ลักทรัพย์ ทำร้าย ร่างกาย หรือความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งถูกส่งตัวมายังสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 80-90 อายุในข่ายที่เรียกว่า เยาวชน ซึ่งตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดี เด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 หมายถึง บุคคลอายุเกินกว่า 14 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ ส่วนผู้กระทำผิดที่ยังถือว่า เด็กคือ อายุต่ำกว่า 14 ปีบริบูรณ์มีจำนวนน้อยมาก ทั้งนี้พบว่าใกล้เคียงกับ ข้อมูลจากการศึกษาบางอันเกี่ยวกับปัญหาเด็กวัยรุ่นในสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้ชี้ให้เห็นความล้มเหลว ในการปรับตัวของเด็กวัยรุ่น จำนวนไม่น้อยในช่วงอายุระหว่าง 15-16 ปี ซึ่งมีจำนวนสูงถึงประมาณ ร้อยละ 40 ที่ปรับตัวไม่สำเร็จและเกิดความผิดปกติกว้างไกลถึงขั้นต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล โรคจิต ส่วนเด็กวัยรุ่นระหว่างอายุ 10-14 ปี เข้าโรงพยาบาลโรคจิตน้อยมาก ประมาณร้อยละ 4 ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า เด็กในอายุ 10-14 ปี เพิ่งเริ่มเผชิญปัญหา ซึ่งเป็นเพียงการเริ่มต้นเท่านั้น แต่ ระหว่างอายุ 15-16 ปีนั้นปัญหาที่ได้เริ่มต้นมาแล้วจะค่อยๆ หยั่งรากลึกถึงทุกที หากเด็กไม่อาจแก้ไข ปัญหานั้นๆ ให้ลุล่วงไปได้ ดังนั้นในช่วงอายุตอนนี้ จึงกลายเป็นโรคประสาท โรคจิต และต้องได้ เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลโรคจิต หรือจากจิตแพทย์ตามคลินิก นอกจากนี้ยังปรากฏว่าเด็กวัยรุ่น จำนวนมาก แต่ไม่ปรากฏตัวเลขที่แน่นอน ประสบความกลัดกลุ้ม และทุกข์ใจจนต้องหาทางออก ต่างๆหรือจับกลุ่มตั้งแก๊ง และแยกตัวจากสังคม หันหลังให้ระเบียบและกฎเกณฑ์ของสังคมเสีย สิ้นเชิง และจำนวนเด็กวัยรุ่นที่เป็นเช่นนี้ จากการศึกษาไทยพบว่า มีเด็กที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด ระดับธรรมดา และสูงเป็นพิเศษรวมอยู่ด้วยมากมาย แต่เนื่องจากไม่สามารถปรับตัวได้ ในช่วง หัวเลี้ยวหัวต่อ เป็นช่วงวิกฤตการณ์แห่งการปรับตัวที่สำคัญนี้ อีกทั้งอาจไม่ได้รับการแนะนำแนว ทางการดูแลใส่ใจ และความเข้าใจอันดีจากบิดา มารดา และผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้องดีพอ ชีวิตจึงต้อง

ประสบการณ์ล้มเหลวเช่นนี้ (นิภา นิธยาน. 2530 : 16 ; อ้างถึงในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2543 : 117-118)

ปัญหาของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา ปรีชา วิหคโต (2537 : 169-174 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2543 : 118-120) ได้จำแนกลักษณะปัญหาของนักเรียน มัธยมศึกษาไว้ 2 ลักษณะคือ ลักษณะของปัญหานักเรียนมัธยมศึกษาในระดับมหภาค และลักษณะ ของปัญหาของนักเรียนมัธยมศึกษาในระดับจุลภาค ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

บทบาทของผู้เกี่ยวข้องในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ความหมายของบทบาท

ปราชญา กล้าผจญ (2540 : 125) กล่าวถึงบทบาทว่าหมายถึง ส่วนหรือคุณลักษณะ ที่ผู้เป็นคาราตัวละคร หรือผู้ที่สวมบทบาทนั้นๆแสดงอยู่ หรือปฏิบัติอยู่

ธีรรัตน์ กิจจารักษ์ (2542 : 38) ได้อธิบายว่า บทบาทคือ การแสดงออกของพฤติกรรม ตามอำนาจหน้าที่ที่ต้องกระทำเพื่อการดำรงตำแหน่ง บทบาท คือแบบแผนพฤติกรรมของบุคคล ในการปฏิบัติตน ในตำแหน่งการงานที่ดำรงอยู่ และในสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิก

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546 : 602) ได้ให้ความหมายของคำว่า บทบาท (Role) หมายถึง การทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้

นราชนม์ นาคปันทอง (2545 : 17) ได้ให้ความเห็นว่า บทบาทเป็นส่วนหรือคุณลักษณะ การแสดงออกของผู้ดำรงตำแหน่ง หรือหน้าที่การงานที่ผู้นั้นได้รับมอบหมาย โดยอยู่ในความ คาดหวังของผู้เกี่ยวข้อง และผู้ที่ยอมรับมอบหมายอำนาจว่า ควรเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งความสามารถในการดำเนินงานตามบทบาท จะมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสำนึก ในบทบาท (Role Perception) ของผู้นั้นเป็นสำคัญ

อาร์กิริส (Argyris. 1951 : 1 ; อ้างถึงใน วีระ เพ็ชรศรี. 2545 : 18) ได้อธิบายถึงบทบาทว่า คนเราทุกคนย่อมเป็นสมาชิกของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เราเรียนรู้แบบหรือวิธีแสดงพฤติกรรมซึ่งเป็นที่ ยอมรับกันภายในกลุ่มนั้นหรืออาจพูดได้ว่า บทบาทของบุคคลใดก็คือ พฤติกรรมส่วนหนึ่งของเขา ในกลุ่มที่เขาเข้าร่วมอยู่นั่นเอง ซึ่งหมายความว่าคนจะแสดงบทบาทแตกต่างกันออกไปเสมอเมื่ออยู่ใน กลุ่มต่างๆ กัน ทั้งนี้เพราะความคาดหวังของแต่ละกลุ่มไม่เหมือนกันนั่นเอง

สรุปได้ว่า บทบาท หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกตามที่บุคคลอื่นคาดหวังต่อผู้ดำรง ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งควรกระทำ เพื่อจะได้อรรถาธิบายว่ามีหน้าที่ ความรับผิดชอบ ตามที่กำหนดไว้

ประเภทของบทบาท

จ้านง์ อควิณสิทธิ์(2541 : 42) ได้สรุปลักษณะของบทบาทเป็น 5 ประการคือ

1. บทบาทที่กำหนด (Prescribed Roles) เป็นบทบาทที่เน้นให้ปัจเจกบุคคลปฏิบัติ ตามความคาดหวังตามแต่ละสถานภาพโลกสังคม (Social World) ถูกสมมติว่ามีใบสั่งจัดไว้ชัดเจน บุคคลจะรู้ใบสั่งได้ด้วยตนเอง (Self) และความสามารถในการแสดงบทบาทอื่นจะมีผลต่อระดับ การคล้อยตามความต้องการให้แสดงบทบาทจริงแต่ละสถานภาพ
2. บทบาทตามใจ (Subjective Roles) เป็นบทบาทที่ปัจเจกบุคคลผู้ครองสถานภาพ นั้นๆ แสดงออกหลังจากรับรู้และตีความหมาย ปรับความคาดหวังต่างๆ ที่ผ่านตัวตน โลก สังคม ถูกสร้างขึ้นด้วยการประเมินตามอัตวิสัยในสถานการณ์ที่มีปฏิสัมพันธ์
3. บทบาทจริง (Enacted Role) ในที่สุดความคาดหวัง และการประเมินความคาดหวัง ตามอัตวิสัยของปัจเจกบุคคล ก็แสดงออกมาเป็นพฤติกรรม บทบาทนี้จึงเป็นพฤติกรรมจริงที่เปิด เผย โลกสังคมเป็นเครือข่ายของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกัน
4. บทบาทในอุดมคติ (Ideal Role) เป็นบทบาทที่กำหนดไว้เป็นกฎหมาย หรือตามความ คาดหวังของบุคคลทั่วไปในสังคม เป็นแบบฉบับที่สมบูรณ์ซึ่งผู้มีสถานภาพหนึ่งๆ ควรกระทำแต่อาจไม่ มีใครทำตามนั้นก็ได้
5. บทบาทที่บุคคลรับรู้ (Perceived Role) เป็นบทบาทที่ขึ้นกับบุคคลนั้นๆ ที่คาดคิด การดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นระบบที่มีกระบวนการดำเนินงานที่ชัดเจน ประกอบด้วยความรู้จัก นักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน และการส่งต่อนักเรียน ดังนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคล และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง ดังตาราง 5-14 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2547 : 13-24) มีดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

ตาราง 5 บทบาทหน้าที่และแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

บทบาทหน้าที่	แนวทางการดำเนินงาน
1. กำหนดนโยบายและหน่วยงานที่รับผิดชอบใน สพฐ. ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และจุดเน้นด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน - มอบหมายหน่วยงานที่รับผิดชอบใน สพฐ. อย่างชัดเจน
2. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นเครือข่ายการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - เชิญประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงสาธารณสุข สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงมหาดไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงกลาโหม ฯลฯ เพื่อวางแผนปฏิบัติร่วมกัน
3. ส่งเสริมสนับสนุนให้ สพท. เกิดการพัฒนาองค์ความรู้สู่การปฏิบัติด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาบุคลากรใน สพท. ให้มีความเข้มแข็งด้านองค์ความรู้และการปฏิบัติด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย - ส่งเสริมให้ สพท. มีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. สนับสนุนช่วยเหลือให้ สพท. สถานศึกษา สามารถดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - ช่วยเหลือแก้ปัญหาอุปสรรคของ สพท. และสถานศึกษา อันเป็นเหตุให้การปฏิบัติงานไม่ประสบผลสำเร็จ
5. ส่งเสริมให้ สพท. มีระบบติดตามประเมินผลและรายงานผลความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง	<ul style="list-style-type: none"> - กำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. บทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.)

ตาราง 6 บทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

บทบาทหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
1. นำนโยบายการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือและปัญหาพฤติกรรมนักเรียนของสถานศึกษา - จัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้เป็นเครือข่ายให้คำปรึกษาตามสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียนและบริการแก่ผู้สนใจ
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนาองค์ความรู้และความสามารถในการปฏิบัติด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - ฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ เทคนิค และทักษะในการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ - จัดทำมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา - สนับสนุนให้สถานศึกษา ศึกษาวิจัย และพัฒนาเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อนำผลมาพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. สนับสนุนช่วยเหลือให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา อุปสรรคของสถานศึกษา - จัดกลุ่มสถานศึกษาให้เป็นเครือข่ายพัฒนาคุณภาพช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและกัน จนสามารถดำเนินการได้
4. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมมือกันดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นหน่วยงานกลางในการประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานอื่น ๆ เช่น จัดประชุมสัมมนาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ร่วมกับสถานศึกษาให้รับรู้บทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ร่วมเป็นคณะกรรมการ คณะกรรมการดำเนินงาน ขอรับการช่วยเหลือ สนับสนุน
5. ติดตามประเมินผลและรายงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - ชี้แจงทำความเข้าใจกับสถานศึกษาด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และนำไปปฏิบัติได้จริง - สร้างขวัญ กำลังใจ และประชาสัมพันธ์ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง

3. บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ในฐานะที่ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้นำสูงสุดในสถานศึกษา สามารถบริหารจัดการ และให้ความสำคัญในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำเร็จ จึงควรมีบทบาทหน้าที่ และแนวทางดำเนินงาน ดังนี้

ตาราง 7 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

บทบาทหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
1. บริหารจัดการให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน - สร้างความตระหนักให้ครูทุกคน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เห็นคุณค่าและความจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน - กำหนดโครงสร้างการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เหมาะสมกับสถานศึกษา - แต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงานตามความเหมาะสม
2. ประสานงานระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานและบุคคลภายนอก เช่น ผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง องค์กรต่าง ๆ สาธารณสุข โรงพยาบาล สถานีตำรวจ ฯลฯ	<ul style="list-style-type: none"> - ประชุมคณะกรรมการและกำหนดเกณฑ์แยกกลุ่มนักเรียน - ส่งเสริมให้ครูทุกคนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้เพิ่มเติมมีทักษะเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง - เชิญร่วมเป็นกรรมการและเครือข่ายในการช่วยเหลือนักเรียน - ประชุมปรึกษาหารือและขอความร่วมมือ
3. ดูแล กำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผล สนับสนุนและให้ขวัญกำลังใจในการดำเนินงาน	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดปฏิบัติการดำเนินงาน - นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล - ยกย่อง ให้รางวัล เผยแพร่ผลงานการดำเนินงานใน โอกาสต่างๆ

3.2 ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด และเป็นบุคลากรหลักในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงาน ดังนี้

ตาราง 8 บทบาทหน้าที่ของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา

บทบาทหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล จัดเตรียมเครื่องมือ จัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล - หาข้อมูลเพิ่มเติมโดยนำเครื่องมือไปใช้ในการเก็บข้อมูลและปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน - เก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ - วิเคราะห์ข้อมูล
2. คัดกรอง จำแนกกลุ่มนักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - ดำเนินการคัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด - สรุปผลการจำแนกนักเรียนเป็นกลุ่ม
3. จัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมพัฒนา	<ul style="list-style-type: none"> - จัดกิจกรรมส่งเสริม โดย เชื่อมบ้าน จัดกิจกรรม โสมรุม สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับ โรงเรียน ประชุมผู้ปกครอง จดหมายข่าว อื่นๆ - จัดกิจกรรมพัฒนาให้เหมาะสมกับกลุ่มนักเรียน
4. จัดกิจกรรมป้องกัน แก้ไขช่วยเหลือ	<ul style="list-style-type: none"> - ให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ในการช่วยเหลือแก้ไข
5. ส่งต่อ	<ul style="list-style-type: none"> - ดำเนินการส่งต่อภายใน ไปยังบุคคล หรือฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
6. รายงานผล	<ul style="list-style-type: none"> - รายงานผลระหว่างดำเนินการ และเมื่อสิ้นสุด

3.3 ครูประจำวิชา/ครูทั่วไป ครูทุกคนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงาน ดังนี้

ตาราง 9 บทบาทของครูประจำวิชา ครูทั่วไป

บทบาทหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
ดูแลนักเรียนและให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษา สังเกต ดูแล รวบรวมข้อมูล - ประสานงานกับครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา เพื่อส่งเสริมป้องกัน แก้ไขพฤติกรรมนักเรียน - จัดกิจกรรมส่งเสริม ป้องกัน แก้ไข เพื่อพัฒนา นักเรียน

3.4 ครูแนะแนว เป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อการจัดระบบงานแนะแนว ซึ่งมีความสัมพันธ์กับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงควรมบทบาทหน้าที่ และแนวทางดำเนินงาน ดังนี้

ตาราง 10 บทบาทของครูแนะแนว

บทบาทหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
1. สนับสนุนครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - ให้คำปรึกษาช่วยเหลือแก่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา - ให้ความมั่นใจ กำลังใจ กับผู้ร่วมงาน - ให้คำปรึกษาครอบคลุมทั้งด้านการเรียน อาชีพ ชีวิต และสังคม ทั้งรายกลุ่มและรายบุคคล - จัดทำการศึกษารายกรณี (Case Study) - เตรียมเครื่องมือสนับสนุนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างครอบคลุม ค่อเนื่อง และเป็นปัจจุบัน - ให้คำปรึกษาในการจัดทำข้อมูลนักเรียน ประกอบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในกรณีนักเรียนย้ายที่เรียน
2. จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา	<ul style="list-style-type: none"> - จัดกิจกรรมป้องกันช่วยเหลือ และแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน - จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล
3. จัดกิจกรรมป้องกัน แก้ไขช่วยเหลือ	<ul style="list-style-type: none"> - ให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือ ประสานความร่วมมือกับครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง
4. ส่งต่อ	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอก

3.5 ครูหัวหน้าระดับชั้น

ตาราง 11 บทบาทของครูหัวหน้าระดับชั้น

บทบาทหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
1. ติดตาม กำกับ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - วางแผนการกำกับติดตาม การทำงานของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ชัดเจนและรับรู้โดยทั่วกัน - อำนวยความสะดวกแก่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน - บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงาน และจัดทำรายงาน ประเมินผลระบบ ส่งผู้บริหาร
2. ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - จัดประชุมครูในระบบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน - จัดประชุมกลุ่มเพื่อปรึกษาปัญหารายกรณี - ให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา - ติดต่อประสานงานกับเครือข่ายทั้งภายในและ ภายนอกสถานศึกษา

3.6 นักเรียน เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญ ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งเป็นผู้รับการช่วยเหลือและให้ความช่วยเหลือแก่สถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีบทบาทหน้าที่และแนวทาง ดังนี้

ตาราง 12 บทบาทหน้าที่ของนักเรียน

บทบาทหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
มีบทบาทหน้าที่ของนักเรียนและ สนับสนุนการดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการนักเรียน - ให้ความร่วมมือในการสอดส่องพฤติกรรมนักเรียน - ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี - สร้างเครือข่ายเพื่อนช่วยเพื่อน ที่ช่วยน้อง - เข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา - ประสานความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับบ้าน

3.7 ผู้ปกครอง/เครือข่ายผู้ปกครอง

ผู้ปกครอง/เครือข่ายผู้ปกครอง เป็นคณะบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียน จึงควรมีบทบาทหน้าที่ และแนวทางดำเนินงาน ดังนี้

ตาราง 13 บทบาทหน้าที่ของผู้ปกครอง

กระบวนการ	ภาระหน้าที่
1. อบรม ดูแล เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิต ให้ความรัก ความเข้าใจ และความอบอุ่น	<ul style="list-style-type: none"> - จัดสภาพแวดล้อม ประสพการณ์ให้นักเรียนสัมผัสกับตัวอย่าง - สนับสนุน ส่งเสริมให้กำลังใจนักเรียน - ใช้หลักจิตวิทยาในการเลี้ยงดูบุตรหลาน
2. สนับสนุนให้ความร่วมมือ วางแผนร่วมกับสถานศึกษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์	<ul style="list-style-type: none"> - เข้าร่วมประชุม วางแผน หาแนวทางการดำเนินงาน - ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมพัฒนา
3. เป็นที่ปรึกษาหรือแนะแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดีแก่นักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - ให้คำปรึกษา แนะนำที่ดีแก่นักเรียน - เสนอแนะแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ดีให้นักเรียน

3.8 ชุมชน เป็นสังคมที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมและพฤติกรรมของนักเรียน ทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมดูแลช่วยเหลือให้นักเรียน ได้พัฒนาตนเองในแนวทางที่เหมาะสม ซึ่งควรมีบทบาทหน้าที่ และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

ตาราง 14 บทบาทหน้าที่ของชุมชน

กระบวนการ	ภาระหน้าที่
สนับสนุนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - จัดสภาพแวดล้อมของชุมชนที่เอื้อต่อการพัฒนานักเรียน - ช่วยสอดส่องดูแลนักเรียน - เป็นแหล่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียน - สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน - ให้ข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียนกับสถานศึกษา - เข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

วิชิต รุ่งศรีทอง (2545 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหาร และดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาต่างๆโดยภาพรวมมีปัญหาลู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีปัญหาลู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยการป้องกันและแก้ไขปัญหามีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การส่งต่อ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การส่งเสริมนักเรียน ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากร ที่มีต่อสภาพการบริหารและดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามสถานภาพของบุคลากร โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ การบริหาร จัดการ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ โดยผู้บริหารงานมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าผู้ปฏิบัติงานทุกด้าน

สุรพล เพ็งแจ่ม (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 400 คน จาก 36 โรงเรียน พบว่าผู้ปกครองนักเรียน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้าน 5 ด้านคือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ผู้ปกครองนักเรียนที่อายุต่างกัน อาชีพต่างกัน และเป็นผู้ปกครองนักเรียนในระดับชั้นเรียนต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้าน 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียน ไม่แตกต่างกัน และผู้ปกครองนักเรียนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้าน 2 ด้านคือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การป้องกันและแก้ไขปัญหาแตกต่างกัน โดยผู้ปกครองที่มีวุฒิตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีส่วนร่วมดำเนินงานมากกว่าผู้ปกครองที่มีวุฒิมัธยมศึกษา และผู้ปกครองที่มีวุฒิมัธยมศึกษา มีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากกว่า ผู้ปกครองที่มีวุฒิมัธยมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพิ่มพูน ผ่านสำแดง (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนหนองสอพพิทยาคม อำเภอเมืองจังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดกรมสามัญศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังจากการพัฒนา โดยได้ดำเนินการจัดประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูที่ปรึกษา และการศึกษาสูงาน ทำให้ครูที่ปรึกษามีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการขั้นตอนในการดำเนินงาน ปัญหาที่ปรึกษาได้รับการช่วยเหลือ และแก้ไขอย่างเป็นระบบอย่างต่อเนื่องตามหัวข้อดังนี้คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาระดับชั้นไม่ได้จัดทำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนในระเบียบสะสม การคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษาได้ดำเนินการคัดกรองนักเรียน จัดแยกเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และมีปัญหา ครูที่ปรึกษาและครูอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องสามารถดูแลช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้องตรงกับปัญหานักเรียน การส่งเสริมให้นักเรียน ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมโฮมรูม ทำให้นักเรียนรู้จักเข้าใจตนเอง มีทักษะในการปรับตัว และวางแผนชีวิต ครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองมีความร่วมมือกัน เพื่อหาทางป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ได้มีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร นักเรียนได้แสดงออก พัฒนาตนเองตามความถนัดและความสามารถ การส่งต่อจากการดำเนินการช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน ของครูที่ปรึกษาและครูที่เกี่ยวข้อง ทำให้ช่วยแก้ปัญหา และลดปัญหาของนักเรียนลงได้ ปัญหาของนักเรียนยังไม่ถึงขั้นรุนแรง ที่จะต้องดำเนินการส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอก ผลการพัฒนาการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนหนองสอพพิทยาคม ช่วยให้เกิดการพัฒนา เปลี่ยนแปลงการทำงานของครูที่ปรึกษา ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การศึกษาครั้งนี้ใช้เวลาเพียง 1 ภาคเรียน ยังมีบางประเด็นที่จะต้องพัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง เช่น กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จะช่วยพัฒนาทักษะความสามารถของนักเรียน การจัดกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ

พัฒนา อนนทสีทา (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การพัฒนานุเคราะห์ในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนธัญญาพัฒน์วิทย์ อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนก่อนการพัฒนาพบว่า ครูไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มที่ เนื่องจากขาดความรู้ ความเข้าใจ ในแนวทางการปฏิบัติ มอบหมายให้เป็นหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาเพียงผู้เดียว ทำให้การปฏิบัติงานบางอย่างขั้นตอนล่าช้า เนื่องจากนักเรียนภายใต้การดูแลมีจำนวนมาก เช่น การเก็บระเบียบสะสม การประเมินพฤติกรรมเด็ก เพื่อการคัดกรอง ครูรู้จักนักเรียนเป็นบางคน เฉพาะกลุ่มที่มีจุดเด่นเท่านั้น ทำให้การดูแลนักเรียนเป็นไปไม่ทั่วถึง ดังนั้นเพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างทั่วถึง จึงมีการพัฒนา การปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อบรมให้ความรู้ แนวทางการปฏิบัติงานโดยผู้เชี่ยวชาญ หลังจากการพัฒนาพบว่า ครูผู้ปฏิบัติการสามารถดำเนินงาน

ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้เป็นอย่างดี มีการตั้งคณะกรรมการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปแบบ ทำงานโดยมีการประสานงานร่วมมือทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ครูผู้สอน ผู้บริหาร ตลอดจนผู้ปกครอง การปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดำเนินไปได้ ด้วยดี สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้กับนักเรียนภายในโรงเรียนได้อย่างทั่วถึง ครูเข้าใจ ในบทบาทผู้ดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพิ่มขึ้น

จาวรธรรม รัตนมาลี (2547 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของข้าราชการครูในโรงเรียน สังกัด สพฐ.เขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือ เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของข้าราชการครู ในโรงเรียน สังกัด สพฐ.เขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือ เขต 3 เรียงลำดับการปฏิบัติจากมาก ไปหาน้อย คือด้านการคัดกรอง รองลงมาคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ปัญหาของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครู โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก ไปหาน้อยคือ ด้านการส่งเสริมนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน ในส่วน ของข้าราชการครูที่มีสถานภาพในการทำงานและประสบการณ์ในการทำงานต่างกันซึ่งปฏิบัติงาน ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวม เป็นรายชื่อ 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่ข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหาด้านการส่งต่อ นักเรียนมากกว่า ข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และโดยรวม ยังพบว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพ ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของโรงเรียน

ธงชัย วิทยาภูธ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาครูที่ปรึกษาใน การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนห้วยลึกผดุงวิทยา อำเภอสีคิ้ว จังหวัด นครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า สภาพก่อนการพัฒนา ครูที่ปรึกษาซึ่งเป็นบุคลากรหลักใน การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะใน การปฏิบัติงาน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การจัดเก็บข้อมูลยังไม่เป็นระบบ การคัดกรอง นักเรียน เพื่อแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ตามเกณฑ์ที่โรงเรียน กำหนดยังไม่ชัดเจน การส่งเสริมนักเรียนมีการจัดกิจกรรมโฮมรูม การจัดกิจกรรมยังไม่หลากหลาย และขาดประสิทธิภาพ การป้องกันและการแก้ไขปัญหา ครูที่ปรึกษายังขาดทักษะในการให้คำ ปรึกษา การจัดกิจกรรมยังขาดความต่อเนื่อง และการส่งต่อ นักเรียนที่มีปัญหามากและยากต่อ การแก้ไข มีการดำเนินงานแต่ยังไม่มีการรายงานที่ชัดเจน นักเรียนบางส่วนมีพฤติกรรมที่ไม่พึง ประสงค์ เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเมื่อดำเนินการพัฒนาครูที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมการศึกษา

เอกสารและการนิเทศแล้วพบว่า ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นระบบครอบคลุม ทำให้รู้จักนักเรียนมากขึ้น การแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา มีความชัดเจน การส่งเสริมนักเรียนมีการจัดกิจกรรมโฮมรูม และกิจกรรมอื่นๆ ที่หลากหลาย การป้องกันและแก้ไขปัญหามีการจัดกิจกรรมให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่วนการส่งต่อนักเรียนยังไม่มี การรายงานข้อมูล การจัดกิจกรรมดังกล่าว ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ มีระเบียบ วินัย มีคุณธรรม จริยธรรม และไม่ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ประพล ละครไทย (2547 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนนารีนุกูล อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้กลยุทธ์ด้านการประชุมเชิงปฏิบัติการการพัฒนา ทำให้การดำเนินงาน เป็นไปตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ขั้นตอน ครูมีความรู้ มีทักษะในการดำเนินงาน ผู้ปกครองมีส่วนร่วม นักเรียนภาคภูมิใจและศรัทธาต่อการดำเนินงานของโรงเรียน นักเรียนได้รับการช่วยเหลือตรงตามสภาพปัญหา

ชยานนท์ มูลพิมพ์ (2550 : 67) วิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า ผู้บริหารและครูมีความเห็นว่า การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้าน อยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การส่งเสริมนักเรียน การคัดกรองนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียนตามลำดับ

สมศักดิ์ วรรณศิริ (2550 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความเห็นว่ามี การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก จำแนกตามขนาดของโรงเรียน 5 ด้านคือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียน เห็นว่ามี การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามตำแหน่งผู้บริหารและครูผู้สอนพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และจำแนกตามขนาดของโรงเรียนพบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กไม่แตกต่างกัน

อนันตกรณ์ สอนศิลป์พงศ์ (2552 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ในโรงเรียนอำเภอประโคนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่ปรึกษามีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงในโรงเรียนอำเภอประโคนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

บุรีรัมย์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการส่งเสริม นักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียนมีการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรองนักเรียนมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของครู ที่ปรึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการส่งเสริม นักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน มีการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก ส่วนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรองนักเรียนมีการดำเนินการ ระดับปานกลาง

เสริมฤทธิ์ หวายุฤทธิ์ (2553 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยที่มีค่ามากใน 3 อันดับแรกพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การส่งเสริมและการพัฒนานักเรียนรองลงมา ได้แก่ การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การส่งต่อนักเรียน สำหรับผู้บริหารและครูที่มีสภาพต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารและครู ที่อยู่ในสถานศึกษา ที่มีขนาดต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

สุรินทร์ โพธิ์เหมือน (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการดำเนินงานใน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูแนะแนวโดย ภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลางพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับแรกคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งเสริมนักเรียน ส่วนผลการเปรียบเทียบ ปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามความคิดเห็น ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวจำแนกตามสภาพตำแหน่ง จำแนกตามระดับช่วงชั้น ของโรงเรียนจำแนกตามขนาดของ โรงเรียน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยต่างประเทศ

แนคเลอร์ (Nadler. 1990 : 127-158) ได้ทำการศึกษาพบว่า นักศึกษามักศึกษาตนเองในกลุ่มเพื่อนมากกว่าที่จะมาพบอาจารย์ที่ปรึกษา เนื่องจากไม่ต้องการถูกถามเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว เพราะเกรงความลับของตนจะถูกเปิดเผย โดยเฉพาะในกลุ่มนักศึกษาที่อยู่ในกลุ่มวัยรุ่นตอนกลางถึงตอนปลาย ปรากฏการณ์ดังกล่าว อาจมีส่วนทำให้นักศึกษาไม่มาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและเห็นว่าบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษามีความสำคัญลดลงสำหรับตน ซึ่งสอดคล้องกับเวสต์ (West. 1991.77-83) ที่ได้ทำการวิจัย และระบุว่า นักศึกษามักจะเห็นว่า อาจารย์ที่ปรึกษา หรือบุคลากรฝ่ายแนะแนวเป็นคนอื่น และเกรงว่าความลับของตนจะถูกเปิดเผย การเข้าพบเพื่อปรึกษาจึงมักเป็นการเข้าพบทางด้านวิชาการ ส่วนปัญหาอื่น ๆ นักศึกษาจะไปปรึกษากับเพื่อน และมักมาพบอาจารย์ที่ปรึกษาต่อเมื่อมีปัญหามาถึงตนเองและเพื่อน ไม่สามารถแก้ปัญหาได้แล้ว

โซลเบิร์ก (Solberg. 1994 : 275-279) ได้ทำการศึกษาพบว่า วัยรุ่นหญิงเป็นกลุ่มที่จะมีแนวโน้มในการเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษามากกว่าวัยรุ่นชาย ซึ่งเป็นสาเหตุให้นักศึกษาหญิงเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำปรึกษาและได้รับคำแนะนำที่สามารถแก้ปัญหาได้ ไม่ว่าจะในด้านวิชาการหรือปัญหาต่างๆ ไป ส่งผลให้นักศึกษาหญิงมีทัศนะว่า อาจารย์มีบทบาทด้านวิชาการและด้านทั่วไปที่เหมาะสมมากกว่าทัศนะของนักศึกษาชาย

อัล-ตันซิจิ (Al-Tanciji. 2001 : 2000) ได้ศึกษาการเข้าเกี่ยวข้องของผู้ปกครองในประเภทต่างๆ ในประเทศสหรัฐอเมริกาสำหรับเอมิเลตส์ และได้กำหนดว่า การเข้าเกี่ยวข้องของผู้ปกครองช่วยให้เกิดความสำเร็จของ “โรงเรียนดีเด่น” หรือไม่ เพื่อตอบคำถามวิจัยนี้จึงได้ทำการสัมภาษณ์อาจารย์ใหญ่ ครู และผู้ปกครอง จากโรงเรียนดีเด่น และโรงเรียนธรรมดาในเมืองอูเบีย รัฐชาร์จห์ และเมืองรัสอัล - คยามาร์ โรงเรียนดีเด่นเหล่านี้ได้รับรางวัลลามาคัน สำหรับการปฏิบัติทางวิชาการดีเด่น เพื่อทำการเปรียบเทียบจึงได้เลือกโรงเรียนธรรมดาที่ตั้งระดับประเทศที่เหมือนกันกับโรงเรียนดีเด่นมาศึกษา กลุ่มตัวอย่างมี 70 คน เป็นอาจารย์ใหญ่ 10 คน ครู 30 และผู้ปกครอง 30 คน มาจากโรงเรียน 10 โรงเรียน เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับผู้หญิง 2 โรงเรียน สำหรับชาย 2 โรงเรียน และเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสำหรับผู้หญิง 2 โรงเรียน ในนครคูไบ เป็นโรงเรียนประถมศึกษาตอนปลาย สำหรับหญิง 2 จากชาร์จาห์ และเป็นโรงเรียนประถมตอนต้น สำหรับชาย 2 โรงเรียนจากรัสอัลคยามาร์ โรงเรียนเหล่านี้ 5 โรงเรียนเป็นโรงเรียนดีเด่น อีก 5 โรงเรียนโรงเรียนธรรมดาผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ปฏิบัติการเข้าเกี่ยวข้องของผู้ปกครองประเภทแรก คือ การทำหน้าที่ของผู้ปกครองที่บ้าน โรงเรียนติดต่อกับผู้ปกครอง แต่ผู้ปกครองไม่กักคนที่ตอบกลับมา ผู้ปกครองไม่กักคนช่วยบุตรหลานของตนเองด้านการเรียนที่บ้าน ทั้งนี้เพราะส่วนใหญ่ระดับการศึกษาของผู้ปกครองช่วยบุตรหลานของ

ตนเองด้านการเรียนไม่ได้ นอกจากนี้เมื่อบุตรหลาน โค้ชผู้ปกครองชอบให้บุตรหลานเป็นอิสระมากกว่า ยิ่งไปกว่านั้นผู้ปกครองไปร่วมกิจกรรมของโรงเรียนขึ้นอยู่กับโอกาส ถ้ากิจกรรมเป็นการเฉลิมฉลองการเข้าร่วมอาจจะสูง แต่ถ้ากิจกรรมเป็นการบรรยาย ผู้ปกครองอาจจะเข้าร่วมน้อยมาก ผู้ปกครองโดยทั่วไปเข้าเกี่ยวข้องกับในการตัดสินใจในโรงเรียนของบุตรหลานตน และมักจะ ไม่ช่วยโรงเรียน ให้ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรชุมชนด้วย

จันดเลอร์ (Chandler. 2001 : 136) ได้ศึกษาการเปลี่ยนผ่านโดยใช้รูปแบบการให้บริการพิเศษแก่เด็กประถมวัย 2 รูปแบบ ในการศึกษาได้สำรวจผู้ปกครองของเด็กวัยประถมศึกษาที่มีความพิการ เพื่อระบุสารสนเทศ และบริการให้แก่ผู้ปกครองในขณะที่พวกเขา และลูกๆ ของพวกเขากำลังทำการเปลี่ยนผ่านจากการเข้าร่วมแต่แรกๆ และ โปรแกรมการศึกษาพิเศษก่อนวัยเรียนของรัฐบาล และได้ระบุภารกิจของผู้ปกครอง และ โปรแกรมด้านที่ชอบเป็นพิเศษด้วยภารกิจเหล่านี้ ได้แก่ การไม่เห็นด้วยกับการ ไม่มีทางเลือกที่จัดให้สำหรับบริการ การขาดแคลนสารสนเทศที่จัดให้ในการบริการ และการขาดแคลนสารสนเทศที่จัดให้เป็นทางเลือกที่มีอยู่ ความแตกต่างระหว่างการเปลี่ยนผ่านครั้งแรกกับครั้งที่สองได้นำมาอภิปรายในด้านประเด็นปัญหาที่ปรับปรุงตลอดเวลา และประเด็นที่ทำให้เลวร้ายลงตลอดเวลา

จากผลการวิจัยในประเทศและต่างประเทศ จะเป็นการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนทั้งระดับปฐมวัย จนถึงระดับอุดมศึกษาที่แสดงถึงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนวัยเรียน ทั้งนี้เกิดจากการเลี้ยงดูในครอบครัวและจากการเลียนแบบพฤติกรรมที่ได้พบเห็น ซึ่งทำให้เกิดการเบี่ยงเบนพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ ซึ่งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการที่ดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน ในด้านการส่งเสริมนักเรียน การแก้ไขปัญหา และวิธีการรวมถึงเครื่องมือที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการ ดังนั้น การศึกษานวชนาทรในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา เพื่อให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความเหมาะสม และทำให้นักเรียนทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้ พัฒนาตนเองตลอดชีวิต ประสบความสำเร็จ โดยมีความร่วมมือจากบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนทุกระดับและผู้ปกครองหรือชุมชน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำนวนทั้งสิ้น 733 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 103 คน และครูจำนวน 630 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหาร และครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148) แล้วได้กลุ่มตัวอย่าง 328 คน โดยแยกเป็นผู้บริหารจำนวน 86 คน และครูจำนวน 242 คน แล้วสุ่มตามระดับชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งกลุ่มย่อยตามขนาดโรงเรียนคือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ หลังจากนั้นทำการสุ่มทั้งผู้บริหาร และครู ให้กระจายตามขนาดโรงเรียนและอำเภอตามสัดส่วนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) รายละเอียดดังตาราง 15

ตาราง 15 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารและครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน

โรงเรียน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม
ขนาดเล็ก	19	132	151	16	51	67
ขนาดกลาง	44	242	286	37	93	130
ขนาดใหญ่	40	256	296	33	98	131
รวม	103	630	733	86	242	328

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้แบบสอบถามแบ่งย่อยออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 บทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ช่วง ดังนี้

5 หมายถึง มีการปฏิบัติมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสำรวจการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามคู่มือที่ปรึกษา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2544 ก : 14) ใช้เป็นแบบประเมินการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แล้วดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาคู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 แล้วรวบรวมข้อมูลมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถาม แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไขให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ความระบอบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง เชิงประจักษ์ (Face Validity) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย
  - 3.1 นายปิ่นนัท วิวัชรชัย ค.ม. การบริหารการศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียน นางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา
  - 3.2 นายเอกวิทย์ จำปาพันธ์ ค.ม. การบริหารการศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียน สิงหวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
  - 3.3 นายสรายุทธ เสลารักษ์ ค.ม. การบริหารการศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียน ละหานทรายรัชดาภิเษก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผู้เชี่ยวชาญ ด้านวัดผล
4. นำเครื่องมือที่ได้จากการเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข และเสนอ อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง
5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 จำนวน 30 คน
6. หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยวิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายข้อหา ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนแต่ละข้อ ทั้งกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ทดสอบความแตกต่างโดยใช้ t-test ที่ระดับนัยสำคัญ .05 หรือถ้าค่า t มีค่า 1.75 ขึ้นไป ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้และค่าอำนาจ จำแนกมีค่าระหว่าง 2.246-8.205 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9772 จึงจะนำไปใช้เพื่อการวิจัยต่อไป
7. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปดำเนินการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงยังผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ส่งไปยังโรงเรียนต่างๆ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3. ผู้วิจัยไปเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง แบบสอบถามที่แจก จำนวน 328 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน 328 คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากที่ได้รับแบบสอบถามแล้ว ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถาม
2. นำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

2.1 การศึกษาสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ โดยแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

2.2 การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของครู ในระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน 5 ระดับ มาวิเคราะห์โดยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง โดยมีเกณฑ์การแปลผลข้อมูล ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 - 5.00	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูเกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน วิเคราะห์ด้วย Independent Samples t – test

2.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูเกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé Method)

2.5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนมาวิเคราะห์ สรุปประเด็นโดยหาค่าความถี่ และร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) มีสูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 304)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนของข้อมูล

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีสูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 309)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	$S.D.$	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum$	แทน	ผลรวม
	X	แทน	คะแนนแต่ละคน
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 การหาค่าอำนาจจำแนก ของแบบสอบถามเป็นรายข้อตามวิธีการของ t-test

Independent Samples t-test มีสูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 260)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2 + S_L^2}{n}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	$\overline{X_H}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนสูง
	$\overline{X_L}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
	S_H^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนสูง
	S_L^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
	n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำที่นำมาวิเคราะห์

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) มีสูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 261)

$$a = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_r^2} \right\}$$

เมื่อ	a	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	s^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	s_i^2	แทน	ความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

3.1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตาม สถานภาพโดยใช้ t -test มีสูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 321)

$$t = \frac{\overline{X}_1 - \overline{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาในการแจกแจงแบบ t
	$\overline{X}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

$\bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
N_1	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1
N_2	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 2

3.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว มีสูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 328)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าแจกแจงของ F - distribution
	MS_b	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

3.3 เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอย่างต่ำที่ระดับ 0.5 จะใช้วิธีการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามวิธีการของเซฟเฟ่ มีสูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 331)

$$CV_d = \sqrt{(K-1)(F^*)(MS_{within})(2/n)}$$

เมื่อ	CV_d	แทน	ค่าวิกฤตของความแตกต่างระหว่างคู่เปรียบเทียบ
	K	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	F^*	แทน	ค่า F ที่เปิดจากตารางที่มีนัยสำคัญอย่างต่ำที่ระดับ 0.5
	MS_{within}	แทน	ค่า Mean Square with Group ที่คำนวณไว้แล้วในการวิเคราะห์ความแปรปรวน
	n	แทน	จำนวนหน่วยตัวอย่างในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ซึ่งปรากฏผลการวิเคราะห์ที่จะนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ผู้วิจัยใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้มีดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ วิเคราะห์หาค่าสถิติของข้อมูล โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตาราง แบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 รายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูเกี่ยวกับบทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูเกี่ยวกับบทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 32 จำนวนตามขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 5 การศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิดของผู้บริหารและครูค่อบทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 32 โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยจัดประเด็นเข้าด้วยกันแล้วแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และเสนอข้อมูลเป็นตาราง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 รายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งปรากฏดังตาราง 16 ตาราง 16 จำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
1. สถานภาพตำแหน่ง		
1.1 ผู้บริหาร	86	26.22
1.2 ครู	242	73.78
2. ขนาดโรงเรียน		
2.1 ขนาดเล็ก	67	20.43
2.2 ขนาดกลาง	130	39.63
2.3 ขนาดใหญ่	131	39.94
รวม	328	100.00

จากตาราง 16 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 328 คน เมื่อจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่าเป็นผู้บริหาร 86 คน คิดเป็นร้อยละ 26.22 เป็นครู 242 คน คิดเป็นร้อยละ 73.78 เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ปรากฏว่าเป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มาจากโรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.94 รองลงมาคือ โรงเรียนขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 39.63

ตอนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูเกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาท ของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	บทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
1	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	3.88	0.54	มาก	1
2	ด้านการคัดกรองนักเรียน.....	3.77	0.62	มาก	2
3	ด้านการส่งเสริมนักเรียน.....	3.76	0.70	มาก	3
4	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา.....	3.74	0.65	มาก	4
5	ด้านการส่งต่อนักเรียน.....	3.57	0.45	มาก	5
รวมเฉลี่ย		3.75	0.50	มาก	

จากตาราง 17 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.88$) รองลงมาคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 3.77$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการส่งต่อนักเรียน ($\bar{X} = 3.57$)

สำหรับรายละเอียดการวิเคราะห์เป็นรายข้อในแต่ละด้าน ปรากฏผลดังตาราง 18 ถึง ตาราง 22 ดังนี้

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวม และรายข้อ

ข้อ	บทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล				
1	จัดทำระเบียบสะสม.....	4.27	0.73	มาก	2
2	ออกแบบเครื่องมือสำหรับรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.49	0.94	ปานกลาง	8
3	ใช้แบบวัดแนวความสามารถของผู้เรียน.....	3.91	0.79	มาก	4
4	ใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ).....	3.58	0.92	มาก	7
5	ใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์.....	4.34	0.71	มาก	1
6	เยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	3.77	0.80	มาก	6
7	ใช้ข้อมูลจากการศึกษาเด็กเป็นรายบุคคลเพื่อ ประโยชน์ในการคัดกรอง.....	3.78	0.98	มาก	5
8	รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล อย่างเป็นระบบ.....	3.99	0.95	มาก	3
	รวมเฉลี่ย	3.88	0.54	มาก	

จากตาราง 18 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้น ข้อ 2 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 5 ใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ($\bar{X} = 4.34$) รองลงมา ข้อ 1 จัดทำระเบียบสะสม ($\bar{X} = 4.27$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ข้อ 2 ออกแบบเครื่องมือสำหรับรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.49$)

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	บทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
	ด้านการคัดกรองนักเรียน				
9	ใช้ข้อมูลที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	4.04	0.77	มาก	3
10	ใช้แบบคัดกรองในการคัดกรองนักเรียน.....	3.70	0.79	มาก	4
11	ใช้เกณฑ์ในการคัดกรองที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน.....	3.65	0.90	มาก	7
12	วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบคัดกรองและการรู้จักนักเรียนด้วยวิธีการอื่นๆ.....	4.08	0.84	มาก	2
13	สรุปผลการคัดกรองนักเรียนแยกตามด้านความสามารถ.....	3.66	0.85	มาก	6
14	สรุปผลการคัดกรองนักเรียนแยกตามด้านพฤติกรรม..	3.44	0.81	ปานกลาง	9
15	สรุปผลการคัดกรองนักเรียนแยกตามด้านสุขภาพ.....	3.69	0.82	มาก	5
16	สรุปผลการคัดกรองนักเรียนแยกตามด้านครอบครัว..	4.14	0.77	มาก	1
17	สรุปผลการคัดกรองและรวบรวมเป็นข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน.....	3.51	1.04	มาก	8
	รวมเฉลี่ย	3.77	0.62	มาก	

จากตาราง 19 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้น ข้อ 14 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 16 สรุปผลการคัดกรองนักเรียนแยกตามด้านครอบครัว ($\bar{X} = 4.14$) รองลงมา ข้อ 12 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบคัดกรอง และการรู้จักนักเรียนด้วยวิธีการอื่นๆ ($\bar{X} = 4.08$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ข้อ 14 สรุปผลการคัดกรองนักเรียนแยกตามด้านพฤติกรรม ($\bar{X} = 3.44$)

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริม โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	บทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
	ด้านการส่งเสริม				
18	วางแผนและกำหนดกิจกรรมโฮมรูม.....	3.75	0.83	มาก	5
19	จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านกีฬา.....	3.82	0.82	มาก	3
20	จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านดนตรีและศิลปะ...	3.79	0.82	มาก	4
21	จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านวิชาการ.....	3.69	0.84	มาก	6
22	จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านคุณธรรม และจริยธรรม.....	4.02	0.82	มาก	1
23	ส่งเสริมความสามารถพิเศษของนักเรียน.....	3.86	0.84	มาก	2
24	จัดประชุมเครือข่ายผู้ปกครอง.....	3.42	0.91	ปานกลาง	7
	รวมเฉลี่ย	3.76	0.70	มาก	

จากตาราง 20 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้น ข้อ 24 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 22 จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านคุณธรรม และจริยธรรม ($\bar{X} = 4.02$) รองลงมา ข้อ 23 ส่งเสริมความสามารถพิเศษของนักเรียน ($\bar{X} = 3.86$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ข้อ 24 จัดประชุมเครือข่ายผู้ปกครอง ($\bar{X} = 3.42$)

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	บทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
25	ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผลงานและความสามารถ ของนักเรียน.....	4.21	0.75	มาก	1
26	จัดระบบและการวางแผนการป้องกันและแก้ปัญหา นักเรียน.....	3.95	0.81	มาก	3
27	ความรู้ความเข้าใจในการให้คำปรึกษาของครูที่ ปรึกษา.....	2.84	1.18	ปานกลาง	9
28	ทักษะในการให้คำปรึกษาของครูที่ปรึกษา.....	4.02	0.98	มาก	2
29	สื่อสารประชาสัมพันธ์กับผู้ปกครอง.....	3.28	1.11	ปานกลาง	8
30	ความร่วมมือของผู้ปกครองในการแก้ปัญหานักเรียน.	3.84	0.85	มาก	5
31	จัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริม.....	3.88	0.83	มาก	4
32	ช่วยเหลือนักเรียนตามสภาพปัญหา.....	3.83	0.83	มาก	6
33	จัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต.....	3.80	0.82	มาก	7
	รวมเฉลี่ย	3.74	0.65	มาก	

จากตาราง 21 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ปัญหาโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้น ข้อ 27 ($\bar{X} = 2.84$) และข้อ 29 ($\bar{X} = 3.28$) อยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 25 เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผลงานและความสามารถของนักเรียน ($\bar{X} = 4.21$) รองลงมา ข้อ 28 ทักษะในการให้คำปรึกษาของครูที่ปรึกษา ($\bar{X} = 4.02$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ข้อ 27 ความรู้ความเข้าใจในการให้คำปรึกษาของครูที่ปรึกษา ($\bar{X} = 2.84$)

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	บทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
	ด้านการส่งต่อ				
34	วางแผนเพื่อการส่งต่อภายใน.....	3.80	0.92	มาก	2
35	วางแผนเพื่อการส่งต่อภายนอก.....	3.27	1.02	ปานกลาง	6
36	บันทึกหลักฐานในการส่งต่อ.....	2.94	1.06	ปานกลาง	7
37	ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในการส่งต่อ.....	3.79	0.92	มาก	3
38	รายงานผลการส่งต่อ.....	3.66	0.82	มาก	5
39	ติดตามผลหลังการดูแลช่วยเหลือ.....	3.87	0.91	มาก	1
40	ความร่วมมือกับผู้ปกครองในการส่งต่อ.....	3.69	0.94	มาก	4
	รวมเฉลี่ย	3.57	0.45	มาก	

จากตาราง 22 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้น ข้อ 35 ($\bar{X} = 3.27$) และ ข้อ 36 ($\bar{X} = 2.94$) อยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 39 ติดตามผลหลังการดูแลช่วยเหลือ ($\bar{X} = 3.87$) รองลงมา ข้อ 34 วางแผนเพื่อการส่งต่อภายใน ($\bar{X} = 3.80$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ข้อ 36 บันทึกหลักฐานในการส่งต่อ ($\bar{X} = 2.94$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

ตาราง 23 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งโดยรวมและรายด้าน

ข้อ	บทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร		ครู		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.02	0.46	3.84	0.56	2.924*
2	ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.92	0.55	3.71	0.64	2.607*
3	ด้านการส่งเสริมนักเรียน	4.03	0.62	3.67	0.71	4.241*
4	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.95	0.51	3.66	0.68	4.105*
5	ด้านการส่งต่อนักเรียน	3.72	0.44	3.52	0.45	3.581*
รวมเฉลี่ย		3.93	0.43	3.68	0.51	3.984*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 23 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า
ทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สำหรับรายละเอียดการวิเคราะห์เป็นรายข้อในแต่ละด้าน ปรากฏผลดังตาราง 24 ถึง
ตาราง 28 ดังนี้

ตาราง 24 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	บทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร		ครู		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จัดทำระเบียบสะสม.....	4.36	0.63	4.23	0.77	1.404
2	ออกแบบเครื่องมือสำหรับรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล.....	3.67	0.74	3.43	0.99	2.394*
3	ใช้แบบวัดแนวความสามารถของผู้เรียน.....	4.07	0.70	3.85	0.81	2.271*
4	ใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ).....	3.80	0.82	3.50	0.94	2.812*
5	ใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์.....	4.43	0.68	4.31	0.72	1.396
6	เยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	4.05	0.70	3.68	0.81	4.014*
7	ใช้ข้อมูลจากการศึกษาเด็กเป็นรายบุคคลเพื่อ ประโยชน์ในการคัดกรอง.....	4.02	0.81	3.69	1.02	3.012*
8	รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล อย่างเป็นระบบ.....	3.78	0.96	4.07	0.93	2.434*
รวมเฉลี่ย		4.02	0.46	3.84	0.56	2.924*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 24 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 1 ($\bar{X} = 4.36$) จัดทำระเบียบสะสม และข้อ 5 ($\bar{X} = 4.43$) ใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน ส่วนข้ออื่นๆ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 25 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยรวม และรายข้อ

ข้อ	บทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร		ครู		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
	ด้านการคัดกรองนักเรียน					
9	ใช้ข้อมูลที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล....	4.10	0.69	4.02	0.79	1.404
10	ใช้แบบคัดกรองในการคัดกรองนักเรียน.....	3.80	0.75	3.67	0.80	2.394
11	ใช้เกณฑ์ในการคัดกรองที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน...	3.86	0.84	3.57	0.91	2.271*
12	วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบคัดกรองและการรู้จักนักเรียนด้วยวิธีการอื่นๆ.....	4.20	0.75	4.03	0.87	2.812
13	สรุปผลการคัดกรองนักเรียนแยกตามด้านความสามารถ.....	3.79	0.77	3.61	0.87	1.396
14	สรุปผลการคัดกรองนักเรียนแยกตามด้านพฤติกรรม.....	3.59	0.74	3.38	0.83	4.014*
15	สรุปผลการคัดกรองนักเรียนแยกตามด้านสุขภาพ...	3.95	0.70	3.60	0.84	3.012*
16	สรุปผลการคัดกรองนักเรียนแยกตามด้านครอบครัว.....	4.27	0.74	4.09	0.77	2.434
17	สรุปผลการคัดกรองและรวบรวมเป็นข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน.....	3.67	0.86	3.45	1.10	0.434
	รวมเฉลี่ย	3.92	0.55	3.71	0.64	2.607*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 25 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 32 ในด้านการคัดกรองนักเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 11 ($\bar{X} = 3.86$) ใช้เกณฑ์ในการคัดกรอง ที่เป็นมาตรฐานเดียวกับ

ข้อ 14 ($\bar{X} = 3.59$) สรุปผลการคัดกรองนักเรียนแยกตามด้านพฤติกรรม และข้อ 15 ($\bar{X} = 3.95$) สรุปผลการคัดกรองนักเรียนแยกตามด้านสุขภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 26 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียน จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยรวม และรายข้อ

ข้อ	บทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร		ครู		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
	ด้านการส่งเสริมนักเรียน					
18	วางแผนและกำหนดกิจกรรมโฮมรูม.....	4.08	0.72	3.64	0.84	4.693*
19	จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านกีฬา.....	4.06	0.77	3.74	0.82	3.188*
20	จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านดนตรีและศิลปะ	4.02	0.74	3.70	0.84	3.349*
21	จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านวิชาการ.....	4.00	0.74	3.58	0.85	4.372*
22	จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านคุณธรรม และ จริยธรรม.....	4.23	0.71	3.94	0.85	2.886*
23	ส่งเสริมความสามารถพิเศษของนักเรียน.....	4.10	0.72	3.78	0.87	3.427*
24	จัดประชุมเครือข่ายผู้ปกครอง.....	3.73	0.83	3.31	0.91	3.740*
	รวมเฉลี่ย	4.03	0.62	3.67	0.71	4.241*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 26 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ในด้านการส่งเสริมนักเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 27 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแล

ช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหา จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง
โดยรวม และรายข้อ

ข้อ	บทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร		ครู		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
25	ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผลงานและ ความสามารถของนักเรียน.....	4.28	0.64	4.19	0.78	0.993
26	จัดระบบและการวางแผนการป้องกันและแก้ปัญหา นักเรียน.....	4.07	0.68	3.90	0.85	1.797
27	ความรู้ความเข้าใจในการให้คำปรึกษาของครูที่ ปรึกษา.....	3.16	1.13	2.73	1.18	2.947*
28	ทักษะในการให้คำปรึกษาของครูที่ปรึกษา.....	4.19	0.81	3.96	1.03	1.855
29	สื่อสารประชาสัมพันธ์กับผู้ปกครอง.....	3.43	1.02	3.23	1.14	1.460
30	ความร่วมมือของผู้ปกครองในการแก้ปัญหา นักเรียน.....	4.12	0.73	3.75	0.87	3.830*
31	จัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริม.....	4.15	0.68	3.79	0.86	3.958*
32	ช่วยเหลือนักเรียนตามสภาพปัญหา.....	4.14	0.65	3.71	0.86	4.745*
33	จัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต.....	4.03	0.58	3.72	0.88	3.743*
	รวมเฉลี่ย	3.95	0.51	3.66	0.68	4.105*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 27 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 25 ($\bar{X} = 4.28$) เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผลงานและ
ความสามารถของนักเรียน ข้อ 26 ($\bar{X} = 4.07$) จัดระบบและการวางแผนการป้องกันและแก้ปัญหา
นักเรียน ข้อ 28 ($\bar{X} = 4.19$) ทักษะในการให้คำปรึกษาของครูที่ปรึกษา และข้อ 29 ($\bar{X} = 3.43$)

สื่อสารประชาสัมพันธ์กับผู้ปกครองไม่แตกต่างกัน ส่วนข้ออื่นๆแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 28 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อนักเรียน จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งโดยรวมและรายข้อ

ข้อ	บทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร		ครู		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
	ด้านการส่งต่อนักเรียน					
34	วางแผนเพื่อการส่งต่อภายใน.....	4.06	0.79	3.71	0.95	3.359*
35	วางแผนเพื่อการส่งต่อภายนอก.....	3.63	0.88	3.14	1.04	3.912*
36	บันทึกหลักฐานในการส่งต่อ.....	3.13	0.96	2.87	1.09	1.928
37	ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในการส่งต่อ.....	3.78	1.05	3.79	0.88	0.123
38	รายงานผลการส่งต่อ.....	3.78	0.77	3.62	0.84	1.584
39	ติดตามผลหลังการดูแลช่วยเหลือ.....	4.16	0.82	3.76	0.92	3.727*
40	ความร่วมมือกับผู้ปกครองในการส่งต่อ.....	3.51	0.96	3.76	0.92	2.094*
	รวมเฉลี่ย	3.72	0.44	3.52	0.45	3.581*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 28 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ในด้านการส่งต่อนักเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 34 ($\bar{X} = 3.13$) บันทึกหลักฐานในการส่งต่อ ข้อ 37 ($\bar{X} = 3.78$) ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในการส่งต่อ และข้อ 38 ($\bar{X} = 3.78$) รายงานผลการส่งต่อ ไม่แตกต่างกัน ส่วนข้ออื่นๆแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ตาราง 29 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

บทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	โรงเรียนขนาดเล็ก		โรงเรียนขนาดกลาง		โรงเรียนขนาดใหญ่		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.93	0.50	3.90	0.51	3.86	0.58	0.581
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.77	0.61	3.76	0.62	3.77	0.62	0.994
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน	3.76	0.74	3.75	0.70	3.79	0.67	0.892
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	3.80	0.65	3.72	0.61	3.73	0.68	0.688
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	3.55	0.48	3.58	0.47	3.58	0.41	0.879
รวมเฉลี่ย	3.76	0.51	3.74	0.49	3.74	0.50	0.962

จากตาราง 29 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

สำหรับรายละเอียดการวิเคราะห์เป็นรายข้อในแต่ละด้าน ปรากฏผลดังตาราง 30 ถึงตาราง 34 ดังนี้

ตาราง 30 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายข้อ

บทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	โรงเรียนขนาดเล็ก		โรงเรียนขนาดกลาง		โรงเรียนขนาดใหญ่		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล							
1. จัดทำระเบียบสนทนา.....	4.25	0.73	4.32	0.73	4.22	0.74	0.545
2. ออกแบบเครื่องมือสำหรับรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	3.49	0.87	3.61	0.93	3.38	0.95	1.916
3. ใช้แบบวัดแนวความสามารถของผู้เรียน	3.97	0.67	3.97	0.73	3.81	0.87	1.644
4. ใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ)....	3.61	0.87	3.58	0.92	3.56	0.95	0.058
5. ใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์	4.40	0.67	4.33	0.71	4.31	0.72	0.366
6. เชื่อมบ้านนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	3.91	0.79	3.76	0.80	3.72	0.79	1.319
7. ใช้ข้อมูลจากการศึกษาเด็กเป็นรายบุคคลเพื่อประโยชน์ในการคัดกรอง.....	3.90	0.95	3.77	0.99	3.73	0.97	0.627
8. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเด็กเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ.....	3.94	0.99	3.91	0.95	4.10	0.91	1.460
รวมเฉลี่ย	3.93	0.93	3.90	0.97	3.86	0.99	0.581

จากตาราง 30 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายข้อ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 31 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายข้อ

บทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	โรงเรียนขนาดเล็ก		โรงเรียนขนาดกลาง		โรงเรียนขนาดใหญ่		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการคัดกรองนักเรียน							
1. ใช้ข้อมูลที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	4.07	0.84	3.99	0.80	4.07	0.69	0.410
2. ใช้แบบคัดกรองในการคัดกรองนักเรียน....	3.75	0.74	3.67	0.78	3.72	0.81	0.242
3. ใช้เกณฑ์ในการคัดกรองที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน.....	3.73	0.94	3.62	0.88	3.64	0.89	0.375
4. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบคัดกรองและการรู้จักนักเรียนด้วยวิธีการอื่นๆ.....	4.09	0.93	4.08	0.86	4.07	0.76	0.014
5. สรุปผลการคัดกรองนักเรียนแยกตามด้านความสามารถ.....	3.72	0.88	3.62	0.83	3.66	0.83	0.273
6. สรุปผลการคัดกรองนักเรียนแยกตามด้านพฤติกรรม.....	3.45	0.80	3.45	0.85	3.42	0.78	0.043
7. สรุปผลการคัดกรองนักเรียนแยกตามด้านสุขภาพ.....	3.67	0.70	3.72	0.88	3.66	0.81	0.186
8. สรุปผลการคัดกรองนักเรียนแยกตามด้านครอบครัว.....	4.07	0.84	4.20	0.68	4.11	0.80	0.758
9. สรุปผลการคัดกรองและรวบรวมเป็นข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน.....	3.37	1.13	3.52	1.02	3.58	1.01	0.873
รวมเฉลี่ย	3.77	0.86	3.76	0.84	3.77	0.82	0.994

จากตาราง 31 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมและรายข้อ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 32 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายข้อ

บทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	โรงเรียนขนาดเล็ก		โรงเรียนขนาดกลาง		โรงเรียนขนาดใหญ่		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการส่งเสริมนักเรียน							
1. วางแผนและกำหนดกิจกรรมโฮมรูม.....	3.64	0.93	3.79	0.79	3.77	0.81	0.274
2. จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านกีฬา....	3.75	0.85	3.82	0.83	3.85	0.78	0.392
3. จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านดนตรีและศิลปะ.....	3.70	0.79	3.82	0.84	3.79	0.82	0.490
4. จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านวิชาการ.....	3.69	0.90	3.66	0.85	3.72	0.79	0.144
5. จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านคุณธรรม และจริยธรรม.....	4.07	0.87	3.93	0.81	4.07	0.79	1.139
6. ส่งเสริมความสามารถพิเศษของนักเรียน...	3.99	0.89	3.75	0.87	3.92	0.77	2.223
7. จัดประชุมเครือข่ายผู้ปกครอง	3.48	0.92	3.44	0.91	3.38	0.89	0.771
รวมเฉลี่ย	3.76	0.89	3.75	0.84	3.79	0.81	0.892

จากตาราง 32 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดโรงเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยรวมและรายข้อ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 33 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ปัญหา จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายข้อ

บทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	โรงเรียนขนาดเล็ก		โรงเรียนขนาดกลาง		โรงเรียนขนาดใหญ่		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา							
1. เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผลงานและความสามารถของนักเรียน.....	4.15	0.87	4.22	0.69	4.23	0.72	0.283
2. จัดระบบและการวางแผนการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน.....	4.00	0.92	3.95	0.76	3.92	0.80	0.241
3. ความรู้ความเข้าใจในการให้คำปรึกษาของครูที่ปรึกษา.....	2.84	1.22	2.77	1.20	2.92	1.13	0.560
4. ทักษะในการให้คำปรึกษาของครูที่ปรึกษา.....	4.00	1.11	4.11	0.85	3.94	1.02	0.983
5. สื่อสารประชาสัมพันธ์กับผู้ปกครอง.....	3.33	1.12	3.28	1.11	3.26	1.10	0.086
6. ความร่วมมือของผู้ปกครองในการแก้ปัญหานักเรียน.....	4.01	0.82	3.75	0.84	3.85	0.85	2.112
7. จัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริม.....	4.01	0.78	3.86	0.79	3.84	0.87	0.556
8. ช่วยเหลือนักเรียนตามสภาพปัญหา.....	3.97	0.79	3.77	0.84	3.81	0.83	1.345
9. จัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต.....	3.90	0.83	3.78	0.84	3.77	0.79	1.076
รวมเฉลี่ย	3.80	0.94	3.72	0.88	3.73	0.90	0.688

จากตาราง 33 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดโรงเรียนด้านการป้องกันและแก้ปัญหา โดยรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน

ตาราง 34 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อนักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมและรายข้อ

บทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	โรงเรียนขนาดเล็ก		โรงเรียนขนาดกลาง		โรงเรียนขนาดใหญ่		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการส่งต่อนักเรียน							
1. วางแผนเพื่อการส่งต่อภายใน	3.93	0.97	3.73	0.93	3.80	0.88	0.375
2. วางแผนเพื่อการส่งต่อภายนอก	3.30	1.05	3.28	1.01	3.24	1.02	0.910
3. บันทึกหลักฐานในการส่งต่อ	2.94	1.11	2.95	1.04	2.93	1.06	0.994
4. ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในการส่งต่อ.....	3.79	0.97	3.85	0.83	3.73	0.97	0.532
5. รายงานผลการส่งต่อ	3.54	0.84	3.64	0.82	3.74	0.80	0.244
6. ติดตามผลหลังการดูแลช่วยเหลือ	3.79	0.83	3.95	0.89	3.83	0.92	0.445
7. ความร่วมมือกับผู้ปกครองในการส่งต่อ.....	3.55	0.90	3.67	0.89	3.79	0.98	0.235
รวมเฉลี่ย	3.55	0.95	3.58	0.92	3.58	0.95	0.879

จากตาราง 34 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดโรงเรียนด้านการส่งต่อนักเรียน โดยรวมและรายข้อ ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 การศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหาร และครูเกี่ยวกับบทบาทของครู
ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม
ศึกษา เขต 32

ตาราง 35 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ข้อ	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1	ผู้ปฏิบัติขาดทักษะ ขาดความเข้าใจการใช้เครื่องมือสำหรับเก็บ ข้อมูล	11	32.35
2	นักเรียนมีจำนวนมากทำให้การดูแลไม่ทั่วถึง	9	26.47
3	ครูมีกิจกรรมอื่นมาก จึงทำงานไม่ต่อเนื่อง.....	7	20.59
4	ครูควรทำงานเป็นทีมและมีระบบในการทำงานที่สมบูรณ์	5	14.71
5	ควรพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และเข้าใจในการใช้เครื่องมือได้ อย่างถูกต้อง	2	5.88
รวมเฉลี่ย		34	100.00

จากตาราง 35 พบว่าผู้บริหาร และครู แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ
บทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ผู้ปฏิบัติขาดทักษะขาดความเข้าใจการใช้เครื่องมือสำหรับ
เก็บข้อมูล (ร้อยละ 32.35) นักเรียนมีจำนวนมากทำให้การดูแลไม่ทั่วถึง (ร้อยละ 26.47)
ครูมีกิจกรรมอื่นมาก จึงทำงานไม่ต่อเนื่อง (ร้อยละ 20.59)

ตาราง 36 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน

ข้อ	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1	ควรมีเกณฑ์การคัดกรอง และผลสรุปที่เป็นระบบ ชัดเจนและมีการดูแลอย่างต่อเนื่อง	9	32.14
2	ขาดการประชุมกันอย่างค่อเนื่อง.....	8	28.57
3	ควรร่วมมือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องในการให้รายละเอียดข้อมูลของนักเรียน.....	5	17.86
4	ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลจากระเบียบสะสม SDQ ไม่มีคุณภาพ.....	4	14.29
5	มีนักเรียนย้ายเข้าออกบ่อยครั้ง.....	1	3.57
6	ควรดำเนินการอย่างเป็นระบบให้ครอบคลุมทุกด้าน.....	1	3.57
	รวมเฉลี่ย	28	100.00

จากตาราง 36 พบว่าผู้บริหาร และครู แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในด้านการคัดกรองนักเรียน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ควรมีเกณฑ์การคัดกรอง และผลสรุปที่เป็นระบบชัดเจน และมีการดูแลอย่างต่อเนื่อง (ร้อยละ 32.14) ขาดการประชุมกันอย่างค่อเนื่อง (ร้อยละ 28.57) ควรร่วมมือจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในการให้รายละเอียดข้อมูลของนักเรียน (ร้อยละ 17.86)

ตาราง 37 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน

ข้อ	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1	ครูผู้สอนควรส่งเสริมนักเรียนให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการแนะแนวเพิ่มมากขึ้น	10	33.33
2	ควรรยกย่อง ชมเชย ให้รางวัล สนับสนุนนักเรียนที่ประพฤติปฏิบัติดี ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม	8	26.67
3	ควรมีการจัดกิจกรรมตามความต้องการของนักเรียน	5	16.67
4	ควรมีโครงสร้างการบริหารงานแนะแนวที่ชัดเจนเป็นระบบ	3	10.00
5	ควรพัฒนาดำเนินการเชิงระบบ PDCA	3	10.00
6	ครูประจำชั้นและครูแนะแนวควรดูแลอย่างใกล้ชิด	1	3.33
รวมเฉลี่ย		30	100.00

จากตาราง 37 พบว่าผู้บริหาร และครู แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ครูผู้สอนควรส่งเสริมนักเรียนให้ทำกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการแนะแนวเพิ่มมากขึ้น (ร้อยละ 33.33) ควรรยกย่อง ชมเชย ให้รางวัล สนับสนุนนักเรียนที่ประพฤติปฏิบัติดี ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม (ร้อยละ 26.67) ควรมีการจัดกิจกรรมตามความต้องการของนักเรียน (ร้อยละ 16.67)

ตาราง 38 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา

ข้อ	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1	การศึกษาปัญหาไม่มีความชัดเจนไม่เป็นระบบ.....	11	39.29
2	ควรมีการประชุมร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาและวางแผน การป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้น	7	25.00
3	ควรจัดให้มีการวิเคราะห์ห้ โขบายมาตรฐานและข้อมูลพื้นฐานใน การแนะแนว.....	4	14.29
4	ครูประจำวิชา ครูประจำชั้น ครูปกครอง ควรสอดส่องดูแล นักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงอย่างใกล้ชิด	3	10.71
5	ควรให้ทุนการศึกษา และผู้สนับสนุน สำหรับนักเรียนที่มีปัญหา ทางเศรษฐกิจ.....	2	7.14
6	นักเรียนแต่ละชั้นมีปัญหาดำวย.....	1	3.57
	รวมเฉลี่ย	28	100.00

จากตาราง 38 พบว่าผู้บริหาร และครู แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ บทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในด้านการป้องกันและแก้ปัญหาโดยเรียงลำดับ จากมากไปหาน้อย ดังนี้การศึกษาปัญหาไม่มีความชัดเจนไม่เป็นระบบ (ร้อยละ 39.29) ควรมี การประชุมร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหา และวางแผนการป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้น (ร้อยละ 25.00) ควรจัดให้มีการวิเคราะห์ห้ โขบายมาตรฐาน และข้อมูลพื้นฐานในการแนะแนว (ร้อยละ 14.29)

ตาราง 39 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อนักเรียน

ข้อ	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1	การติดต่อประสานงานทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกโรงเรียน ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่ชัดเจนและไม่เป็นระบบ.....	9	30.00
2	ได้รับความร่วมมือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องน้อย	7	23.33
3	ควรรหาเทคนิควิธีการในการช่วยเหลือและส่งต่ออย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ	7	23.33
4	การประสานงานระหว่างงานปกครองและงานแนะแนวควร เข้มแข็ง	4	13.33
5	ควรประสานงานระหว่างครูปกครอง ครูประจำชั้น และครูแนะ แนว ให้มากกว่าเดิม	2	6.67
6	ขาดการให้คำปรึกษา นิเทศ ติดตามจากผู้บริหารและผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องในการส่งต่อนักเรียน.....	1	3.33
	รวมเฉลี่ย	30	100.00

จากตาราง 39 พบว่าผู้บริหาร และครู แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ บทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในด้านการส่งต่อนักเรียนโดยเรียงลำดับ จากมากไปหาน้อย ดังนี้การติดต่อประสานงานทั้งหน่วยงานภายใน และภายนอกโรงเรียน ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่ชัดเจน และไม่เป็นระบบ (ร้อยละ 30.00) ได้รับความร่วมมือ จากบุคลากรที่เกี่ยวข้องน้อย (ร้อยละ 23.33) ควรรหาเทคนิควิธีการในการช่วยเหลือและส่งต่อ อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ (ร้อยละ 23.33)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูเกี่ยวกับบทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผู้วิจัยจะได้นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
  - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
  - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูเกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารและครู ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 32 จำนวนทั้งสิ้น 733 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 103 คน และครู จำนวน 630 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำนวน 328 คน โดยแยกเป็นผู้บริหารจำนวน 86 คน และครูจำนวน 242 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขึ้น โดยได้รับคำปรึกษาจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ ในการให้การแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหาร และครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 จำนวน 30 คน ผลปรากฏว่า ได้ค่าความเชื่อมั่น .9772 แบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 2.246-8.205

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยส่งแบบสอบถามและหนังสือขอแนะนำตัวจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ส่งไปยังโรงเรียนต่างๆ แล้วติดต่อขอรับแบบสอบถามด้วยตนเอง ภายในเวลาดำหนด ซึ่งแบบสอบถามที่ได้ส่งไป จำนวน 328 ฉบับ ได้รับกลับคืน 328 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้นำข้อมูลที่เก็บได้ไปวิเคราะห์ โดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และใช้สถิติวิเคราะห์ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

4.1 การศึกษาสภาพภาพของกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ โดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

4.2 การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของครู ในระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน 5 ระดับ มาวิเคราะห์โดยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

4.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูเกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน วิเคราะห์ด้วย Independent Samples t-test

4.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูเกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของเซฟเฟ่

4.5 ความคิดและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาวิเคราะห์ สรุปประเด็น โดยหาค่าความถี่ และร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

สรุปผลของการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าเฉลี่ยต่ำ ดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อนักเรียน
2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู ที่มาจากขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้ปฏิบัติขาดทักษะความเข้าใจการใช้เครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูล ด้านการคัดกรองนักเรียน การมีเกณฑ์การคัดกรอง และผลสรุปที่เป็นระบบ ชัดเจนและมีการดูแลอย่างต่อเนื่อง ด้านการส่งเสริมนักเรียน ครูผู้สอนควรส่งเสริมนักเรียนให้ ทำกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการแนะแนวเพิ่มมากขึ้น ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา การศึกษาปัญหาไม่มีความชัดเจนไม่เป็นระบบและด้านการส่งต่อนักเรียน การติดต่อประสานงานทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกโรงเรียน ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่ชัดเจนและไม่เป็นระบบ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครู ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครู ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน เนื่องจากระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นงานที่โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ได้ปฏิบัติกันมานานจนครูที่ปรึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และเกิดทักษะในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี อีกทั้งผู้บริหารมองเห็นความสำคัญของครูที่ปรึกษา ซึ่งมีบทบาทและมีส่วนเกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน ผู้ปกครองโดยตรง โดยเฉพาะบทบาทในการที่จะคอยสังเกตพฤติกรรมต่างๆ ของนักเรียนขณะอยู่ในโรงเรียน ส่วนภายนอกครูที่ปรึกษายังออกติดตาม ไปเยี่ยมบ้านเพื่อให้ได้ข้อมูลโดยตรงจากผู้ปกครองมาใช้ในการวิเคราะห์ คัดกรองนักเรียน จากความสำคัญและบทบาทของครูที่ปรึกษาดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จึงได้จัดให้มีโครงการอบรม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และในทางปฏิบัติผู้บริหารยังจัดให้ครูที่ปรึกษาไปศึกษา ศึกษากับโรงเรียนที่เป็นต้นแบบที่จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ดีเยี่ยม เพื่อนำมาปรับปรุง พัฒนาโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ดีเยี่ยม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ได้มอบโล่รางวัลให้ เพื่อเป็นขวัญ และกำลังใจ ในการปฏิบัติงานต่อไป จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้การปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 อยู่ในระดับมาก หากให้ความสำคัญกับบทบาทของครูและปฏิบัติให้มีคุณภาพแล้วก็จะเกิดประโยชน์คือผู้เรียน เนื่องจากบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน โดยมีครู เป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วม จากบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กล่าวถึงหลักการของการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษาร่วมกับคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างเอกลักษณ์ ศักดิ์ศรี และตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นตามนโยบายของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 8-9) ซึ่งจะเห็นได้ว่า บทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ระดับของการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 มีการทำงานที่เป็นระบบ มีขั้นตอน ที่ชัดเจน ตรวจสอบได้และข้อมูลเป็นปัจจุบัน ส่วนในด้านการคัดกรองนักเรียน มีการกำหนดเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียนร่วมกัน และยอมรับเกณฑ์ร่วมกัน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นครูประจำวิชา ครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง และบุคลากร จากหน่วยงานภายนอก ไม่ว่าจะเป็นผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ตำรวจ โรงพยาบาลและหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง และการที่ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากนั้น ก็น่าจะมาจากอีกสาเหตุหนึ่งก็คือ ครูได้มีการปฏิบัติโดยส่วนมากกันอยู่แล้ว เพียงแต่จัดทำระบบของข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน เพราะระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องรู้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวของนักเรียน เพื่อที่จะช่วยให้ครูมีความเข้าใจในตัวของผู้เรียนมากขึ้น และสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อทำการคัดกรองนักเรียนและนำผลจากการคัดกรองไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ทั้งในด้านการส่งเสริม การป้องกันแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ข้อมูลที่ครูนำมาใช้ ควรเป็นข้อมูลที่เกิดขึ้นจริง ไม่ใช่ใช้ความรู้สึกหรือความคาดเดา และหากครูมีข้อมูลของผู้เรียนมากเท่าไร ก็จะทำให้การนำข้อมูลไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนเกิดข้อผิดพลาดน้อยที่สุด จึงทำให้ผลการวิเคราะห์อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและในรายด้านทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ ชยานนท์ มูลพิมพ์ (2550 : 67) ที่ศึกษาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่าผู้บริหาร และครูมีความเห็นว่า การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การส่งเสริมนักเรียน การคัดกรองนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียนตามลำดับ

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะ การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นภารกิจของผู้บริหารเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ครูไม่ได้รับทราบการบริหารจัดการของผู้บริหาร หรืออาจเป็นเพราะผู้บริหารไม่ให้บทบาทการมีส่วนร่วมในการวางแผนบริหาร จัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแก่ครู หรืออาจให้มีส่วนร่วมบ้างเพียงบางคน ทั้งการกำหนดทิศทางและกลยุทธ์ การกำหนดมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือ

นักเรียน และการวางแผน การดำเนินงาน การดำเนินงานของผู้บริหาร ต้องดำเนินการทั้ง การพัฒนาบุคลากร การสนับสนุนการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การผลิตหรือจัดหาสื่อ นวัตกรรม แต่ครุมีภารกิจหลักเพียงด้านเดียว คือ มีบทบาทเป็นครูที่ปรึกษาในระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งครูแต่ละคนรับผิดชอบนักเรียนเพียงหนึ่งกลุ่ม แต่ผู้บริหารสถานศึกษาต้อง รับผิดชอบ สนับสนุนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งระบบ และพัฒนาบุคลากรให้มี ความรู้เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งโรงเรียน ผู้บริหารจึงมีความคิดเห็นว่า คนเองมี การปฏิบัติในองค์ประกอบเหล่านี้มาก ซึ่งบางครั้งการปฏิบัติของผู้บริหารอาจไม่ทั่วถึง จึงทำให้ กลุ่มครุมีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้บริหาร ในขณะที่การผลิตหรือจัดหาสื่อ นวัตกรรมนั้น ครุมี หน้าที่เตรียมเครื่องมือสนับสนุนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเป็นผู้ใช้เครื่องมือมากกว่า บุคลากรกลุ่มอื่นๆ อาจไม่ได้เสนอสื่อและนวัตกรรมที่ต้องการและจำเป็นต้องใช้ต่อผู้บริหาร จึงทำ ให้ผู้บริหารให้การสนับสนุนในส่วนนี้ ไม่ตรงตามความต้องการและจำเป็น ในขณะที่ผู้บริหารก็ คิดว่าได้ให้การสนับสนุนเพียงพอแล้ว การตรวจสอบของผู้บริหาร อาจไม่ได้ดำเนินการอย่างเป็น ระบบ ทำให้ครุไม่ทราบ โดยเฉพาะในโรงเรียนที่ขาดอัตรากำลัง ผู้บริหารและครุมีภาระงานมาก การนิเทศ กำกับ ติดตามงานที่มอบหมาย จึงไม่สามารถดำเนินการตรงตามเวลาที่กำหนดไว้ได้ทุก ครั้ง ต้องอาศัยช่วงเวลาที่สะดวกมากกว่า ตารางเวลาหรือปฏิทิน ที่กำหนดไว้ หรือผู้บริหารอาจมี การตรวจสอบ ประเมินผล เพียงแค่การสังเกต และประเมินตนเองตามมาตรฐานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสั่งการให้โรงเรียนดำเนินการ ซึ่งมักจะเป็น การประเมิน โดยที่ครุในโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้รับทราบ หรือผู้บริหารมอบหมายให้เป็นหน้าที่ ของครุผู้รับผิดชอบ ซึ่งการให้ผู้นี้ไม่มีอำนาจบังคับบัญชาตรวจสอบประเมินผลการทำงานของครุ ในระดับเดียวกัน มักไม่ได้รับความร่วมมือที่ดี จึงไม่สามารถดำเนินการตรวจสอบประเมินผลได้ และยังทำให้ผู้นี้ได้รับการมอบหมายเกิดความรู้สึก ว่า ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงมองข้ามการตรวจสอบประเมินผลด้วยตนเอง การปรับปรุงพัฒนา ส่วนใหญ่มักเป็นภารกิจของผู้รับผิดชอบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนั้นครุจึงไม่ได้มีส่วน ร่วมหรือรับทราบว่า ได้มีการปรับปรุงพัฒนาหรือไม่อย่างไร และในส่วนของผู้รับผิดชอบระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนก็อาจละเลยภารกิจในส่วนนี้ไป เพราะเป็นขั้นตอนที่ต้องดำเนินการ หลังจากที่ตรวจสอบประเมินผลแล้ว และยังคงรับผิดชอบในงานการเรียนการสอนและการวัดผล ประเมินผลการเรียนของนักเรียน หากผู้บริหารไม่มีการกำกับ นิเทศ และติดตามอย่างต่อเนื่อง และเข้มแข็ง ก็จะทำให้ภารกิจถูกละเลยไป จากนั้นก็จะกลายเป็นภาระที่ผู้บริหารเองต้องดำเนินการปรับปรุงพัฒนาต่อไป เพื่อให้งานเกิดการพัฒนา จึงทำให้ความคิดเห็นของผู้บริหารแตกต่าง ไปจากครุซึ่งสอดคล้องกับ วิจิต รุ่งศรีทอง (2545 : 42) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหา

การบริหารและดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัญหาต่างๆ จำแนกตามสถานภาพของบุคลากร โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ โดยผู้บริหารงานมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าผู้ปฏิบัติงานทุกด้าน และยังสอดคล้องกับ สมศักดิ์ วรรณศิริ (2550 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามตำแหน่งผู้บริหารและครูผู้สอนพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อีกทั้งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยังเป็นกระบวนการหนึ่งในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการให้ครบทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบ เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอก ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 12) ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวหากสถานศึกษาโดยครูได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จะทำให้ครูได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน เช่น นิสัย ความสามารถ พิเศษ ปัญหาต่างๆ หากสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และส่งเสริมสนับสนุนให้ครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษาตลอดจนผู้ปกครองและ ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งจะทำให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถวางแผนการดำเนินงานได้อย่างเป็นระบบ ส่งผลให้นักเรียนได้รับการดูแล ช่วยเหลือ ป้องกันและแก้ไขปัญหา ตลอดจนมีการพัฒนาแบบองค์รวมเพื่อจะได้เป็นคนดี เป็นคนเก่งและเป็นคนที่มีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับ สุรินทร์ โพธิ์เหมือน (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับ จารุวรรณ รัตนมาลี (2547 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแล

ช่วยเหลือนักเรียน ของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการครูที่มีสถานภาพในการทำงานและประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ซึ่งปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมเป็นและรายชื่อ 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหาร และครูเกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 พบว่า ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้บริหาร และครูให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมากที่สุดเกี่ยวกับ ผู้ปฏิบัติขาดทักษะ ขาดความเข้าใจการใช้เครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูส่วนใหญ่มีงานสอนที่ต้องรับผิดชอบมาก จำนวนนักเรียนมากเกินไปทำให้การดูแลนักเรียนไม่ทั่วถึง และการให้ข้อมูลของผู้ปกครองและนักเรียนและครูอาจจะเกิดจากการที่ยังไม่ไว้วางใจกันดังนั้นในการแก้ปัญหา ควรที่จะมีการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครองนักเรียนและคณะครู ควรมีการจัดประชุมเพื่อให้ทราบปัญหาเพื่อหาทางแก้ไข วางมาตรการ ตั้งเกณฑ์ในการแก้ปัญหาโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และควรมีเจ้าหน้าที่ประสานงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ ธงชัย วิทยาอุบล (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนห้วยลึกผดุงวิทยา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ครูที่ปรึกษา ซึ่งเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติงาน ขาดทักษะในการให้คำปรึกษา การสร้างความรู้ความเข้าใจ กับผู้ปกครองนักเรียน และการจัดกิจกรรมยังขาดความต่อเนื่อง ด้านการคัดกรองนักเรียน ผู้บริหาร และครูให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมากที่สุดเกี่ยวกับ ควรมีเกณฑ์การคัดกรอง และผลสรุปที่เป็นระบบ ชัดเจน และมีการดูแลอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสร้างเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนมีหลากหลาย ทำให้ไม่มีเวลาในการศึกษา และการขยายความของมาตรฐานในการคัดกรองไม่ละเอียด ดังนั้นในการแก้ไขปัญหา ควรที่จะมีการตั้งเกณฑ์ในการคัดกรองนักเรียน โดยใช้การมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมการรายงานและสรุปแบบคัดกรอง ควรมีแบบรายงานโดยเฉพาะและบันทึกเป็นปัจจุบัน เพื่อสะดวกในการติดตามช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2547 : 13-24) ที่กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นระบบที่มีกระบวนการดำเนินงานที่ชัดเจน ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้ปกครอง/เครือข่ายผู้ปกครองซึ่งเป็นคณะบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียน และชุมชนซึ่งเป็นสังคมที่มีอิทธิพลต่อค่านิยม และพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งล้วนมีส่วนร่วมดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง ในแนวทางที่เหมาะสม ด้านการส่งเสริมนักเรียน ผู้บริหาร และครู ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมากที่สุด เกี่ยวกับ

ครูผู้สอนควรส่งเสริมให้นักเรียนให้ทำกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการแนะแนวเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูยังขาดทักษะต่างๆ ควรที่จะจัดประชุมชี้แจงถึงวิธีการและแนวทางการปฏิบัติกิจกรรม ประกอบด้วย การจัดทำคู่มือครู และเอกสารแจกครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง และควรมีคู่มือเพื่อสะดวกในการศึกษาข้อมูล ซึ่งสอดคล้องกับ พัฒนา อนนทสีทา (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากร ในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนัญญาพัฒนวิทย์ อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาการปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนพบว่า ครูไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มที่ เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจในแนวทางการปฏิบัติ มอบหมายให้เป็นหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาเพียงผู้เดียว ทำให้การปฏิบัติงานบางอย่างบางขั้นค่อนข้างล่าช้า ดังนั้นเพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างทั่วถึง จึงมีการพัฒนาการปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อบรมให้ความรู้แนวทางการปฏิบัติงานโดยผู้เชี่ยวชาญ ควรมีการตั้งคณะกรรมการปฏิบัติงานอย่างเป็นทางการ โดยทำงานโดยมีการประสานงานร่วมมือทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ครูผู้สอน ผู้บริหาร ตลอดจนผู้ปกครอง ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา ผู้บริหาร และครูให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมากที่สุดเกี่ยวกับการศึกษาปัญหา ไม่มีความชัดเจน ไม่เป็นระบบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานการสอนของครูมีมาก จำนวนเด็กมากเกินไปทำให้ดูแลไม่ทั่วถึง ขาดคู่มือจัดกิจกรรม แนวทางแก้ไขควรจัดทำคู่มือในการจัดกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหามา ประชุมผู้ปกครองเพื่อสร้างความเข้าใจในการจัดกิจกรรม เพื่อหาทางป้องกันและแก้ไขปัญหามา จัดปฏิทินปฏิบัติงานเพื่อจัดกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหามา และมีการประเมินรายงานสรุปผล การจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน และด้านการส่งต่อนักเรียนผู้บริหาร และครูให้ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะมากที่สุดเกี่ยวกับการติดต่อประสานงานทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกโรงเรียน ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่ชัดเจนและไม่เป็นระบบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะส่วนใหญ่ครูประจำชั้นได้แก้ไขปัญหามาและคิดว่า ไม่น่าจะมีปัญหาที่จะต้องส่งต่อ จึงไม่มีการติดต่อประสานงานกับบุคคลภายนอก ดังนั้นในการแก้ไขปัญหามา ควรที่จะประชุมผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันตัดสินใจในการแก้ไขปัญหามา และควรมีการบันทึกการส่งต่อเป็นระยะๆ และต่อเนื่องเพื่อสะดวกในการติดตามผลการส่งต่อ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ทราบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูเกี่ยวกับบทบาทของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อเสนอเป็นแนวทางในการดำเนินการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สถานศึกษาควรจัดอบรม สัมมนาเกี่ยวกับทักษะความเข้าใจในการใช้เครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล การออกแบบเครื่องมือสำหรับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) และมอบหมายให้ครูที่ปรึกษาออกเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคน ให้ครูที่ปรึกษาได้รับรู้ข้อมูล สภาพความเป็นอยู่ที่แท้จริงของนักเรียนเพื่อนำไปใช้ในการคัดกรอง และเป็นการสร้างสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครอง ซึ่งจะส่งผลต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. ในด้านการคัดกรองนักเรียน สถานศึกษาควรมีการกำหนดเกณฑ์การคัดกรองที่ชัดเจนเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทที่เป็นอยู่ ควรมีการสรุปผลการคัดกรองนักเรียน แยกตามด้านพฤติกรรม และด้านความสามารถ ใช้เกณฑ์ในการคัดกรองเดียวและมีมาตรฐาน ครูที่ปรึกษาต้องนำข้อมูลที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มาวิเคราะห์เพื่อแยกกลุ่มตามเกณฑ์ของสถานศึกษา และนำผลสรุปการคัดกรองนักเรียนใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน และควรทำการชี้แจง ทำความเข้าใจให้ชัดเจนร่วมกันระหว่างสถานศึกษา ครู และผู้ปกครอง

3. ในด้านการส่งเสริมนักเรียน สถานศึกษาควรจัดประชุมเครือข่ายผู้ปกครอง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านวิชาการ คนตรี ศิลปะ ควบวางแผนและจัดกิจกรรมโฮมรูม ควรทำแผนการส่งเสริมนักเรียน เพื่อรองรับนักเรียนที่ถูกคัดกรองตามกลุ่มที่ทางสถานศึกษากำหนดอย่างมีคุณภาพ เพราะจะทำให้การส่งเสริม พัฒนานักเรียนแต่ละกลุ่มเกิดประสิทธิผล

4. ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ครูที่ปรึกษาต้องเป็นบุคลากรหลักที่มีบทบาทในการดำเนินการ เพราะเป็นผู้ใกล้ชิดและเข้าใจผู้เรียนมากที่สุด และเป็นผู้ประสานงานฝ่ายต่างๆ เช่น ครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นสถานศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ครูที่ปรึกษา การพัฒนาในด้านการป้องกัน และให้ความรู้ ความเข้าใจ ในการให้คำปรึกษาของครูที่ปรึกษา กิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต การช่วยเหลือนักเรียนตามสภาพปัญหา และการสื่อสารประชาสัมพันธ์กับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง

5. ในด้านการส่งต่อนักเรียน สถานศึกษาควรมีการบันทึกหลักฐานการส่งต่อ รายงานผลการส่งต่อ และขอความร่วมมือกับผู้ปกครองในการส่งต่อ ต้องชี้แจง กำหนดวิธีการดำเนินงานการส่งต่อ ทั้งการส่งต่อภายในและการส่งต่อภายนอก อีกทั้งสถานศึกษาต้องประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องภายนอกสถานศึกษาด้วย เพราะปัญหาในบางกรณีไม่สามารถดำเนินการแก้ไขภายในสถานศึกษาได้ จำเป็นต้องอาศัยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไข ดังนั้นการวางแผนการ

ดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้น ควรประสานผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าร่วมวางแผนด้วยจะเป็นการดียิ่งขึ้น เช่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ ผู้นำท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษา เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเรื่อง บทบาทในการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในชุมชน ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. ควรมีการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ระดับช่วงชั้นอื่นๆ อาจใช้วิธีการสัมภาษณ์หรือการเฝ้าสังเกตพฤติกรรม ซึ่งอาจทำให้พบเห็นพฤติกรรมใหม่ๆ ที่แตกต่างเพิ่มขึ้น
3. ควรศึกษาวิจัยเปรียบเทียบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากับโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนระดับอนุบาลถึงประถมศึกษา
4. ควรวิจัยเชิงคุณภาพกับนักเรียนที่ผ่านกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อพิจารณาการพัฒนาด้านคุณภาพและคุณลักษณะของนักเรียน

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2544). คู่มือการบริหารจัดการแนะแนว. เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). รายงานการศึกษาและพัฒนาโครงการพัฒนาระบบการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2544 ก). การประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2544 ข). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา.
- (2544 ค). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : สุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- (2546). คู่มือการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). การจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- กรมสุขภาพจิต. (2541). คู่มือสำหรับช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่มีปัญหา สุขภาพจิต. กรุงเทพฯ : ชูวีเนียร์ (ไทยแลนด์).
- (2544 ก). คู่มือครูที่ปรึกษาาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญ.
- (2544 ข). คู่มือผู้บริหาร : คู่มือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ : ยูเรนัส อิมเมจกรุ๊ป.
- (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กองมี แสนใจวุฒิ และคณะ. (2548). การประเมินโครงการการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนขนาดมัธยมศึกษาตอนต้นที่จังหวัดเลย การศึกษาเปรียบเทียบ ปีการศึกษา. ปรินญานินทร์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา) พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- กาญจนะ บุรี. (2553). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (เด็กบกพร่องทางการเรียนรู้เพราะใคร). สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. ค้นเมื่อ 11 มิถุนายน 2554, จาก http://www.udompanya.in.th/content.php?content_id=34.
- กิติมา ปรีดีคิดถ. (2546). การบริหารและการนิเทศเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: อักษรภาพพัฒน์.
- กิติภพ เก่าแกกุด. (2547). การพัฒนาครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์. รายงาน การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เกษม ทิพัฒน์ปัญญากุล. (2541). การควบคุมคุณภาพ. กรุงเทพฯ : ประกอบเมโทร.
- คำชัย จำสูงเนิน. (2544). ปัญหาการปฏิบัติงานปกครองนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จันทราณี สงวนนาม. (2545). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา : Theory and Practice in Educational Institution. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.
- จาวรรณ รัตนมาลี. (2547). สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของ ข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัด สพฐ.เขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- จ่านง อติวัฒน์สิทธิ์. (2541). เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องคุณธรรม จริยธรรมคืออะไร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์.
- จำลอง สายใจ. (2546). การพัฒนาบุคลากรด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนแก้งเหนือ พัทธาคม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เจริญ กาละ. (2541). การบริหารงานปกครองนักเรียนในโรงเรียนคอกคำใต้พิทยาคม จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (สาขาการบริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เจริญ อุทานันท์ และคณะ. (2546). การศึกษาผลการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของ โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

- นิวัฒน์ พูลจันทร์. (2551). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อุทยานการศึกษาอุคมปัญญา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง. ค้นเมื่อ 5 มิถุนายน 2551, จาก http://www.udompanya.in.th/content.php?content_id=34.
- นิรนาท แสนสา. (2543). กระบวนการเข้าสู่ยาบ้าของนักเรียนวัยรุ่น. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ษ (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญหนา สีลาดเลา. (2546). การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนแคนดงพิทยาคม ถึงอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปัญญา กระทุมขันธุ์. (2548). สภาพและปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). อุดรธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ประพล ตระการไทย. (2547). การพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนนารีมูล อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา) มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประสิทธิ์ อินวรรณ และคณะ. (2545). ศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับนโยบาย ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกรมสามัญศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดแพร่. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม. (สาขาบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2546). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. บุรีรัมย์: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปราชญา กล้าผจญ. (2540). พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประหัจฉ์ ดีเพ็ญ. (2548). การพัฒนาบุคลากรด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ กระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนธนธีราษฏร์วิทยา อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ปรีชา วิหคโค. (2537). ปัญหาของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา. จังหวัดนนทบุรี: วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). นนทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ผ่องพรรณ สายทอง และคณะ. (2545). การดำเนินงานปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามโครงการสุขภาพจิตสู่สถานศึกษาของโรงเรียนนาร่องสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดแพร่. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม. (สาขาบริหารการศึกษา). พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พัฒนา อนนทสีหา. (2546). การพัฒนาบุคลากรในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนธัญญาพัฒน์วิทย์ อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาการบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิสิษฐ์ พานนท์. (2544). การศึกษาวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์. ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เพิ่มพูน ผ่านลำแดง. (2546). การพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนหนองสอพิทยาคม ตำบลลำปาว อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาการบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไพบุลย์ ไพรหง. (2543). ภาพลักษณ์ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก. วิทยานิพนธ์. กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน.
- ภาวิดา ชาราศรี. และวิบูลย์ ไควณะบุตร. (2542). หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ภิรมย์ ลีกุล. (2456 : บทคัดย่อ). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- มณีรัตน์ แสนวงษ์. (2549). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนพระพุทธรบาทวิทยาคม อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). อุตรธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.

- มีศิลป์ ชินภักดี. (2544). รายงานการประเมินโครงการสถานศึกษาผู้มาตรฐานเพื่อรับรางวัลพระราชทานโรงเรียนบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2542 - 2544. มหาสารคาม: สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดมหาสารคาม.
- บุพา โชติกะพัฒน์. (2544). ความรู้ ความคิดเห็น และการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพจิตเด็กพิการ และเด็กด้อยโอกาส. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาการบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุษ นัคคกุล. (2541). ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสง่าเมืองวิทยาคมเกี่ยวกับงานปกครองนักเรียน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (สาขาการบริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รังสฤษฎ์ พลอามาตย์. (2546). การพัฒนาการดำเนินงานป้องกันการใช้สารเสพติดในโรงเรียนคนกสิศปัทมวิทยาคม สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รังสิต วิเชียรพัฒนา. (2547). สภาพปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ราชัน อาจวิชัย. (2548). การวิเคราะห์จำแนกประเภทปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เรืองยศ อุดรศาสตร์. (2546). การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- โรงเรียนหนองบัวราษฏร์บำรุง. (2547). โครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กำแพงเพชร : โรงเรียนหนองบัวราษฏร์บำรุง.
- วนิดา ชนินทบุษทวงศ์. (2544). คู่มือวิทยาการการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับครูที่ปรึกษา. กรุงเทพฯ : ยูเร็นสอิมเมจกรุ๊ป.

- วรวงศ์ มีมาก. (2547). การพัฒนาการดำเนินงานปกครองด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียน
โรงเรียน สุรินทร์พิทยาคม สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(สาขาการบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วรภัทร ภูเจริญ. (2542). แนวทางการประเมินภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วรงค์ สุวรรณรัตน์. (2544). การบริหารบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับ
การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (สาขาการบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วันชัย คณิตโมนุท และไกร เกษทัม. (2543). ชุดฝึกอบรมครู : ประมวลสาระ เรื่องการกระจาย
อำนาจ การบริหารการศึกษา ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.
กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- วันทนา เมืองจันทร์. (2543, สิงหาคม). "บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต่อผลต่อความสำเร็จ
ทางการบริหารสถานศึกษา". วารสารวิชาการ. 99(5) : 10-11.
- วิชิต รุ่งศรีทอง. (2545). การศึกษารูปแบบและปัญหาการบริหารและดำเนินงานระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครราชสีมา.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาการบริหารการศึกษา) นครราชสีมา : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- วิเชียร ทวยเวียง. (2547). การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกวางโจนศึกษา
อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาการบริหารการศึกษา).
มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วีระชัย วรรณศรี. (2545). การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาการบริหาร
การศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วีระพล บดีรัฐ. (2543). PDCA วงจรสู่ความสำเร็จ. กรุงเทพฯ : ประชาชน.
- วีระศักดิ์ สมานชาติ. (2547). สภาพการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
บุรีรัมย์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

- วีระ เพ็ชรศรี. (2545). บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียน
ประถมศึกษา อังกัก สปอ. พนมนิคม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บริหารการศึกษา). ชลบุรี :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศรีเทพ วาดโลกสูง. (2547). การพัฒนาการดำเนินงานสารสนเทศ ตามระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน โรงเรียนพระทองคำวิทยา กิ่งอำเภอพระทองคำ จังหวัดนครราชสีมา.
รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศักดิ์ชาย เกษางาม. (2546). การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยม
ตระการพิชฌม์ อำเภอตระการพิชฌม์ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาการ
บริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศิริพงษ์ คงเที่ยง. (2548). หลักการบริหารการศึกษา : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : บুদ্ধ พอยท์.
- ศิริรัตน์ นิ่มมา. (2548). การประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
ไพศาลพิทยาสำนักรงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(สาขาการบริหารการศึกษา). ลพบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สมคิด ชิงชัย. (2553). สภาพปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามโครงการ
พัฒนาเชิงระบบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สาขาการบริหารการศึกษา). นุรีรัมย์ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สมบูรณ์ เข้มเพชร. (2547). การพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียน
ศรีฐาน กระจายศึกษา อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาการ
บริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมพร สระบัว. (2546). การประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
นนทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2542). หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: มิตรภาพการพิมพ์และ
สตีลดีไอ.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง และคณะ. (2543). กระบวนวิชา EA 734 การบริหารสถานศึกษา.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- สมศักดิ์ วรรณศิริ. (2550). การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาการบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ (2548). รายงานการวิจัยเอกสาร เรื่อง “ ใบนโยบายประกอบวิชาชีพผู้บริหาร ”. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- สวัสดิ์ บันเทิงสุข. (2542). การศึกษาสภาพปัญหาและการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาการบริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2548). รวมกฎหมาย ระเบียบการบริหารงานบุคคลด้านกฎหมายของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา. โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). คู่มือครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และแก้วิกฤตสังคมเส้นทางสู่คู่มืออาชีพ. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์ .
- . (2547) การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุครธานี เขต 4. (2551). กรอบความคิดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. ค้นเมื่อ 11 มิถุนายน 2551, จาก <http://www.ssdudon4.net/scsdudon4/document.php>.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. (2550). การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. มัธยมศึกษา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2547 ก). หลักเกณฑ์และวิธีการประเมิน คุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2547. กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- . (2546). คู่มือการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.

- (2547). กลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.2548-2552).
กรุงเทพฯ : เสมาธรรม.
- (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้
คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎหมายกำหนด
หลักเกณฑ์และวิธีการ กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2547). การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน
สถานศึกษา สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ยังกักสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุ.
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). การประกันคุณภาพการศึกษาเล่มที่ 1
แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักพัฒนาสุขภาพจิต. (2546). คู่มือส่งเสริมสุขภาพจิตนักเรียนมัธยมศึกษาสำหรับครู.
กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ตำรวจ คงสืบชาติ. (2547). การดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้านสิ่งเสพติดในโรงเรียน
มัธยมศึกษาอำเภอนางรอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สาขาการบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุกัญญา กาญจนรังสิขัย. (2547). การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ด้านความมีระเบียบวินัยของนักเรียนโรงเรียนสุรนารีวิทยา อำเภอเมือง
จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขการบริหารการศึกษา). มหาสารคาม :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุภาพ วงษามาตย์. (2547). การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความ
รับผิดชอบ โรงเรียนบ้านแจ้ง อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(สาขการบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุรพล เฟื่องแจ่ม. (2545). การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ยังกักกรมสามัญศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สาขการบริหารการศึกษา). อุบลราชธานี: บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.

- สุรินทร์ โพธิ์เหมือน. (2553). ปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. วิทยานิพนธ์ ก.ม. (สาขาการบริหาร
การศึกษา). บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เสงี่ยม อินภิรมย์. (2543). ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนมัธยมตอนปลายโรงเรียนในสังกัดกรม
สามัญศึกษาจังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาการบริหารการศึกษา).
มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เสนาะ ดิชาวี. (2544). หลักการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เสมอ ทาริวร. (2546). การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนกรวดวิทยาคาร อำเภอ
บ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาการ
บริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เสริมฤทธิ์ หวายนฤทธิ์. (2553). สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์ ก.ม. (สาขา
การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- แสงดาว คงนางวัง. (2544). รายงานการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ที่ส่งผล
ต่อคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนบ้านเป่าวิทยา อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ.
ชัยภูมิ : สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดชัยภูมิ.
- หลุยส์ จำปาเทศ. (2540). การประยุกต์ใช้จิตวิทยาการปรึกษา. กรุงเทพฯ : จันปรี้นติ้ง.
- อนันต์ รุ่งเรือง. (2546). การพัฒนาการปฏิบัติงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนโรงเรียนหนองแวง
วิทยานุกูล อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาการบริหาร
การศึกษา). มหาสารคาม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อนันดรกรณ์ สอนศิลป์พงศ์. (2552) สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่ม
เสี่ยงโรงเรียนในอำเภอประโคนชัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
วิทยานิพนธ์ ก.ม. (สาขาการบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบุรีรัมย์.
- อภิชาติ เสรณีวิชัยกิจการ. (2547, เมษายน- มิถุนายน). "ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน"
วารสารวิชาการ. 7(2) : 59-64.
- อัจฉรี พูลเพิ่ม. (2542). การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โรงเรียนกัณฑ์ธรรมณ์ จังหวัดศรีสะเกษ. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหาร
การศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- อุทัย บุญประเสริฐ. (2543). การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูประบบบริหารการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- อำนาจ สระพรหม. (2546). การปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนนาร่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Al-Tanciji, S. O. (2001). **The Relationship between Parental Involvement and School Success in the United Arab Emirates.** Colorado : University of Colorado at Denver.
- Chandler, R. G. (2001). **Transition through Two Models of Early Childhood Special Services.** Kathryn Haring : The University of Oklahoma.
- Nadler, A. (1990). "HelpSeeking Behavior as a Coping Resource." **Learned Resourcefulness.** 22(4) : 127-158.
- Solberg, N. (1994). **Counseling Adults in Transition : Linking Practice with Theory.** NewYork : Spring.

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๖๔๙๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้อยู่อาศัยตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณเอกวิทย์ จำปาพันธ์

ด้วย นายอนิวัตร ติมลา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริณี จุฑาปะมา เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขออนุญาตจากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการ ในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุญาตและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๕๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๖๔๙๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้ใช้ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณสรายุทธ เสลารักษ์

ด้วย นายอนิวรรต คิมลา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริณี จุโฑปะมา เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขออนุญาตจากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการ ในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุญาตและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๕๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๓/ ๖๔๔๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบขออนุญาตเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณปิ่นฉัตร วิวัตรชัย

ด้วย นายอนิวรรต ติมุสา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริภาณี จุฑาปะมา เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอขออนุญาตจากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการ ในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุญาตและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๕๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๔๙๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๓ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนละหานทรายรัชกาลจักร

ด้วย นายอนิวรรต ติมุลา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวัฒน์ จุฑาปะมา เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในการนี้นักศึกษา มีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย ที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นายอนิวรรต ติมุลา ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับ กำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์หวังเป็นอย่างยิ่ง ว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๓/ ๔๙๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๓ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตยืมเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสิงห์วิทยา

ด้วย นายอนันต์ ติมุลา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริราณี จุฑาปะมา เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในการนี้ นักศึกษา มีความประสงค์ในการยืมเครื่องมือในการวิจัย ที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นายอนันต์ ติมุลา ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับ กำหนดการทำงานผู้ทำกรวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์หวังเป็นอย่างยิ่ง ว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๓ ๓๒๒๓, ๐ ๔๔๖๐ ๓๖๓๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๓ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๔๙๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๓ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุมัติคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนางนอง

ด้วย นายอนิวรรต ติมลา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริณี จุฑาปะมา เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในการนี้ นักศึกษา มีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย ที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นายอนิวรรต ติมลา ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับ กำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์หวังเป็นอย่างยิ่ง ว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๖ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๕๐๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๘ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒

ด้วย นายอนิวัตร คิมุลา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริณี จุฑาปะมาเป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์โดยการนี้นักศึกษา มีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าวจึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๓/ ๕๐๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๘ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก

ด้วย นายอนิวัตร ตีมุลา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริภาณี จุฑาปะมา เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์โดยการนี้นักศึกษา มีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าวจึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๕๐๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๘ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม

ด้วย นายอนิวัตร ตีมุลา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริภณี จุฑาปะมา เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยการนี้ นักศึกษา มีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๕๐๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๘ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม

ด้วย นายอนิวัตร ติมลา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริณี จุฑาปะมา เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์โดยการนี้นักศึกษา มีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าวจึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๕๐๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๘ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตขอความช่วยเหลือแบบสอบถาม
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสตึก

ด้วย นายอนิวัตร ติมุลา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริภาณี จุฑาปะมา เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์โดยการนี้นักศึกษา มีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าวจึงขออนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๓ ต่อ ๓๘๐๖
โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๕๐๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๘ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนางรองพิทยาคม

ด้วย นายอนิวัตร ตีมุลา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริมาณี จุฑาปะมา เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์โดยการให้นักศึกษา มีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าวจึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๕๐๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๘ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนางรอง

ด้วย นายอนิวัตร ติมูลา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริฉวี จุฑาปะมา เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยการนี้ นักศึกษา มีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๕๐๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๘ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนลำปลายมาศ

ด้วย นายอนิวัตร ตีมุลา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริฉวี จุฑาปะมา เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์โดยการนี้นักศึกษา มีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าวจึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buri Ram Rajabhat University

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
บทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามเกี่ยวกับบทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ก่อนตอบแบบสอบถามขอความกรุณาอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างละเอียดและพิจารณาว่าข้อความนั้นๆ สอดคล้องกับการปฏิบัติงานในหน้าที่อยู่ในระดับใด คำตอบของท่านทุกข้อมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัย จึงใคร่ขอความกรุณาได้ตอบให้ครบทุกข้อซึ่งข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอในภาพรวมและจะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด

2. แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

2.1 ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

2.2 ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับบทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

2.3 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อที่จะให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนอกเหนือจากแบบสอบถามในตอนอื่น

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมาในโอกาสนี้ด้วย

นายอนิวรรต ติมูลา

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 1

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

โปรดกาเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับท่าน

1. สถานภาพตำแหน่ง

ผู้บริหารโรงเรียน

ครู

2. ขนาดโรงเรียน

โรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียนไม่เกิน 499 คน)

โรงเรียนขนาดกลาง (นักเรียนตั้งแต่ 500 - 1,499 คน)

โรงเรียนขนาดใหญ่ (นักเรียนตั้งแต่ 1500 - 2499 คน ขึ้นไป)

ตอนที่ 2

บทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

คำชี้แจง

ขอความกรุณาท่านอ่านข้อความในแต่ละข้อพร้อมกับทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง
ทางขวาที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน ซึ่งในแต่ละข้อจะมีระดับของการปฏิบัติ
ให้เลือกตอบ 5 ระดับ คือ

ระดับ	5	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติมากที่สุด
ระดับ	4	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติมาก
ระดับ	3	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติปานกลาง
ระดับ	2	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติน้อย
ระดับ	1	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	บทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
0	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จัดทำระเบียบสะสม			✓		
00	ออกแบบเครื่องมือสำหรับรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล		✓			

จากตัวอย่างในข้อ 0 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำระเบียบสะสมอยู่ระดับปานกลาง
ข้อ 00 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติเกี่ยวกับการออกแบบเครื่องมือสำหรับรู้จัก
นักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ระดับมาก

แบบสอบถาม

บทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

i	บทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จัดทำระเบียบสะสม					
	ออกแบบเครื่องมือสำหรับรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
	ใช้แบบวัดแนวความสามารถของผู้เรียน					
	ใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก(SDQ)					
	ใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์					
	เยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นรายบุคคล					
	ใช้ข้อมูลจากการศึกษาเด็กเป็นรายบุคคลเพื่อประโยชน์ในการคัดกรอง					
	รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเด็กเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ					
	ด้านการคัดกรองนักเรียน ใช้ข้อมูลที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
	ใช้แบบคัดกรองในการคัดกรองนักเรียน					
	ใช้เกณฑ์ในการคัดกรองที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน					
	วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบคัดกรองและการรู้จักนักเรียนด้วยวิธีการอื่นๆ					
	สรุปผลการคัดกรองนักเรียนแยกตามด้านความสามารถ					
	สรุปผลการคัดกรองนักเรียนแยกตามด้านพฤติกรรม					
	สรุปผลการคัดกรองนักเรียนแยกตามด้านสุขภาพ					
	สรุปผลการคัดกรองนักเรียนแยกตามด้านครอบครัว					
	สรุปผลการคัดกรองและรวบรวมเป็นข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน					
	ด้านการส่งเสริม วางแผนและกำหนดกิจกรรมโฮมรูม					
	จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านกีฬา					
	จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านดนตรีและศิลปะ					
	จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านวิชาการ					
	จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านคุณธรรม และจริยธรรม					
	ส่งเสริมความสามารถพิเศษของนักเรียน					

แบบสอบถาม

บทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

i	บทบาทครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	จัดประชุมเครือข่ายผู้ปกครอง					
	ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผลงานและความสามารถของนักเรียน					
	จัดระบบและการวางแผนการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน					
	ความรู้ความเข้าใจในการให้คำปรึกษาของครูที่ปรึกษา					
	ทักษะในการให้คำปรึกษาของครูที่ปรึกษา					
	สื่อสารประชาสัมพันธ์กับผู้ปกครอง					
	ความร่วมมือของผู้ปกครองในการแก้ปัญหานักเรียน					
	จัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริม					
	ช่วยเหลือนักเรียนตามสภาพปัญหา					
	จัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต					
	การส่งต่อ					
	วางแผนเพื่อการส่งต่อภายใน					
	วางแผนเพื่อการส่งต่อภายนอก					
	บันทึกหลักฐานในการส่งต่อ					
	ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในการส่งต่อ					
	รายงานผลการส่งต่อ					
	ติดตามผลหลังการดูแลช่วยเหลือ					
	ความร่วมมือกับผู้ปกครองในการส่งต่อ					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบปลายเปิด

คำชี้แจง

ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อบทบาทผู้บริหาร และครู ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. บทบาทด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล .....

.....

.....

.....

2. บทบาทด้านการคัดกรองนักเรียน .....

.....

.....

.....

3. บทบาทด้านการส่งเสริม .....

.....

.....

.....

4. บทบาทด้านป้องกันและแก้ไขปัญหา .....

.....

.....

.....

5. บทบาทด้านการส่งต่อ .....

.....

.....

.....

ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงที่ท่านกรุณาตอบแบบสอบถาม

อนิวัรรค คิมุตา

ผู้วิจัย

ภาคผนวก ค

ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบรียัมย
Buriram Rajabhat University

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ข้อที่	t-test for Equality of Mean	
	t	Sig (2 tailed)
ข้อที่ 1	3.067	0.005
ข้อที่ 2	3.207	0.003
ข้อที่ 3	3.822	0.001
ข้อที่ 4	4.427	0.000
ข้อที่ 5	4.886	0.000
ข้อที่ 6	3.434	0.002
ข้อที่ 7	3.756	0.001
ข้อที่ 8	5.476	0.000
ข้อที่ 9	3.974	0.000
ข้อที่ 10	3.947	0.000
ข้อที่ 11	6.148	0.000
ข้อที่ 12	5.047	0.000
ข้อที่ 13	3.685	0.001
ข้อที่ 14	3.901	0.001
ข้อที่ 15	5.100	0.000
ข้อที่ 16	4.785	0.000
ข้อที่ 17	2.443	0.021
ข้อที่ 18	4.400	0.000
ข้อที่ 19	3.582	0.001
ข้อที่ 20	4.394	0.000
ข้อที่ 21	3.473	0.002
ข้อที่ 22	3.503	0.002
ข้อที่ 23	5.775	0.000
ข้อที่ 24	5.857	0.000
ข้อที่ 25	8.205	0.000
ข้อที่ 26	6.481	0.000
ข้อที่ 27	6.141	0.000

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อที่	t-test for Equality of Mean	
	t	Sig (2 tailed)
ข้อที่ 28	4.072	0.000
ข้อที่ 29	4.212	0.000
ข้อที่ 30	5.292	0.000
ข้อที่ 31	6.205	0.000
ข้อที่ 32	4.795	0.000
ข้อที่ 33	4.922	0.000
ข้อที่ 34	3.485	0.002
ข้อที่ 35	2.544	0.134
ข้อที่ 36	3.548	0.001
ข้อที่ 37	5.529	0.000
ข้อที่ 38	2.603	0.015
ข้อที่ 39	2.246	0.033
ข้อที่ 40	3.676	0.001

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Statistics for	Mean	N of Variance	Std. Deviation	Variables
SCALE	154.77	766.806	27.691	40

Reliability Coefficients

N of Case = 30   N of items = 40

Alpha = .9772

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Buriram Rajabhat University

196282

๑๖๖
๒๕๖๑.๑๒
๖/๑๒๕๖
๑๖.๖
๖๖๖๖

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายอนิวรรณ ติมูตา

วัน เดือน ปีเกิด 10 กุมภาพันธ์ 2508

สถานที่เกิด ตำบลยายแ้ววัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 52 หมู่ 5 ตำบลถนนหัก อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ 31110
โทรศัพท์ 044-633-398 , 087-001-4508

ตำแหน่งหน้าที่การงาน รองผู้อำนวยการ โรงเรียนนางรองพิทยาคม อำเภอนางรอง
จังหวัดบุรีรัมย์

ประวัติการศึกษา พ.ศ.2521 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านยายแ้ววัฒนา
อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์
พ.ศ. 2524 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนละหานทราย
รัชดาภิเษก อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์
พ.ศ. 2527 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพัคฆภูมิพิสัย
อำเภอพัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
พ.ศ. 2534 ครุศาสตร์บัณฑิต (ค.บ.) สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
พ.ศ. 2555 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์